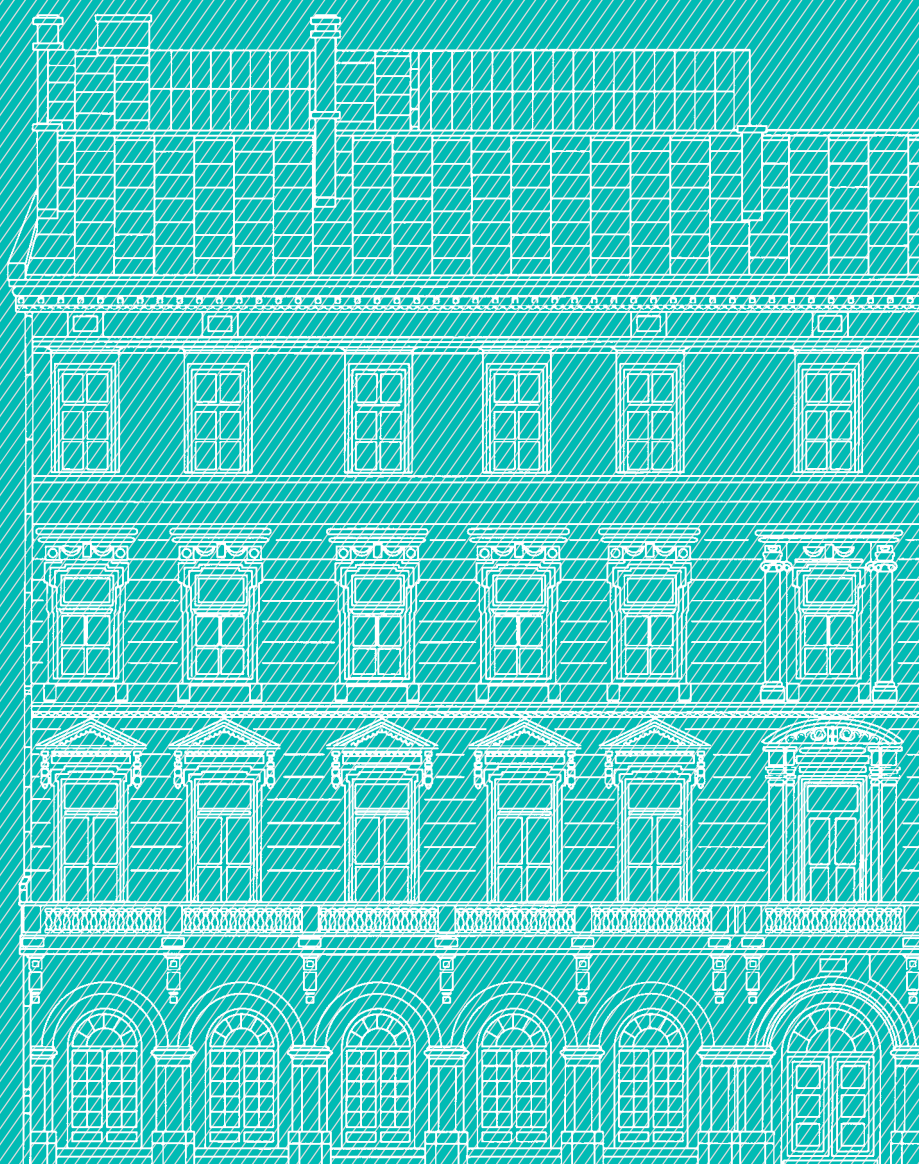
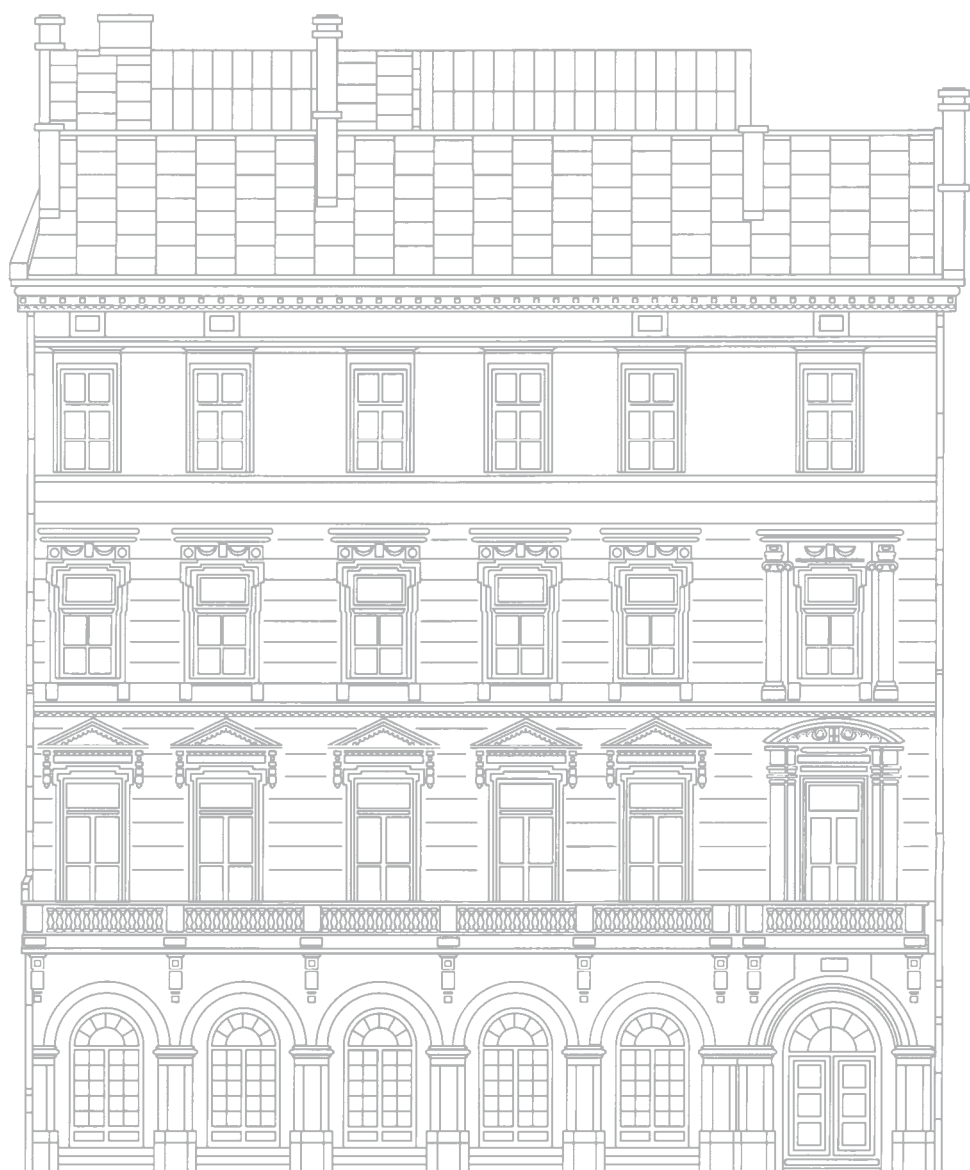


ROCZNIK MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

—
2011

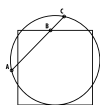




ROCZNIK
MIĘDZYNARODOWEGO
CENTRUM KULTURY

—

2011 [nr 20]



- 7 – Dwadzieścia lat mck
- 33 – *Jacek Purchla*, Jestem Środkowoeuropejczykiem!
- 39 – *Władysław Zalewski*, Wspomnienie o profesorze Andrzeju Tomaszewskim
- 43 – Redaktor Leopold Unger (1922–2011)

KALENDARIUM (STYCZEŃ – GRUDZIEŃ 2011)

KONFERENCJE • SEMINARIA

- 105 – I. Forum Dziedzictwa Europy Środkowej
- 109 – Przestrzeń kulturowa Białorusi. Grodzieńszczyzna – Mińsk – Polesie
- 113 – Spotkanie narodowych koordynatorów Eurośródziemnomorskiej Fundacji Dialogu Kultur im. Anny Lindh
- 117 – Mit Galicji

WYSTAWY

- 121 – Grupa Bloomsbury. Brytyjska bohema kręgu Virginii Woolf
- 125 – Obecność. Fotografie Lwowa Ihora Kruta
- 127 – Transmigracje. Mysłowski, Pontos
- 133 – My i Oni. Zawiła historia odmienności
- 139 – Pomarańczowa Alternatywa – happeningiem w komunizm
- 145 – (R)ewolucja
- 149 – Polowanie na awangardę. Zakazana sztuka w Trzeciej Rzeszy
- 157 — Blask. Ołtarz Mariacki Wita Stwosza

PROGRAMY EDUKACYJNE

- 161 – Akademia Dziedzictwa
- 162 – Management of UNESCO World Heritage Cultural Sites in Visegrad Countries
- 164 – Heritage Awareness. Heritage Professionals Training Programme
- 167 – Program edukacyjny towarzyszący wystawom

PROJEKTY • SIECI • PROGRAMY

- 170 – Thesaurus Poloniae
- 171 – AHICE – Art Historian Information from Central Europe
- 173 – „RIHA Journal”
- 174 – Zarządzanie miejscami wpisanymi na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO w Polsce i w Norwegii
- 176 – Eurośródziemnomorska Fundacja Dialogu Kultur im. Anny Lindh
- 178 – Edukacja na rzecz dialogu
- 179 – We are more. Act for culture in Europe

PUBLIKACJE • BIBLIOTEKA • CZYTELNIJA • PRACOWNIA

- 182 – Publikacje 2011
- 198 – Biblioteka mck i Czytelnia Rolanda Bergera
- 200 – Pracownia Dokumentacji

ANEKS

- 202 – Rada Programowa Międzynarodowego Centrum Kultury
- 203 – Struktura organizacyjna Międzynarodowego Centrum Kultury
- 205 – Partnerzy, mecenasi i sponsorzy MCK (styczeń – grudzień 2011)
- 207 – Statut Międzynarodowego Centrum Kultury

DWADZIEŚCIA LAT MCK

W roku 2011 Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie obchodziło dwudziestolecie działalności. Okrągła rocznica stała się nie tylko okazją do podsumowania osiągnięć instytucji, lecz nade wszystko skłoniła do szerszego spojrzenia – próby z jednej strony podsumowania dwudziestolecia przemian w Polsce, Europie i świecie, z drugiej – prognozy na nową dekadę.

Jubileusz znalazł swoją kulminację w wydarzeniach, jakie odbyły się w dniach 27–29 maja, choć do dwudziestolecia nawiązywały także inne przedsięwzięcia realizowane przez cały jubileuszowy rok.

WIZYTA PREZYDENTA RP – 19 MAJA

Uroczystością inicjującą majowe obchody była wizyta w MCK Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego, który 19 maja spotkał się z zespołem Centrum, zapoznał z działalnością instytucji i zwiedził jej siedzibę oraz prezentowaną w Galerii wystawę *My i Oni. Zawiła historia odmienności*.

W uznaniu zasług dla kultury polskiej Prezydent Bronisław Komorowski odznaczył prof. Jacka Purchlę, dyrektora MCK, Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski oraz dyrektora Annę Gawron, zastępcę dyrektora ds. organizacyjnych, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.



Prof. Jacek Purchla wita Prezydenta Bronisława Komorowskiego przed siedzibą MCK



Prezydent Bronisław Komorowski zwiedza wystawę *My i Oni. Zawita historia odmienności* w towarzystwie prof. Jacka Purchli, min. Macieja Klimczaka, prof. Andrzeja Rottermunda i Waldemara Dąbrowskiego



Prezydent Bronisław Komorowski odznacza prof. Jacka Purchlę Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski



Prezydent Bronisław Komorowski odznacza dyr. Annę Gawron Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski



Prezydent Bronisław Komorowski z pracownikami mck

SENS ZMIANY – 27 MAJA

Debata o tym tytule otworzyła trzydniowy cykl wydarzeń jubileuszowych. Było to spotkanie ponad siedemdziesięciu gości z kraju i zagranicy, badaczy, ekspertów, menedżerów i animatorów kultury poświęcone diagnozie i prognozie w zakresie dialogu europejskiego, kwestii dziedzictwa i roli kultury w rozwoju współczesnego świata.

Kanwą do dyskusji stała się publikacja 50/20. *Szkice i eseje na dwudziestolecie Międzynarodowego Centrum Kultury*, przygotowana specjalnie na tę okazję. Złożyło się na nią pięćdziesiąt esejów, artykułów i szkiców autorów z wielu krajów, którzy w minionych dwudziestu latach współpracowali z mck, a nawet współtworzyli liczne programy Centrum.

Spotkanie poprowadził prof. Jacek Purchla, a wprowadzenie do dyskusji wygłosił dr Erhard Busek, były wiceburmistrz Wiednia i wicekanclerz Austrii, a także prezydent Institut für den Donauraum und Mitteleuropa w Wiedniu. Zwrócił w nim uwagę, że nastał obecnie w Europie czas swoistego egoizmu i samoobrony poszczególnych krajów w reakcji na dotykający wszystkich kryzys ekonomiczny. Coraz trudniej więc o polityczne zjednoczenie sił – zwłaszcza kiedy najważniejszym wyzwaniem dla Unii Europejskiej jest wypracowanie silnej pozycji na arenie światowej – należy więc docenić dokonujące się na naszych oczach zjednoczenie w sferze kultury.

Senator Janusz Sepioł, który jako kolejny zabrał głos, nakreślił rolę gospodarki i polityki istotną dla perspektywy rozwoju kultury w najbliższej dekadzie. Doktor Emil Brix, ambasador Austrii w Wielkiej Brytanii oraz wiceprezydent Institut für den Donauraum und Mitteleuropa, w swojej wypowiedzi docenił, jak dzięki dwóm dekadom przemian Europa Środkowa wypracowała własny wkład w debatę ogólnoeuropejską i jak wzrosło jego znaczenie. Niemniej jednak w sferze decyzji i kształtowania polityki Unii Europejskiej, podkreślał Emil Brix, stanowisko decydujące nadal należy do krajów tak zwanej Starej Europy, toteż określenie nowej istotnej roli naszej części kontynentu pozostaje nadal wyzwaniem. Wszystkie trzy wystąpienia zyskały oddźwięk w komentarzach między innymi ks. prof. Grzegorza Rysia, rektora Wyższego Seminarium Duchownego Archidiecezji Krakowskiej, dr. Dietera Bingena, dyrektora Deutsches Polen-Institut w Darmstadt, i dr. Ruperta Grafa Strachwitza, przewodniczącego Maecenata Institut für Dritter-Sektor-Forschung w Berlinie, członka Europejskiej Akademii Nauk i Sztuk.

Problematykę relacji pomiędzy europejskim uniwersum kulturowym a narodowymi kanonami kultury podjął prof. Zdzisław Najder, były dyrektor Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa. Ewolucję pojęcia dziedzictwa kulturowego w ostatnich dwudziestu latach zarysował prof. Gregory J. Ashworth, wykładowca Uniwersytetu w Groningen, wybitny teoretyk dziedzictwa. Wypowiadający się po nim – Krzysztof Czyżewski, dyrektor Fundacji i Ośrodka „Pogranicze – sztuk, kultur, narodów” w Sejnach oraz nowo powstałego Międzynarodowego Centrum Dialogu w Krasnogrudzie, prof. Ewa Chojecka, założycielka i wieloletnia kierowniczka Zakładu Historii Sztuki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, i Thomas Schulz, Deutsches Kulturforum Östliches Europa – odnieśli współczesne rozumienie pamięci i dziedzictwa do ich konkretnych zastosowań – do wspólnot międzykulturowych na pograniczach Europy oraz do wielowarstwowych tożsamości regionalnych. Świetnym uzupełnieniem tej części dyskusji był głos „praktyka”, dr. Rafała Dutkiewicza, prezydenta Wrocławia, o roli pamięci i dziedzictwa w budowaniu tożsamości nowoczesnej metropolii, jaką jest Wrocław. Piet Jaspaert, Europa Nostra, oraz prof. Stefan Muthesius, Honorowy Profesor Uniwersytetu Wschodniej Anglii w Norwich, dopełnili debatę spostrzeżeniami na temat roli dziedzictwa architektonicznego i artystycznego w budowaniu kulturowej wspólnoty Europy.

Spotkanie zakończyło wystąpienie Roda Fishera, dyrektora International Intelligence on Culture, który podjął problematykę roli kultury dla rozwoju współczesnej Europy.



Prof. Jacek Purchla i dr Erhard Busek wygłaszają wprowadzenie do debaty



Głos prof. Ewy Chojeckiej; w tle prof. Wu Lan, dr Simona Škrabec, prof. Csaba G. Kiss



Głos prof. Zdzisława Najdera



Głos dr. Emila Brixia



Głos prof. Gregory'ego Ashwortha



Głos dr. Rafała Dutkiewicza



Głos prof. Stefana Muthesiusa

UROCZYSTE POSIEDZENIE RADY PROGRAMOWEJ MCK – 28 MAJA



Od lewej: prof. Andrzej Rottermund, przewodniczący Rady Programowej MCK, prof. Jacek Purchla



Od lewej: senator Janusz Sepioł, prof. Robert Traba, dyr. Agata Wąsowska-Pawlik



Od lewej: prof. Andrzej Wajda, prof. Jerzy Wyrozumski, Paweł Jaskanis, prof. Andrzej Chwalba, Katarzyna Jagodzińska protokołująca obrady



Od lewej: prof. Maria Poprzęcka, senator Janusz Sepioł, ambasador Magda Vášáryová



Prof. Jacek Purchla i Agnieszka Stachurska, córka prof. Andrzeja Tomaszewskiego, podpisują umowę o przekazaniu księgozbioru prof. A. Tomaszewskiego Bibliotece MCK

WIECZÓR JUBILEUSZOWY – 28 MAJA

Wieczór w Teatrze im. Juliusza Słowackiego rozpoczął się od przypomnienia wydarzeń, jakie doprowadziły do powołania MCK – instytucji wyrosłej ze szczególnej atmosfery przełomu lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych, która zainaugurowała swoją działalność 29 maja 1991 roku, podczas sympozjum Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie odbywającego się w Krakowie, pierwszego po pamiętnym 1989 roku wielkiego spotkania przedstawicieli Wschodu i Zachodu poświęconego kulturze i dziedzictwu kulturowemu.

W wystąpieniu wprowadzającym prof. Jacek Purchla podkreślił, że Centrum podejmuje od samego początku próbę wielowymiarowego odczytania przeszłości w dialogu z sąsiadami Polski, co wynika z przekonania, że skuteczna ochrona dziedzictwa kulturowego możliwa jest wyłącznie pod warunkiem zaakceptowania jego różnorodności. Realizuje zatem misję nowoczesnej instytucji kultury, której zadaniem jest gromadzenie i pomnażanie wiedzy o dziedzictwie kulturowym oraz dzielenie się nią na forum międzynarodowym.

W nawiązaniu do dorobku MCK dr Monika Smoleń, wiceminister kultury i dziedzictwa narodowego, zaakcentowała, że w działalności MCK otwartość i kompleksowość podejścia do szerokiej problematyki dziedzictwa łączy się z potrzebą ciągłego identyfikowania zjawisk przez dialog ponad granicami – w tym wymiarze Centrum jest na gruncie polskim przedsięwzięciem nowatorskim i jedynym na taką skalę.

Tego wieczoru Wojewoda Małopolski Stanisław Kracik odznaczył w imieniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej pracowników MCK Złotym Krzyżem Zasługi, a także Medalem Złotym i Medalem Srebrnym Za Długoletnią Służbę. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego Bogdan Zdrojewski wyróżnił całą instytucję, a także poszczególnych jej pracowników Honorową odznaką Za Zasługi Dla Kultury Polskiej. Dekoracji nimi w imieniu ministra dokonała dr Monika Smoleń. Również Prezydent Miasta Krakowa prof. Jacek Majchrowski wręczył pracownikom MCK odznaczenia Honoris Gratia w uznaniu zasług dla Krakowa.

Uroczystość uświetnił koncert tria akordeonowego Motion Trio.

Po koncercie goście zostali zaproszeni do Międzynarodowego Centrum Kultury, gdzie czekała ich niespodzianka – występ Bronisława Maja, Doroty Miśkiewicz, Marka Napiórkowskiego i Grzegorza Turnaua. Dokonano też uroczystego odsłonięcia obrazu *Rynek Główny w Krakowie*, dzieła Edwarda Dwurnika namalowanego specjalnie na dwudziestolecie MCK.



Prof. Jacek Purchla wita prof. Jacka Majchrowskiego, Prezydenta Miasta Krakowa



Prof. Jacek Purchla wita JE Rafała Wiśniewskiego, Ambasadora RP w Danii; dr hab. Krzysztof Broński wita Bognę Dziechciaruk-Maj, Dyrektora Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej „Manggha”



Senator Janusz Sepioł z małżonką



Dr Heinz Peters, Konsul Generalny Niemiec w Krakowie, z małżonką



Prof. Jacek Purchla wita Marka Lisáńskiego, Konsula Generalnego Republiki Słowackiej w Krakowie, obok Imre Molnár, radca Ambasady Węgier w Warszawie



Dyr. Anna Gawron oraz Stanisław Kracik, Wojewoda Małopolski, i dr hab. Krzysztof Orzechowski, Dyrektor Naczelny i Artystyczny Teatru im. Juliusza Słowackiego



Je Kardynał Franciszek Macharski i dyr. Anna Gawron



Od lewej: prof. Maria Poprzęcka i prof. Andrzej Rottermund z małżonką



Od lewej profesorowie: Andrzej Jajszczyk, Andrzej Wajda i Ryszard Otręba



Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, gospodyni spotkania, w towarzystwie tłumacza Piotra Krasnowolskiego



Przemówienie prof. Jacka Purchli



Przemówienie minister Moniki Smoleń





Minister Monika Smoleń wręcza pracownikom mck odznaki Za Zasługi Dla Kultury Polskiej





Prof. Jacek Majchrowski wręcza pracownikom mck odznaczenia Honoris Gratia w uznaniu zasług dla Krakowa

Wieczór w Teatrze im. Juliusza Słowackiego zakończył koncert Motion Trio





Wieczór jubileuszowy w MCK



Henryk Woźniakowski w rozmowie z prof. Krystyną Zachwatowicz



Minister Monika Smoleń w rozmowie z ambasadorem Emilem Brixem



Przy fortepianie Grzegorz Turnau



Wykład-niespodzianka Bronisława Maja



Dorocie Miśkiewicz akompaniuje Marek Napiórkowski



Odśłonięcie obrazu *Rynek Główny w Krakowie* pędzla Edwarda Dwurnika



Rynek Główny w Krakowie, obraz Edwarda Dwurnika namalowany z okazji dwudziestolecia mck



Prof. Andrzej Rottermund jako Król Staś Bacciarello, dar dla przewodniczącego Rady Programowej od zespołu MCK



Tort urodzinowy



Słodkie zwińczenie jubileuszu

NIEDZIELA JUBILEUSZOWA – 29 MAJA

Tego dnia Międzynarodowe Centrum Kultury otwarło swoje podwoje dla szerokiej publiczności. Zaprezentowane zostały wirtualna wystawa pt. *Panorama dwudziestolecia MCK* z najciekawszymi projektami MCK zilustrowanymi za pomocą materiałów audiowizualnych oraz obraz Edwarda Dwurnika; goście mogli zwiedzić wystawę *My i Oni. Zawiła historia odmienności* oprowadzani przez kuratorkę, zwiedzić kamienicę „Pod Kruki” i poznać jej historię, a także podziwiać panoramę starego miasta z kawiarenki-księgarni urządzonej na piątym piętrze oficyny.



Warsztaty plastyczne dla dzieci *Moja Cudowna Kamienica*



Zwiedzający wystawę *My i Oni. Zawita historia odmienności*



Jak „sprzedać” miasto? O roli kultury i dziedzictwa w mieście rozmawiają Joanna Sanetra-Szeliga, dr Michał Wiśniewski i Katarzyna Jagodzińska



Piękna brzydota, brzydkie piękno, Anna Polony czyta fragmenty książek Umberto Eco; na wiolonczeli akompaniuje Dorota Imiełowska



PRZEMIANY. ROZMOWY NA DWUDZIESTOLECIE MCK

Uzupełnieniem wydarzeń jubileuszowych był całoroczny cykl *Przemiany. Rozmowy na dwudziestolecie mck*. Złożyły się na niego wykłady i dyskusje z osobistościami świata kultury, polityki, sztuki czy dziennikarstwa, dotyczące zagadnień, które mck podejmuje od początku – kultury, dziedzictwa i sztuki – obserwowanych z perspektywy różnych dyscyplin – polityki, ekonomii, socjologii, myśli społecznej i wielu innych. Rozmówcy poproszeni zostali o syntetyczne przedstawienie zmiany, jaka zaszła w Polsce w ostatnich dwóch dekadach, w szczególności w kulturze, a także o próbę zarysowania dalszej perspektywy. W ramach cyklu w mck gościli: prof. Leszek Balcerowicz, prof. László Beke, dr Rafał Dutkiewicz, Władysław Frasyniuk, prof. Jerzy Hausner, Katarzyna Kozyra, Tadeusz Mazowiecki, Adam Michnik, prof. Piotr Piotrowski, Joanna Rajkowska i Anda Rottenberg.



Tadeusz Mazowiecki, pierwszy premier odrodzonej Polski, inicjator powstania mck – jeden z rozmówców w cyklu *Przemiany. Rozmowy na dwudziestolecie Międzynarodowego Centrum Kultury*

JACEK PURCHLA JESTEM ŚRODKOWOEUROPEJCZYKIEM!

Wyróżnienie nagrodą Mitteleuropapreis to dla mnie wielki zaszczyt. Chciałbym więc najpierw podziękować Instytutowi für den Donauraum und Mitteleuropa i Bankowi Erste Group Bank AG za wybór mojej osoby i za nagrodę. Daje mi ona szczególną satysfakcję, i to z wielu powodów...

Po pierwsze, jest niespodzianką!

Jej prestiżu nie muszę państwu i sobie tłumaczyć. Wystarczy spojrzeć na listę dotychczasowych laureatów – moich znakomitych poprzedników.

Po drugie, zaszczyca mnie samo przesłanie Nagrody. Europa Środkowa to świat, który towarzyszy mi na różne sposoby przez całe moje życie. Europa Środka to mój światopogląd! „Ich bin Mitteleuropeer”.

Po trzecie, to wyróżnienie potwierdza miejsce Krakowa w przestrzeni Europy Środkowej. Kraków symbolizuje polską obecność w Europie Środkowej i wieloznaczność tego pojęcia. Kraków to nie tylko moja mała ojczyzna, ale paszport do mojej środkowoeuropejskiej tożsamości i moje środkowoeuropejskie laboratorium.

Dzisiejsza Mitteleuropapreis zbiega się przy tym z dwudziestolecie Międzynarodowego Centrum Kultury, któremu bezwarunkowo poświęciłem najlepsze lata mojej zawodowej kariery. Dzięki tej Nagrodzie łatwiej mi będzie wytłumaczyć mojej rodzinie, dlaczego mnie tak rzadko przez tych dwadzieścia lat widywała.

Moja przygoda z Centrum obrazuje przy tym dylematy mego pokolenia wobec Wolności, która „jak cegła z dachu spadła nam w roku 1989 na głowę”. Kwestią chwili stało się pytanie, jak służyć Polsce w tak historycznym momencie? Na przełomie sierpnia i września 1989 roku wróciłem ze stypendium w Wiedniu do Nowej Polski. Natychmiast zaangażowałem się w pracę w Krakowskim Komitecie Obywatelskim „Solidarność” z zadaniem stworzenia nowej wizji rozwoju mojego miasta.

W wiedeńskim Finanzarchiv przy Himmelfortgasse liczyłem nakłady inwestycyjne poniesione przez rząd austriacki na Kraków (ale wydane na przełomie XIX i XX wieku). Podjęte przeze mnie jeszcze w połowie lat siedemdziesiątych badania historyczne były bowiem lekarstwem na zideologizowanie nauk ekonomicznych w PRL. Stanowiły swoistą ucieczkę od realnego socjalizmu w świat gospodarki wolnorynkowej, samorządu i liberalnego państwa prawa, jakim była Monarchia Austro-Węgierska. W roku 1989 ta historyczna wiedza stała się w Polsce niezwykle aktualna.

Po powrocie do kraju skończyła się moja ucieczka w przeszłość, trzeba było wykonać skok w przyszłość. Rodził się wówczas nowy rozdział lekcji Europy Środka. Ten niezwykle czas oznaczał dla miast takich jak Kraków powrót do cywilizacji, która tworzyła zręby ich tożsamości i prosperity.

Polska wersja przemówienia wygłoszonego po niemiecku z okazji wręczenia prof. Jackowi Purchli nagrody Mitteleuropapreis 2011, przyznanej przez Institut für den Donauraum und Mitteleuropa w Wiedniu i austriacki Erste Group Bank AG. Uroczystość odbyła się w Wiedniu 5 grudnia 2011.

Pełniłem wówczas obowiązki prezydenta Krakowa, przygotowując moje miasto do otwarcia na świat. Tym wielkim otwarciem była krakowska konferencja KBWE roku 1991 – pierwsze po upadku żelaznej kurtyny spotkanie Wschodu i Zachodu w sprawach kultury i dziedzictwa kulturowego. Właśnie podczas Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie – na której delegacji austriackiej przewodniczył kanclerz Erhard Busek – Międzynarodowe Centrum Kultury zainaugurowało swoją działalność.

Przed dwudziestu laty, w 1991 roku, stanął przede mną wybór: *Mehrheit* czy *Wahrheit*. Tworząc Centrum, świadomie zamieniłem fotel prezydenta dużego miasta na franciszkańską misję przy Rynku Głównym 25. Wybrałem *Wahrheit*, a może przede wszystkim *Freiheit*. Bo działalność publiczna winna być służbą, a nie grą polityczną. Tak też rozumiem misję nauki.

Międzynarodowe Centrum Kultury szybko przyczyniło się nie tylko do otwarcia się Krakowa na świat, ale i wykreowania wizerunku nowej Polski w świecie. Fundamentem misji naszej instytucji jest dialog i próba odpowiedzi na kluczowy problem Europy Środka: jak żyć z sąsiadem? Zawiera się on w pytaniu, dlaczego „mój przyjaciel jest tak często twoim wrogiem”. Dla Polski kwestia sąsiedztwa stała się po roku 1989 szczególnym wyzwaniem. Przed dwudziestu laty mieliśmy trzech sąsiadów (NRD, Czechosłowację i Związek Radziecki). Żaden z nich nie przetrwał rewolucji przełomu lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX wieku. Dziś Polska sąsiadów ma siedmiu!

Krakowskie Centrum stało się moim obserwatorium świata, którego tak dobrze nie widać z Warszawy. Bo Warszawa tkwi pomiędzy Berlinem a Moskwą. Z Krakowa widać inaczej. Widać góry i słowacką granicę. Cywilizacja nadeszła pod Wawel z południa przez Bramę Morawską. Dlatego z Krakowa łatwiej dostrzec nie tylko Pragę, Wiedeń, Budapeszt, Zagrzeb czy Triest, ale i Śląsk, Morawy, Spisz, Styrię czy Siedmiogród. To jest podwójna różnica w optyce: nie tylko geopolityczna, ale i cywilizacyjna – centralizm, czy też unitaryzm państwa staje tu w opozycji do Europy regionów.

W misję Krakowa jest więc silnie wpisana odpowiedzialność za polską obecność w Europie Środka. To jest polska racja stanu. Europa Środka to kwestia światopoglądu. To miejsce na ziemi, gdzie granice polityczne zmieniały się szybciej niż granice kulturowe. To problem: sąsiada, pamięci, tożsamości.

Centrum było i jest próbą wielowymiarowego odczytania naszej przeszłości – w dialogu z naszymi sąsiadami. Fascynuje mnie fenomen przenikania tego, co już było, z tym, co dopiero będzie – relacji pomiędzy dziedzictwem a nowoczesnością, dziedzictwem a rozwojem. W rozmowie o dziedzictwie idealnie staje się więc dzisiaj hinduska filozofia istnienia. Sanskryt zna od wieków słowo *kal*, które w równym stopniu oznacza i wczoraj, i jutro. Nie ma w tym żadnej sprzeczności.

Historia Polski, a także Czech, Słowacji, Węgier oparta została na fundamentach zachodnioeuropejskiej cywilizacji – tradycji antycznej, chrześcijaństwie, ustroju samorządowym i poszanowaniu praw jednostki. Pojawia się więc pytanie: czy istnieje, a jeśli tak, to na czym polega dziś odrębność tych państw i narodów w kulturze Europy? Zasadniczą kwestią jest obsesja położenia, szczególnie czytelna w przypadku Polski.

Wybór pomiędzy Wschodem a Zachodem jest dla Polaków, Czechów, Słowaków, Węgrów zasadniczą kwestią ich tożsamości, determinującą nie tylko polityczną rzeczywistość środkowej części Europy, ale i całego kontynentu. Stąd też bierze się pojęcie Europy Środkowej, rozumianej nie w kategoriach

geograficznych, ale przede wszystkim historycznych i kulturowych. Kwestia przynależności do Wschodu lub Zachodu to nie kwestia geografii i granic, lecz w pierwszym rzędzie wrażliwości estetycznej – przynależności do kręgu kulturowego, strefy ekonomicznej i systemu politycznego.

Idea Europy Środkowej miała w wieku xx zarówno wzloty, jak i upadki. W latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych intelektualiści po obu stronach żelaznej kurtyny – György Konrád, Milan Kundera, Václav Havel, Czesław Miłosz, Erhard Busek – wykorzystywali odrębność kulturową Węgier, Czech czy Polski dla zaimanifestowania zasadniczych różnic pomiędzy sowiecką rzeczywistością a tradycyjnymi wartościami europejskimi. Komunizm zanegował tradycję tej części kontynentu i jej dorobek cywilizacyjny. Był dla nas szokiem cywilizacyjnym. Jest rzeczą jasną, że zakończona w 1989 roku zwycięstwem walka narodów Europy Środkowej z dominacją radziecką była nie tylko walką z komunizmem jako systemem, ale w takiej samej mierze walką o powrót do cywilizacji euroatlantyckiej. To silne przywiązanie do współtworzonej przez tysiąclecie cywilizacji i trwające pół wieku nieznane Europie Zachodniej doświadczenie oporu wobec systemu totalitarnego jest nie tylko bagażem, ale i kapitałem, który wnoszą narody Młodszej Europy.

Szczególne doświadczenie Europy Środkowej wynika przy tym nie tylko ze specyfiki naszej drogi do niepodległości i nowoczesności w wieku xix, nie tylko z tragedii Europy Środkowej w wieku xx, nie tylko z lekcji komunizmu, ale i z faktu gwałtownej zmiany po roku 1989, której dynamikę i złożoność zwykło się zamykać w modnym słowie – transformacja.

Europa Środkowa po roku 1989 to Europa poszukująca tożsamości – pomiędzy odrodzeniem narodowym a globalizmem. Odzyskiwaniu pamięci nierazko towarzyszy świadoma kreacja nowych znaków i symboli upragnionej suwerenności. A zatem mit Europy Środkowej to nie tylko kafkowska trauma i ambiwalencja. Europa Środkowa to także przechowany świat wartości, o których Zachód już dawno zapomniał. Europa Środkowa – to lekcja komunizmu, krytyka idei postępu, wszechobecność historii, skomplikowana geografia i geopolityka, różnorodność kulturowa i siła nacjonalizmów, kompleks niższości peryferii, a równocześnie kreatywność pogranicza. Europa Środkowa to trudny dialog z sąsiadem. Europa Środkowa jest naszym losem, a nie terytorium o ściśle wyznaczonych granicach. Tożsamość Europy Środkowej oparta jest na sprzecznościach, które często tworzyły kreatywne napięcie.

Europa Środkowa nigdy nie znalazła się poza cywilizacją europejską. Zachowała jednak odmiennność – która dzisiaj jest jej wartością. Tę wartość widać może najlepiej w tkance miast. Ich szczególna tożsamość jest wypadkową nie tylko położenia geograficznego, ale przede wszystkim długotrwałego procesu historycznego rozpoczętego przed tysiącem lat. Wiek xx stanowił kulminację i sumę wszystkich sprzeczności i konfliktów, na których opiera się rozwój tego fascynującego środka Europy. Potwierdza to również doświadczenie Krakowa – metropolii Europy Środkowej – jednego z węzłów tej wyjątkowej przestrzeni intelektualnej.

Takim węzłem był i jest dla nas także Wiedeń! To również moje osobiste doświadczenie. Wiosną 1983 roku obroniłem pracę doktorską w Instytucie Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Bohaterem mej dysertacji był Jan Zawiejski, jeden z najwybitniejszych architektów polskich przełomu xix i xx wieku i „wiedeńczyk”. Zawiejski był nie tylko absolwentem Politechniki Wiedeńskiej, ale jako uczeń Heinricha von Ferstla – twórcy Votivkirche i wielu

innych monumentalnych gmachów Ringstrasse – może najbardziej „wiedeńskim” architektem Krakowa epoki historyzmu. Paradoks moich studiów nad twórczością Zawiejskiego polegał wówczas na tym, iż czas stanu wojennego – polska rzeczywistość roku 1982 – wykluczał możliwość prowadzenia badań w Wiedniu! Wiedeń i jego architekturę mogłem zaledwie studiować teoretycznie w gościnnych murach Biblioteki Jagiellońskiej. Stolica Austrii była wówczas niedostępna i egzotyczna, choć tak bliska przecież duszy krakowianina. W tym tkwił syndrom żelaznej kurtyny i naszej straszliwej izolacji.

Dopiero w styczniu 1984 roku – uzbrojony w austriacką wizę – ruszyłem w podróż do naddunajskiej stolicy. O ile pierwsze pociągi kursujące od roku 1856 z Krakowa do Wiednia pokonywały tę trasę w 5 godzin i 43 minuty to 130 lat później „ekspres” Chopin potrzebował na jej przebycie dwa razy więcej czasu. Wiedeń był dla nas wówczas nie tylko cesarską metropolią z nostalgią wspomnianą przez naszych dziadków, ale przede wszystkim symbolem wolnego świata.

Przepustkę na trzy miesiące stypendialnej „rezydentury” zawdzięczałem Lonny i Annie Glaser i prowadzonej przez nie w sercu Wiednia fundacji JANINEUM. Fenomen pani Lonny to fenomen Mitteleupy. Przełamywanie syndromu izolacji i prowincjonalizacji polskiej nauki w trudnym czasie stanu wojennego to wielka jej zasługa.

Jako świeżo upieczony doktor historii sztuki z energią „rzuciłem się” na Wiedeń. Panie Glaser zaproponowały mi wydanie w Wiedniu książki. Zwłaszcza w tamtym czasie było to nie lada wyróżnienie. Do dzisiaj poczytuję sobie za zaszczyt, iż moje studium *Wien – Krakau im 19. Jahrhundert (Zwei Studien über die österreichisch-polnischen Beziehungen in den Jahren 1866–1914)* otwiera listę książek wydanych przez JANINEUM.

Przypomnienie silnych związków pomiędzy Wiedniem i Krakowem na przełomie XIX i XX wieku trafiło przy tym na podatny grunt w Austrii. W latach osiemdziesiątych bowiem minionego stulecia Erhard Busek i Emil Brix opublikowali swój manifest polityczny *Projekt Mitteleuropa*. Europa Środkowa stała się wówczas światopoglądem wielu inteligentów mieszkających po obu stronach żelaznej kurtyny, inspirowała ich dialog i była wyrazem naszej solidarności. Może właśnie dlatego Erhard Busek i Emil Brix są dzisiaj moimi najbliższymi austriackimi przyjaciółmi, a Lonny Glaser ma wiele powodów do prawdziwej satysfakcji.

Moje ostatnie stypendium w JANINEUM przypadło na wiosnę i lato roku 1989. W Wiedniu zbierałem wówczas materiały do pracy habilitacyjnej na temat rozwoju Krakowa na przełomie XIX i XX wieku – *Krakau unter österreichischer Herrschaft*. Jednak nie badania naukowe zaprzętały wówczas moją głowę. Uwagę stypendystów rozpraszała – niech nam to pani Lonny wybaczy – rodząca się wówczas nowa rzeczywistość polityczna w Polsce! Wybory 4 czerwca 1989 roku i triumf „Solidarności” stworzyły zupełnie nową sytuację, również w wymiarze międzynarodowym. Dokładnie tego samego dnia w Pekinie na placu Tiananmen realizował się całkiem inny scenariusz, nieobcy przecież także narodom Europy Środkowej. Ten splót wydarzeń wyzwalał zarówno entuzjazm, jak i niepokój.

Polska pokojowa rewolucja roku 1989 – Wiosna „Solidarności” – otworzyła narodom Europy Środkowej drogę do suwerenności i demokracji. Europie dała szansę zjednoczenia.

W takich okolicznościach wracałem we wrześniu 1989 roku z Wiednia do Krakowa. Po zaledwie kilkumiesięcznym stypendium naukowym w Austrii. Wracałem do tej samej, ale i innej Polski. Jak bardzo „nienormalny” był to

wówczas kraj można było się przekonać, podróżując z Wiednia do Krakowa przez Czechosłowację – uśpioną w politycznym letargu, przypominającą podróżnym o swej dozgonnej miłości do Związku Radzieckiego za sprawą ustawionych wzdłuż dróg czerwonych gwiazd i niebudzących wątpliwości o braterstwie narodów napisów. Był to z polskiej perspektywy obraz nie tylko groteskowy, ale i świadczący o podwójnej przepaści. Potwierdzał nie tylko znaną już wcześniej tezę, iż Polska stanowiła zawsze „najweselszy barak w całym obozie socjalistycznym”, ale i pozwalał lepiej zrozumieć wyjątkowość polskiej wyspy wolności na mapie wciąż przecież podzielonej żelazną kurtyną Europy.

Opowieść o przypadkach Krakowa u progu ery demokratycznej to również część mego osobistego doświadczenia. Po powrocie do Krakowa – jesienią 1989 roku – od razu włączyłem się w bieg spraw mojego miasta – mojej „małej ojczyzny”. Pisałem między innymi pierwszy projekt „konstytucji dla Krakowa”, oparty na wspólnym doświadczeniu samorządowym miast monarchii Habsburgów na przełomie XIX i XX wieku. Byłem przede wszystkim jednak mimowolnym świadkiem licznych „zakrętów” rodzącej się wówczas w Krakowie i w Polsce nowej demokracji. W czerwcu 1990 roku – w czasie pierwszych od zakończenia II wojny światowej wolnych wyborów – demokracja dopadła mnie.

W roku 1990 zacząłem też spłacać mój dług wobec Wiednia. To dlatego też nie przypadkiem jako wiceprezydent Krakowa odpowiedzialny między innymi za politykę międzynarodową złożyłem w połowie listopada moją pierwszą oficjalną wizytę zagraniczną w Wiedniu. Dobrze zapamiętałem – również jako historyk sztuki – wielki gabinet nadburmistrza austriackiej stolicy w neogotyckim ratuszu, a przede wszystkim serdeczną rozmowę z Helmutem Zilkem. Rozmawialiśmy o konieczności odbudowy tradycyjnych związków Wiednia i Krakowa. Trzy tygodnie później w mglisty, grudniowy poranek witałem w imieniu nowych władz miasta na lotnisku w Balicach dr. Aloisa Mocka – ministra spraw zagranicznych Austrii, który przyleciał samolotem specjalnym otworzyć pierwszy od czasów Anschlussu austriacki konsulat w Krakowie, którego twórcą i pierwszym konsulem generalnym był dr Emil Brix.

Gdyby spytać dziś Polaków o najważniejsze atrybuty naszej tożsamości, to z przekonaniem wymienią: *Wiener Schnitzel*, znany u nas jako kotlet schabowy, *Heilige Nacht und Weihnachtsbaum*, Wigilia i bożonarodzeniowa choinka. Przypadek? Skądże! To dowód, że Mitteleuropa jest nam do zbawienia koniecznie potrzebna!

Pomimo iż nasze państwa nie graniczą ze sobą bezpośrednio, łączy je poczucie sąsiedztwa, wspólnej historii, a nawet więcej.

Jestem przekonany, że Austrię i Polskę łączy poczucie wspólnej misji rozpoczętej jeszcze za czasów istnienia żelaznej kurtyny. Zawiązane wówczas przyjaźnie i szczególne więzi pomiędzy Wiedniem i Krakowem są najlepszym dowodem na to, że świat idei i horyzontów zwycięża nad światem granic.



WŁADYSŁAW ZALEWSKI

WSPOMNIENIE O PROFESORZE

ANDRZEJU TOMASZEWSKIM

Profesor Andrzej Tomaszewski nie odbiera telefonów, nie organizuje spotkań i konferencji, nie prowadzi wykładów. Sugeruje to nam, że wyjechał daleko na jeden ze swoich niezliczonych wyjazdów zagranicznych. Tak daleko, że jego telefon komórkowy nie ma już zasięgu. Takie wrażenie uzyskujemy zaskoczeni jego nagłą nieobecnością. Bardzo trudno nam się pogodzić z jego brakiem. Konserwacja polska straciła swego przedstawiciela na skalę światową w zakresie wszystkich dziedzin, jakie funkcjonowały u nas w ochronie zabytków po drugiej wojnie światowej.

Poznałem go, gdy nie mając jeszcze ukończonej pracy dyplomowej, dokonał jednego z najważniejszych odkryć w polskiej sztuce romańskiej.

Profesorowie Jan Zachwatowicz i Jan Bielański znali go dobrze i mieli odwagę polecić mu najważniejszy wykop archeologiczny wewnątrz kolegiaty wiślickiej. Było wiadomo, że Adolf Szyszko-Bohusz w czasie renowacji kolegiaty po pierwszej wojnie światowej natrafił tam na relikty murów kościołów romańskich. Rezultaty prac Tomaszewskiego przeszły najśmielsze oczekiwania, odkrył bowiem w fundamentach i kościoła romańskiego z XII wieku mury krypty z posadzką z rytami, na których przedstawiono postacie książąt piastowskich, bogatą w przedstawienia symboli, ornamenty i inskrypcje. Nie tylko odkrycie posadzki było wielkim sukcesem młodego Tomaszewskiego. Bowiem jeszcze przez dwadzieścia lat trwała walka o właściwą jej konserwację wobec niezwykle trudnych warunków klimatycznych, jakie pojawiły się po jej odsłonięciu, i usilnie promowanych niewłaściwych propozycji konserwatorskich. Wystarczy przejrzyć dyskusję na ten temat prowadzoną w „Ochronie Zabytków” w 1966 roku. W wielkiej mierze jemu zawdzięczamy to, że po przeszło pięćdziesięciu latach posadzka jest ekspozycyjna i ogólnie dostępna.

Profesora Tomaszewskiego charakteryzowała wielka dociekliwość i dążenie do rozeznania problemów konserwatorskich i restauratorskich wszystkich obiektów zabytkowych, poczynając od archeologii i architektury, na drobnych elementach dzieł sztuki kończąc. Z wielką uwagą i starannością śledził metody i założenia konserwatorskie u wszystkich specjalistów uprawiających bardzo często nietypowe dziedziny konserwatorskie. Sprawy konserwacji dziedzictwa kulturowego potrafił uzasadnić i określić w swoich licznych publikacjach teoretycznych. To spowodowało, że trudno nazwać go specjalistą od konserwacji architektury do czego predestynowały go studia politechniczne i historii sztuki. Był bowiem uniwersalnym konserwatorem, zdolnym wypowiadać się właściwie i trafnie we wszystkich zagadnieniach, jakie niesie ze sobą szeroko pojmowane dziedzictwo kulturowe.

Wspomnienie wygłoszone podczas spotkania poświęconego pamięci prof. Andrzeja Tomaszewskiego, które zorganizowano w MCK 10 listopada 2011 roku.



Profesorowie Andrzej Tomaszewski i Władysław Zalewski na Wawelu, rok 2003

Drugim powodem, który pozwalał mu na taką generalną znajomość zabytków, był dostęp, jaki miał do wszystkich liczących się światowych ośrodków zajmujących się ochroną i problematyką konserwatorską zabytków.

Jako kierujący Centrum ICCROM, prezes Komitetu Narodowego ICOMOS, uczestnik światowych konferencji poświęconych zabytkom, człowiek doskonale władający językami europejskimi na świecie był znany, ceniony i zapraszany na wszystkie imprezy konserwatorskie. Był ekspertem z zakresu kształcenia konserwatorów i metodologii pracy konserwatorskiej. Wystarczyło wszędzie na świecie powołać się na znajomość z Tomaszewskim, aby we wszystkich instytucjach uzyskać dostęp do wybitnych specjalistów od spraw konserwatorskich. O rezultatach tej jego aktywności mogliśmy usłyszeć na konferencji upamiętniającej jego działalność, zorganizowanej przez działaczy światowych organizacji konserwatorskich w połowie września 2010 roku we Florencji.

Ale najważniejszym stwierdzeniem dla nas i naszego europejskiego dziedzictwa kulturalnego było uświadomienie nam i naszym sąsiadom prostej prawdy, którą profesor Tomaszewski ujął w jednym zdaniu: „Sztuka zawsze

była międzynarodowa, tylko przez pewien okres obowiązywało narodowe spojrzenie na zabytki”.

Pamiętamy bowiem czasy, gdy narodowe tradycje piastowskie przywracano u nas, przekopując buldożerami cmentarze śląskie. Pamiętamy hasła za wschodnią granicą, aby jako wartościowe narodowe zabytki uznać tylko takie, które nie mają nic wspólnego ze sztuką pochodzącą z zachodu.

To z takimi właśnie poglądami walczył przez długie lata profesor Tomaszewski jeszcze przed upadkiem żelaznej kurtyny. I można dziś sądzić, że były to sprawy ważniejsze od konsultacji przy ratowaniu i propagowaniu właściwej konserwacji zabytków w krajach zachodniej i południowej Europy, gdzie – musimy zdać sobie sprawę z tego – dopiero obecnie rozpoczęło działalność wyższe szkolnictwo konserwatorskie.

Intensywna działalność profesora w tak wielu dziedzinach skutkowałą też licznymi sporami. Opinie przeciwstawne zwłaszcza w sprawach organizacyjnych, poglądach na rozwiązania i programy konserwatorskie budziły u niego zawsze ostre reakcje. Znając jego prywatne wypowiedzi na temat swoich adwersarzy, budziły zdziwienie w umiarkowaniu pretensji i wręcz tłumaczenia powodów wygłaszania niesłusznych poglądów.

W 1958 roku, gdy po bardzo amatorskiej i przypadkowej konserwacji prowadzonej przez Szyszko-Bohusza odsłanialiśmy malowidła bizantyńskie w prezbiterium kolegiaty gotyckiej w Wiślicy, wraz z Aleksandrą Bogdanowską na rusztowaniu zjawił się wtedy człowiek o nazwisku Tomaszewski, pracujący z Zespołem Badań nad Polskim Średniowieczem uw i pw. Jego zainteresowanie konserwacją malowideł ściennych było tak wielkie, że wielokrotnie wchodził na rusztowanie, aby obserwować różne fazy konserwacji.

Tak zaczęła się moja znajomość z profesorem Tomaszewskim, który wówczas nie miał jeszcze dyplomu z architektury, a zainteresowania i chęć poznania wszystkich zagadnień konserwatorskich były jego myślą przewodnią.

W 2010 roku profesor Andrzej Tomaszewski trzykrotnie odwiedził mnie na rusztowaniach w katedrze sandomierskiej, gdzie po raz pierwszy po siedemdziesięciu pięciu latach odsłonięto oryginalne malowidła bizantyńskie z początku xv wieku spod przemalowań Juliusza Makarewicza. Uwagi i spostrzeżenia oraz rady profesora były bardziej trafne od tych, których wysłuchałem z ust wybitnych specjalistów rzeczoznawców w zakresie konserwacji malowideł ściennych.

Było to nasze ostatnie spotkanie na rusztowaniu w czasie ważnych odkryć i toczących się prac konserwatorskich. Podobnie jak w Wiślicy pięćdziesiąt dwa lata wcześniej profesor był pełen entuzjazmu, zainteresowania, aktywności i chęci dopomożenia w rozwiązywaniach konserwatorskich i estetycznych.

Nie zdajemy sobie jeszcze sprawy, jak bardzo będzie nam brakowało jego opinii, krytyki, przewidywań w naszych realizacjach konserwatorskich i działaniach organizacyjnych w obronie naszego dziedzictwa narodowego.



REDAKTOR LEOPOLD UNGER

(1922-2011)

W grudniu pożegnaliśmy redaktora Leopolda Ungera, publicystę i dziennikarza „Le Soir” i „The International Herald Tribune”, przenikliwego eseistę i komentatora spraw międzynarodowych, legendarnego Brukselczyka współpracującego z paryską „Kulturą” i Radiem Wolna Europa.

Mieliśmy zaszczyt cieszyć się Jego przyjaźnią.

Wielokrotnie wspierał nas swoją mądrością i radą, okazując sympatię i życzliwość zawsze ze szczyptą inspirującej krytyki.

Niezapomniana pozostaje podróż, jaką odbył z nami do Lwowa podczas jednego z seminariów poświęconych przestrzeni kulturowej Europy Środkowej. Odwiedził wtedy Lwów po raz pierwszy po wojnie.

Był naszym przewodnikiem w Brukseli, kiedy w 2001 roku współorganizowaliśmy festiwal Europalia. Gościł w mck podczas międzynarodowych konferencji, takich jak *Kraków i Lwów w cywilizacji europejskiej* czy *Przywracanie pamięci. Rewitalizacja zabytkowych dzielnic żydowskich w miastach Europy Środkowej*.

Z okazji dwudziestolecia Centrum podarował nam piękny tekst, w którym przypomniał swoje ostatnie chwile we Lwowie i zwierzył się, że choć mógłby rozmawiać w tylu innych językach, trwa przy polskim, tak jak we wrześniu 1939, kiedy na Lwów padały niemieckie bomby, a on po polsku pożegnał się z rodzicami i mówiąc im „do widzenia”, widział ich wtedy po raz ostatni.

KALENDARIUM

STYCZEŃ

1/01 Od nowego roku Międzynarodowe Centrum Kultury działa w zmodernizowanej strukturze: Galeria (kierownik Regina Pytlik), Wydawnictwo (kierownik Łukasz Galusek), Instytut Dziedzictwa Europejskiego (zastępca kierownika dr Beata Nykiel), w tym Biblioteka (zastępca kierownika dr hab. Krzysztof Broński), Ośrodek Edukacji – Akademia Dziedzictwa (kierownik dr Michał Wiśniewski), Ośrodek Komunikacji (kierownik Joanna Hojda-Pepaś); nadzór nad ośrodkami merytorycznymi: Galeria, Wydawnictwem, Ośrodkiem Edukacji – Akademią Dziedzictwa i Ośrodkiem Komunikacji powierzono zastępcy dyrektora ds. programowych, na którego powołano Agatę Wąsowską-Pawlik

6/01 Wizyta prof. Jacka Purchli w Muzeum Sztuki w Ołomuńcu

9/01 Finisaż wystaw *Grupa Bloomsbury. Brytyjska bohema kręgu Virginii Woolforaz Obecność. Fotografie Lwowa Ihora Kruta*

10/01 Posiedzenie Rady Programowej MCK oraz spotkanie noworoczne przyjaciół i współpracowników MCK

12/01 Warszawa. Prof. Jacek Purchla na spotkaniu z Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej Bronisławem Komorowskim. Prezydent RP zwrócił się do prof. J. Purchli o konsultację w kwestii dziedzictwa kulturowego w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem Krakowa

14–16/01 Ustroń. Udział prof. Jacka Purchli w xxxi symposium naukowym *Współczesna gospodarka i administracja publiczna*, organizowanym przez Katedrę GAP Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. W ramach symposium prof. J. Purchla poprowadził seminarium na temat fenomenu Cieszyna

17/01 Spotkanie z okazji objęcia przez Węgry prezydencji w Radzie Unii Europejskiej z udziałem JE Roberta Kissa, Ambasadora Republiki Węgierskiej w Polsce. Prof. Jacek Purchla wygłosił słowo wprowadzające; spotkaniu towarzyszyła dyskusja na kanwie książki *Uniewinniony na śmierć. Rzecz o Jánosu Esterházy*

Collegium Novum UJ. Udział prof. Jacka Purchli i dyr. Anny Gawron w posiedzeniu plenarnym Społecznego Komitetu Ochrony Zabytków Krakowa (skozk), w którym uczestniczył Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Bronisław Komorowski

19/01 Collegium Novum UJ. Udział prof. Jacka Purchli w spotkaniu jubileuszowym z okazji czterdziestolecia pracy naukowej prof. Jacka Majchrowskiego. Prof. J. Purchla jest jednym z au-

torów, którzy ofiarowali swoje artykuły i szkice do książki jubileuszowej, jaka została przygotowana dla uczczenia jubilata

19-21/01 Rzeszów. Udział Joanny Sanetry-Szeligi i Roberta Kuska w warsztatach w ramach wspólnego projektu polskiej sieci Eurośroldziemnomorskiej Fundacji Dialogu Kultur im. Anny Lindh

20/01 Wernisaż wystawy *Transmigracje. Myślowski, Puntos*



Małopolski Urząd Wojewódzki. Prof. Jacek Purchla przewodniczył posiedzeniu Wojewódzkiej Rady Ochrony Zabytków obradującej z udziałem Stanisława Kracika, Wojewody Małopolskiego

21/01 *Polska i jej sąsiedzi 20 lat po...* – wykład Adama Michnika z cyklu *Przemiany. Rozmowy na dwudziestolecie Międzynarodowego Centrum Kultury*





Od lewej: senator Krzysztof Kozłowski i Jerzy Pomianowski

23/01 *Transmigracje. Mysłowski, Puntos* – zwiedzających wystawę oprowadzali artyści Tadeusz Mysłowski i Jani Konstantinowski Puntos

27/01 Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli, dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i dyr. Ryszarda Błachuta w spotkaniu dyrektorów instytucji podległych Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego z ministrem Bogdanem Zdrojewskim

27-28/01 Spotkanie Komitetu Sterującego Grupy Roboczej Ekspertów ds. Dziedzictwa Kulturowego Państw Grupy Wyszegradzkiej. mck reprezentowali prof. Jacek Purchla i dr Michał Wiśniewski

Łódź. Udział Joanny Sanetry-Szeligi w konferencji *Obywatelskie Partnerstwo dla Kultury 2016*

31/01 Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli w Posiedzeniu Rady Powierniczej Zamku Królewskiego

LUTY

1/02 Warszawa. Uroczystość wręczenia prof. Jackowi Purchli Nagrody im. prof. Aleksandra Gieysztora, przyznawanej przez Fundację Bankową im. Leopolda Kronenberga. Nagroda została przyznana „za wieloletnią pracę nad problematyką miast i rozwoju urbanistycznego oraz inicjowanie interdyscyplinarnych badań nad teorią dziedzictwa i zarządzaniem miastem historycznym, a także za stworzenie i kierowanie Międzynarodowym Centrum Kultury”. Gościem uroczystości na Zamku Królewskim był Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego Bogdan Zdrojewski. Laudację wygłosił prof. Andrzej Rottermund. W gronie laureatów tej szaczonej nagrody są między innymi profesorowie: Tadeusz Chrzanowski, Stanisław Waltoś, Jan K. Ostrowski, Andrzej Tomaszewski oraz Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Wrocławiu



Przemówienie Bogdana Zdrojewskiego, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego



Laudację wygłasza prof. Andrzej Rottermund



Prof. Jacek Purchla

3/02 Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków. Prof. Jacek Purchla przewodniczy posiedzeniu Wojewódzkiej Rady Ochrony Zabytków

5/02 Warsztaty dla dzieci *Ferie w MCK*

12/02 Warsztaty dla dzieci *Ferie w MCK*

- 17/02** *Zmagania idei z medium. Fotografia i film artystów w latach 70.* – wykład Krzysztofa Siatki w ramach spotkań towarzyszących wystawie *Transmigracje*. Mysłowski, Puntos



- 24/02** *Konstruktywizm przeorientowany* – wykład Magdaleny Ziółkowskiej w ramach spotkań towarzyszących wystawie *Transmigracje*. Mysłowski, Puntos



Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu Zarządu Niemiecko-Polskiej Fundacji Ochrony Zabytków Kultury

- 25/02** *Między wschodem a zachodem – kultura europejska XX wieku* – spotkanie w ramach programu *Dojrzała sztuka. Spotkania dla seniorów* w MCK, towarzyszącego wystawie *Transmigracje*. Mysłowski, Puntos

- 26/02** Radio Kraków. Udział prof. Jacka Purchli, dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i Edyty Gajewskiej w uroczystości wręczenia Radiowej Nagrody im. Romany Bobrowskiej (MCK znalazło się w gronie nominowanych)

- 28/02** Wizyta Zénona Kowala, Delegata Rządów Wspólnoty Francuskiej i Regionu Walonii przy Ambasadzie Belgii, dotycząca planowanej na rok 2012 wystawy fotografii i filmów René

Magritte'a. Spotkanie z prof. Jackiem Purchlą i dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik

Sukiennice. Udział prof. Jacka Purchli w plenarnym posiedzeniu skożk

MARZEC

1-2/03 Spotkanie Komitetu Sterującego projektu *Zarządzaniemiejscami wpisanymi na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO w Polsce i w Norwegii*. Z ramienia MCK w spotkaniu uczestniczyli prof. Jacek Purchla, dyr. Anna Gawron i Ewa Wojtoń. Po spotkaniu goście z Norwegii udali się do Oświęcimia, gdzie zwiedzili Miejsce Pamięci i Muzeum Auschwitz-Birkenau

3/03 *Przekraczanie granic. O sztuce instalacji* – wykład dr Agnieszki Jankowskiej-Marzec w ramach spotkań towarzyszących wystawie *Transmigracje. Mysłowski, Puntos*



Zamek Królewski na Wawelu. Udział prof. Jacka Purchli w uroczystości wręczenia Francuskiej Legii Honorowej prof. Janowi K. Ostrowskiemu

4/03 *Między wschodem a zachodem – kultura europejska XX wieku* – spotkanie w ramach programu *Dojrzały do sztuki. Spotkania dla seniorów* w MCK, towarzyszącego wystawie *Transmigracje. Mysłowski, Puntos*

Collegium Novum UJ. Udział prof. Jacka Purchli w sesji naukowej *Dzieje Żydów w Krakowie*, zorganizowanej z okazji wydania książki *Jews in Krakow. Polin. Studies in Polish Jewry*, z artykułem prof. Jacka Purchli *The Polonization of Jews. Some Examples from Krakow*. Prof. J. Purchla uczestniczył w panelu

Żydzi w dziejach miasta Krakowa. Podczas sesji odbyło się wręczenie Nagrody im. ks. Stanisława Musiała prof. Bożenie Wyrozumskiej i prof. Jerzemu Wyrozumskiemu, przyznawanej za twórczość intelektualną promującą dialog chrześcijańsko-żydowski i polsko-żydowski

7/03 Warszawa. Prof. Jacek Purchla przewodniczył posiedzeniu Rady ds. Ochrony Zabytków przy Ministrze Kultury i Dziedzictwa Narodowego

8/03 Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej „Manggha”. Udział prof. Jacka Purchli w jubileuszu 85. urodzin Andrzeja Wajdy

10/03 Wizyta Lili Haber i Hagaia Segeva, głównego kuratora Muzeum Diaspory w Tel Awiwie, dotycząca planowanej na rok 2013 prezentacji wystawy *Świat przed katastrofą. Żydzi krakowscy w dwudziestolecu międzywojennym* w Muzeum Diaspory; spotkanie z prof. Jackiem Purchlą i dr Moniką Rydiger

10-12/03 Słubice. Udział Magdaleny Petryny i Magdaleny Link-Lenczowskiej w konferencji *Moje? Twoje? Nasze. Polsko-niemieckie dziedzictwo kulturowe a społeczeństwo obywatelskie*, zorganizowanej przez Uniwersytet Europejski Viadrina. M. Petryna i M. Link-Lenczowska zaprezentowały kwartalnik „Herito”

15/03 Wernisaż wystawy *My i Oni. Zawila historia odmienności*, przygotowanej we współpracy z Biblioteką Naukową PAU i PAN w Krakowie, z udziałem prof. Andrzeja Białasa, prezesa PAU, prof. Jerzego Wyrozumskiego, sekretarza generalnego PAU, i dr Karoliny Grodziskiej, dyrektora Biblioteki Naukowej PAU i PAN



Dr Karolina Grodziska, dyrektor Biblioteki Naukowej PAU i PAN



Dr Anna Olszewska, kuratorka wystawy



Prof. Jerzy Wyrozumski, sekretarz generalny PAU, w towarzystwie prof. Jacka Purchli



16/03 Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie. Udział Katarzyny Jagodzińskiej w debacie *Nowe muzea sztuki w Polsce*

20/03 *My i Oni. Zawila historia odmiennosci* – zwiedzających wystawę oprowadzała jej kuratorka dr Anna Olszewska

22/03 *Sztuka zmienia miejsce* – rozmowa Andy Rottenberg z Katarzyną Kozyrą i Joanną Rajkowską z cyklu *Przemiany. Rozmowy na dwudziestolecie Międzynarodowego Centrum Kultury*



Od lewej: Katarzyna Kozyra, Andy Rottenberg, Joanna Rajkowska

Urząd Miasta Krakowa. Udział prof. Jacka Purchli w spotkaniu poświęconym Nowej Hucie – pomnikowi historii, zorganizowanym przez Prezydenta Miasta Krakowa prof. Jacka Majchrowskiego

24/03 *Jak odradzał się Dracula? Wątki wampiryczne w kinie* – wykład dr Anny Taszyckiej w ramach spotkań towarzyszących wystawie *My i Oni. Zawiała historia odmienności*



Katowice. Udział prof. Jacka Purchli, dr Żanny Komar i dr Moniki Rydiger w konferencji *Oblicza sztuki 20-lecia międzywojennego na obszarze obecnego województwa śląskiego*, zorganizowanej przez Oddział Górnośląski Stowarzyszenia Historyków Sztuki

25/03 *Między pozytywem a negatywem* – wprowadzenie do grafiki – spotkanie w ramach programu *Dojrzała sztuka. Spotkania dla seniorów* w MCK, towarzyszącego wystawie *My i Oni. Zawiała historia odmienności*

Kraków, miasto europejskie – wykład prof. Jacka Purchli dla uczestników Programu Master in European Studies Uniwersytetu Jagiellońskiego

26/03 *Dziedzictwo kulturowe Moraw* – seminarium wyjazdowe pracowników mck połączone z wizytami studyjnymi w galerii obrazów Muzeum Archidiecezjalnego na zamku w Kromie-
rzyżu oraz na wystawie *Olomoucké baroko* w Muzeum Sztu-
ki w Ołomuńcu

30/03 *Narody i narodowości* – promocja książki Michała Jagiełły pod tym samym tytułem. Rozmowę z autorem prowadził prof. Ja-
cek Purchla



31/03 *Romowie w Polsce – między tradycją a wyzwaniami współczes-
ności* – wykład dr Joanny Talewicz-Kwiatkowskiej w ramach
spotkań towarzyszących wystawie *My i Oni. Zawila historia
odmienności*



31/03-2/04 Sukiennice. Udział prof. Jacka Purchli, dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i Katarzyny Jagodzińskiej w konferencji *Muzeum a zabytek. Konflikt czy harmonia?*, której partnerem było mck. Katarzyna Jagodzińska wygłosiła referat otwierający: *Zabytek w służbie muzeum sztuki współczesnej. Wybrane przykłady*, oraz moderowała jedną z sesji. W ramach konferencji 2 kwietnia zorganizowano w mck Zebranie Plenarne ICOM

KWIECIEŃ

1/04 *Wielobarwne odbitki (linoryt na płytę traconą)* – spotkanie w ramach programu *Dojrzała sztuka*. Spotkania dla seniorów w MCK, towarzyszącego wystawie *My i Oni. Zawila historia odmienności*

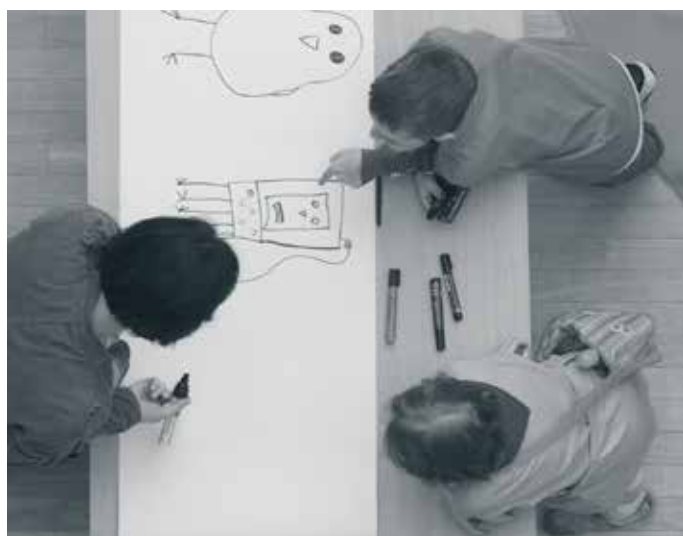
3/04 *Dzień Grafiki w MCK* – dzień otwarty towarzyszący wystawie *My i Oni. Zawila historia odmienności*, w programie m.in. oprowadzanie po wystawie, warsztaty plastyczne dla dzieci, warsztaty graficzne dla dorosłych, pokaz filmu *Sanatorium pod klepsydrą* w reż. Wojciecha Jerzego Hasa



Po wystawie oprowadza Mateusz Bieda



Warsztaty graficzne dla dorosłych



6/04 Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli i dr. Michała Wiśniewskiego w międzynarodowej konferencji *Zarządzanie dziedzictwem i jego udostępnianie w niepewnej przyszłości* zorganizowanej w Centrum Nauki Kopernik w ramach projektu *Net-Heritage – europejska sieć dotycząca programu badań w dziedzinie ochrony materialnego dziedzictwa kultury*

7/04 Pokaz filmu *Człowiek stoł* w reż. Davida Lyncha w ramach spotkań towarzyszących wystawie *My i Oni. Zawila historia odmienności*; wprowadzenie do projekcji przygotowała Magdalena Link-Lenczowska

Katowice. *Trzy modele kulturowej pamięci. Kraków, Katowice, Wrocław* – dyskusja w Muzeum Śląskim z udziałem prof. Ewy Chojeckiej, prof. Jacka Purchli i dr. Jerzego Ilkosza. W ramach spotkania przygotowanego przez mck dyr. Agata Wąsowska-Pawlik i Łukasz Galusek zaprezentowali kwartalnik „Herito”

8/04 *Grafika dawna i współczesna* – spotkanie w ramach programu *Dojrzała sztuka. Spotkania dla seniorów w MCK*, towarzyszącego wystawie *My i Oni. Zawila historia odmienności*

9/04 Muzeum Historyczne Miasta Krakowa. Udział prof. Jacka Purchli w sesji naukowej *W stulecie krakowskiego Harcerstwa*, organizowanej przez Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa oraz Muzeum Historyczne Miasta Krakowa (MHK)

9–10/04 Objazd studyjny Akademii Dziedzictwa w Beskidzie Niskim

12/04 Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu Rady Powierniczej Zamku Królewskiego • Wizyta robocza dr. hab. Krzysztofa Brońskiego i Magdaleny Spyry w sprawie przejęcia księgozbioru ofiarowanego zgodnie z wolą prof. Andrzeja Tomaszewskiego Bibliotece mck

- 13/04** Zarządzanie miejscami wpisanymi na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO w Polsce i w Norwegii – otwarcie wystawy oraz promocja książki podsumowujących dwuletni projekt



Dyr. Anna Gawron podczas wernisażu wystawy w średniowiecznych piwnicach MCK

Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli w *Forum debaty publicznej – Twórczość, dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze bogactwem Polski* (tzw. debata prezydencka). Prof. J. Purchla wygłosił wprowadzenie do debaty: *Ochrona krajobrazu przyrodniczego i kulturowego a rozwój cywilizacyjny*

- 14/04** *Omai, czyli wizyta dzikusa w Londynie. Europejskie odkrycie innego człowieka w XVIII w.* – wykład dr. hab. Andrzeja Pieńkosa w ramach spotkań towarzyszących wystawie *My i Oni. Zawila historia odmienności*



- 15/04** *Graficzny ekslibris* – spotkanie w ramach programu *Dojrzała do sztuki. Spotkania dla seniorów* w MCK, towarzyszącego wystawie *My i Oni. Zawila historia odmienności*

- 20/04** *Ekonomia polityczna reform* – wykład prof. Leszka Balcerowicza z cyklu *Przemiany. Rozmowy na dwudziestolecie Międzynarodowego Centrum Kultury*



- 27/04** Wielka Brytania, Cambridge. Udział prof. Jacka Purchli w seminarium East European Memory Studies Research Group Seminar, prowadzonym przez The Centre for Research in the Arts, Social Sciences and Humanities (CRASSH) Uniwersytetu Cambridge. Prof. J. Purchla wygłosił w jego ramach wykład *The Heart of Poland*

- 28/04** *Zbiór wszystkich dziwów i cudownych płodów natury. Monstra w nowożytnych gabinetach osobliwości* – wykład dr. Michała Mencfela w ramach spotkań towarzyszących wystawie *My i Oni. Zawila historia odmienności*



- 29/04** Wizyta dr. Kavity Sharmy, dyrektora India International Centre w New Delhi, i dr. Jaia Chanda Sharmy, byłego wiceministra obrony Indii. Spotkanie z prof. Jackiem Purchlą i dr. Michałem Wiśniewskim dotyczące seminariów realizowanych wspólnie przez mck i indyjski INTACH oraz polsko-indyjskiej współpracy w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego

Wizyta Piotra Kozakiewicza, dyrektora Instytutu Polskiego w Mińsku, dotycząca przygotowań do seminarium objazdowego Rady Programowej mck na Białorusi. Spotkanie z prof. Jackiem Purchlą i dr Beatą Nykiel

- 30/04** Gorlice. Udział dr Beaty Nykiel w międzynarodowej konferencji *Znaki Pamięci V – Bitwa Gorlicka, jej znaczenie i skutki*, zorganizowanej przez Stowarzyszenie Aktywnej Ochrony Cmentarzy z I Wojny Światowej w Galicji CRUX GALICIAE i obradującej w gorlickim Domu Polsko-Słowackim im. Dušana Jurkoviča

MAJ

- 2/05** Inauguracja 4. edycji programu Thesaurus Poloniae (semestr letni). Stypendyści Programu Senior: dr hab. Valentin Constantinov z Kiszyniowa (Republika Mołdowy), dr hab. Jan Sucháček z Ostrawy (Republika Czeska) oraz dr Bela Tsipuria z Tbilisi (Gruzja). Stypendyści Programu Junior: Ayla Ağayeva z Baku (Azerbejdżan), Tetiana Kowalczyk z Ostrogu (Ukraina), Jekatierina Kuzawlewa z Briańska (Rosja)



Od lewej: Valentin Constantinov, Tetiana Kowalczyk, Jekatierina Kuzawlewa, Jan Sucháček, Ayla Ağayeva, Bela Tsipuria

- 5/05** Pokaz filmu *Dybuk* z 1937 roku, opartego na dramacie Szymona An-skiego pod tym samym tytułem, pierwszego w Polsce pełnometrażowego filmu w języku jidysz. Pokaz zorganizowano w ramach spotkań towarzyszących wystawie *My i Oni. Zawiliła historia odmienności*; wprowadzenie do projekcji przygotowała Magdalena Link-Lenczowska

- 10/05** Wizyta Joka van der Leeuw-Roorda, przedstawiciela European Association of History Educators. Spotkanie z Joanną Sane-trą-Szeligą i dr. Michałem Wiśniewskim

Oblicza Meksyku – otwarcie wystawy zorganizowanej przez Ambasadę Meksyku i Instytut Cervantesa, prezentowanej w średniowiecznych piwnicach mck

- 12/05** *W stronę nowej wielokulturowości* – promocja książki pod tym samym tytułem wydanej nakładem mck. W spotkaniu zor-

ganizowanym w ramach programu towarzyszącego wystawie *My i Oni. Zawila historia odmienności* uczestniczyli: prof. Czesław Robotycki, dr Anna Frątczak, dr Tadeusz Bartoś i Robert Kusek



Od lewej: Robert Kusek, dr Tadeusz Bartoś, dr Anna Frątczak, prof. Czesław Robotycki

15-17/05 Niemcy, Norymberga. Udział prof. Jacka Purchli w konferencji przygotowawczej do 33. Kongresu Międzynarodowego Komitetu Historii Sztuki (Comité international d'histoire de l'art, CIHA), który odbędzie się w lipcu 2012 roku w Norymberdze. Prof. J. Purchla jest wiceprezydentem CIHA, a podczas kongresu wystąpi jednocześnie w roli współgospodarza sesji zatytułowanej *Restytucja*. Podczas konferencji przygotowawczej wygłosił referat na temat restytucji zbiorów oraz zabrał głos w dyskusji

17/05 *Nieprzeciętni przeciętni. Zorka projekt i nowy dokumentalizm* – wykład Magdaleny Ujmy w ramach spotkań towarzyszących wystawie *My i Oni. Zawila historia odmienności*



17-18/05 Szczecin. Udział Joanny Sanetry-Szeligi i Roberta Kuska w spotkaniu regionalnym polskiej sieci Fundacji im. Anny Lindh

18/05 Wizyta Tadeusza Mazowieckiego, pierwszego premiera odrodzonej Polski, inicjatora powstania mck, i Izabelli Cywińskiej, minister kultury i sztuki w rządzie T. Mazowieckiego, członkini Rady Fundatorów mck. Spotkanie z prof. Jackiem Purchlą



Od lewej: prof. Jacek Purchla, premier Tadeusz Mazowiecki, min. Izabella Cywińska

Wizyta studyjna studentów animacji społeczno-kulturalnej z Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie. Z działalnością mck gości zapoznała Joanna Hojda-Pepaś

Nowa „architektura” Europy po 1989 roku – wykład premiera Tadeusza Mazowieckiego z cyklu *Przemiany. Rozmowy na dwudziestolecie Międzynarodowego Centrum Kultury*



19/05 Wizyta Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego. Prezydent spotkał się z zespołem МСК, zapoznał z działalnością instytucji i zwiedził jej siedzibę oraz prezentowaną w Galerii wystawę *My i Oni. Zawita historia odmienności*. W uznaniu zasług dla kultury polskiej Prezydent Bronisław Komorowski odznaczył prof. Jacka Purchlę Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski oraz dyr. Annę Gawron Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski



Wizyta rosyjskiej delegacji xxxiiii Sympozjum Współczesna Gospodarka i Administracja Publiczna: prof. Aleksandra Dynkina, dyrektora Instytutu Gospodarki Światowej i Stosunków Międzynarodowych, członka Rosyjskiej Akademii Nauk; prof. Władimira Baranowskiego, zastępcy dyrektora Instytutu Gospodarki Światowej i Stosunków Międzynarodowych, wykładowcy Moskiewskiego Państwowego Instytutu Stosunków Międzynarodowych, członka Polsko-Rosyjskiej Grupy do spraw Trudnych; i dr Iriny Kobrinskiej. Ze strony МСК w spotkaniu uczestniczyły dyr. Anna Gawron i dr Żanna Komar

20/05 Noc w Galerii MCK w ramach programu towarzyszącego wystawie *My i Oni. Zawita historia odmienności*



Ból Marsjasza i uśmiech centaury. Nowożytny wizerunek półczłowieczych istot z antycznego mitu – wykład Małgorzaty Pokorskiej-Primus



Po wystawie oprowadza Olga Michalik



Warsztaty dla dzieci prowadzi Katarzyna Jarosz



Życie Gargantui i Pantagruela – fragmenty powieści Franciszka Rabelais'go czyta Stanisław Berny

20-22/05

Rytro. Udział prof. Jacka Purchli w XXXIII Sympozjum *Współczesna Gospodarka i Administracja Publiczna*, zorganizowanym przez Małopolską Szkołę Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Prof. J. Purchla wygłosił wprowadzenie do wykładu mistrzowskiego prof. Marii Poprzęckiej *Po co nam taka sztuka?* oraz poprowadził seminarium *Dziedzictwo Starego Sącza*

23/05 Wizyta Laretny T. Adishakti, wykładowcy na Wydziale Architektury i Urbanistyki Uniwersytetu Gadjah Mada w Yogyakarta w Indonezji, dotycząca współpracy w ramach ASEM. Spotkanie z prof. Jackiem Purchlą i dr. Michałem Wiśniewskim

24/05 Wizyta Miroslavy Němcovej, Marszałek Parlamentu Republiki Czeskiej, oraz JĚ Jana Sechtera, Ambasadora Republiki Czeskiej w Polsce. Spotkanie z prof. Jackiem Purchlą

27/05 *Sens zmiany* – debata w ramach obchodów dwudziestolecia мск. W spotkaniu prowadzonym przez prof. Jacka Purchlę uczestniczyli: prof. Gregory Ashworth, prof. Daniel Beauvois, dr Nelli Bekus, dr Dieter Bingen, dr Emil Brix, dr Erhard Busek, Ion Caramitru, prof. Ewa Chojecka, Wojciech Czech, Krzysztof Czyżewski, dr Rafał Dutkiewicz, Rod Fisher, dr Jewsiej Gendel, prof. Bronislavas Genzelis, dr Karolina Grodziska, Paweł Jaskanis, Piet Jaspaert, prof. Csaba G. Kiss, prof. Aleksandr Lipatow, prof. Jerzy Mikułowski-Pomorski, prof. Stefan Muthesius, prof. Zdzisław Najder, dr Anna Niedźwiedz, prof. Stanisław Obirek, prof. Giorgio Piccinato, prof. Joseph Rykwert, ks. prof. Grzegorz Ryś, Thomas Schulz, senator Janusz Sepioł, dr Simona Škrabec, dr Rupert Graf Strachwitz, dr Jan Sucháček, prof. Robert Traba, prof. Wu Lan, prof. Jerzy Wyrozumski



28/05 Uroczyste posiedzenie Rady Programowej мск

Wieczór jubileuszowy w Teatrze im. Juliusza Słowackiego z wystąpieniami dr. Moniki Smoleń, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, i prof. Jacka Purchli. Podczas uroczystości odznaczono 20 pracowników мск. W imieniu Prezydenta RP Wojewoda Małopolski Stanisław Kracik odznaczył Złotym Krzyżem Zasługi Barbarę Bańkę i dr. hab. Krzysztofa Brońskiego, Medalem Złotym Za Długoletnią Służbę Marię Biel, dyr. Ryszarda Błachuta, Reginę Pytlik, Barbarę Sendor i Barbarę Szyper, a Medalem Srebrnym Antoniego Michalika. Minister Monika

Smoleń wręczyła honorową odznakę Za Zasługi Dla Kultury Polskiej: dyr. Ryszardowi Błachutowi, Łukaszowi Galuskowi, dr Monice Rydiger, Annie Strzebońskiej i dyr. Agacie Wąsowskiej-Pawlik. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego wyróżnił tą odznaką również całą instytucję, ponadto dyplom honorowy otrzymała Firma Budowlana J. Kasperczyk, główny wykonawca modernizacji siedziby mck. Prezydent Miasta Krakowa Jacek Majchrowski wręczył odznaczenia Honoris Gratia w uznaniu zasług dla Krakowa: Barbarze Bańce, Piotrowi Bąkowi, dyr. Ryszardowi Błachutowi, dr. hab. Krzysztofowi Brońskiemu, dyr. Annie Gawron, Romanowi Kawalcowi, dr Beacie Nykiel, Januszowi Ogonowskiemu, Reginie Pytlik, Grażynie Sanak, Joannie Sanetrze-Szelidze i Annie Śliwie. Wieczór uświetnił koncert tria akordeonowego Motion Trio. Uroczystość prowadziła dyr. Agata Wąsowska-Pawlik



Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik – gospodyni wieczoru



Prezydent Miasta Krakowa Jacek Majchrowski wręczył odznaczenia Honoris Gratia pracownikom mck



Motion Trio

Wieczór jubileuszowy w MCK – występ-niespodzianka w wykonaniu Bronisława Maja, Grzegorza Turnaua, Doroty Miśkiewicz i Marka Napiórkowskiego. Odślonięcie obrazu Edwarda Dwurnika *Rynek Główny w Krakowie*



Dorota Miśkiewicz i Grzegorz Turnau

29/05 *Niedziela Jubileuszowa* – dzień otwarty w MCK, w ramach którego odbył się pokaz wirtualnej wystawy *Panorama dwudziestolecia MCK* oraz obrazu Edwarda Dwurnika; goście mogli zwiedzić wystawę *My i Oni. Zawiła historia odmienności* oprowadzani przez kuratorkę, zwiedzić kamienicę „Pod Kruki” i poznać jej historię, a także podziwiać panoramę starego miasta z kawiarenki-księgarni urządzonej w Sali Panoramicznej



Magdalena Petryna oprowadza zwiedzających po kamienicy „Pod Kruki”



Piękna brzydota, brzydkie piękno – Anna Polony czyta fragmenty książki Umberta Eco

30/05 Wizyta prof. Paula Zalewskiego z grupą studentów z Uniwersytetu Europejskiego Viadrina w Słubicach i Frankfurt nad Odrą. Prof. Jacek Purchla wygłosił referat o dziedzictwie Krakowa w Europie Środkowej, a Katarzyna Jagodzińska zapoznała gości z działalnością MCK

Promocja książki *Sąsiad o północy* autorstwa ambasador Magdy Vášáryovej, członkini Rady Programowej MCK. W spotkaniu uczestniczyli JE Vasil Grivna, Ambasador Republiki Słowackiej w Polsce, Marek Lisánský, Konsul Generalny Republiki Słowackiej w Krakowie, Marian Czerny, Konsul Honorowy Republiki Słowackiej w Gliwicach, i Joanna Bakalarz, która książkę przełożyła

Polska Akademia Umiejętności. Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu Komisji Spraw Europejskich PAU. Prof. J. Purchla wygłosił referat *Polska wobec europejskich standardów ochrony dziedzictwa kulturowego*

CZERWIEC

1/06 Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej „Manggha”. Udział prof. Jacka Purchli, dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik, Reginy Pytlik i Anny Śliwy w wernisażu wystawy grafiki Jadwigi Kaim-Otręby i Ryszarda Otręby, zorganizowanej z okazji 50. rocznicy małżeństwa i pracy twórczej artystów. Prof. R. Otręba wielokrotnie tworzył oprawę graficzną także dla przedsięwzięć MCK

2/06 *Geniusze i ekscentrycy* – koncert Kwartetu Smyczkowego Filharmoników Krakowskich w ramach wydarzeń towarzyszących wystawie *My i Oni. Zawila historia odmienności*; prowadzenie: Maciej Jabłoński

Wizyta studyjna przedstawicieli Rotary Club Bad Homburg – panel dyskusyjny z udziałem prof. Jacka Purchli, prof. Jerzego Hausnera oraz prof. Zdzisława Macha na temat transformacji systemowej oraz relacji polsko-niemieckich po 1989 roku

3/06 *Dziedzictwo kulturowe Europy Środkowej. Kraków w transformacji dziejowej* – wykład prof. Jacka Purchli dla przedstawicieli Rotary Club Bad Homburg

6/06 Rezydencja Konsula Generalnego Niemiec w Krakowie. Udział prof. Jacka Purchli w spotkaniu z Ministrem Kultury Bawarii

7-10/06 Holandia, Amsterdam. Udział prof. Jacka Purchli w Kongresie Europa Nostra, organizacji, której mck jest członkiem stowarzyszonym

10/06 *Ekspedycja grafików. Inspiracje północną Norwegią i Małopolską* – wernisaż wystawy zorganizowanej przez ASP w Krakowie i prezentowanej w średniowiecznych piwnicach mck

13-18/06 Lublin, Warszawa, Katowice, Wrocław, Gdańsk. Udział prof. Jacka Purchli, powołanego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego do Komisji Selekcyjnej do spraw Wyboru Europejskiej Stolicy Kultury 2016, w wizytacji polskich miast kandydujących do tego tytułu

17/06 Politechnika Krakowska. Udział dr. Michała Wiśniewskiego w ogólnopolskim seminarium *Szpeceenie kraju – o skutkach zmian przepisów dotyczących polskiej przestrzeni*, w ramach którego wygłosił referat *Pragnienie rodzimości. Współczesny kult historii jako czynnik degradujący polski krajobraz*

18/06 *Pomarańczowa Alternatywa – happeningiem w komunizm* – wernisaż wystawy z udziałem Waldemara „Majora” Fydrycha, twórcy ruchu. Wystawę przygotowano w ramach programu kulturalnego polskiej prezydencji w Radzie UE



Prof. Jacek Purchla i Waldemar „Major” Fydrych



Od lewej: Iwona Sadecka, Adam i Maja Zagajewscy



19/06

Sękowa. Otwarcie wystawy planszowej podsumowującej projekt *Zarządzanie miejscami wpisanymi na Listę Światowego Dziedzictwa w Polsce i w Norwegii*, prezentowanej do 3 lipca w tamtejszym kościele św.św. Filipa i Jakuba, wpisanym na Listę UNESCO



20-21/06 Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli w obradach Komisji Selekcyjnej do spraw Wyboru Europejskiej Stolicy Kultury 2016, których celem było wyłonienie polskiego miasta rekomendowanego do tego tytułu

21/06 *Sztuka: czy Europa Środkowa istnieje?* – spotkanie z profesorami Piotrem Piotrowskim i László Beke z cyklu *Przemiany*. Rozmowy na dwudziestolecie Międzynarodowego Centrum Kultury; prowadzenie Katarzyna Jagodzińska



Od lewej: prof. László Beke, Katarzyna Jagodzińska, prof. Piotr Piotrowski

26/06 Sękowa. Spotkanie promujące wystawę *Zarządzanie miejscami wpisanymi na Listę Światowego Dziedzictwa w Polsce i w Norwegii* w ramach *Dni Dziedzictwa Kulturowego gminy Sękowa*

28/06 Węgry, Budapeszt. Udział prof. Jacka Purchli w konferencji *The Faces of Krakow*, zorganizowanej przez Közép-európai Kulturális Intézet, w ramach której wygłosił wykład *Krakow and Central Europe*

28-29/06 Olsztyn. Udział Joanny Sanetry-Szeligi i Roberta Kuska w spotkaniu regionalnym Fundacji im. Anny Lindh

29/06 Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli w *Forum debaty publicznej – Pomniki historii – źródło dziedzictwa kultury* (tzw. debata prezydencka). Prof. J. Purchla wygłosił wprowadzenie do dyskusji

29-30/06 Wizyta Karniego Singha Jasola, dyrektora Mehrangarh Museum Fort w Dźodhpurze w Indiach, dotycząca polsko-indyjskiej współpracy w zakresie ochrony dziedzictwa oraz polskich współczesnych rozwiązań w muzealnictwie. Spotkanie z prof. Jackiem Purchlą, dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik i dr. Michałem Wiśniewskim

30/06 *W poszukiwaniu rodzimego Las Vegas. Architektura w Polsce po 1980 r.* – wykład dr. Michała Wiśniewskiego w ramach spotkań towarzyszących wystawie *Pomarańczowa Alternatywa – happeningiem w komunizm*



LIPIEC

1/07 Początek polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej – część wydarzeń przygotowanych przez MCK znalazła się w programie kulturalnym i eksperckim prezydencji

Emboscada de Sombras – wernisaż wystawy fotografii hiszpańskiej, zorganizowanej przez Instytut Cervantesa i Amba-

sadę Hiszpanii i prezentowanej w średniowiecznych piwnicach mck

Muzeum Sztuki Współczesnej w Krakowie (MOCAK). Udział prof. Jacka Purchli i dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w spotkaniu z okazji 235. rocznicy niepodległości Stanów Zjednoczonych

2/07 *Wakacje na pomarańczowo* – warsztaty plastyczne dla dzieci *Ideogram, logo, symbol, motto... Rzecz o tym, jak za pomocą znaków przekazywać swoje poglądy* w ramach programu towarzyszącego wystawie *Pomarańczowa Alternatywa – happeningiem w komunizm*

4/07 Udział prof. Jacka Purchli w debacie *Czas muzeów?*, współorganizowanej przez Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów (NIMOZ) wraz z mck. Prof. J. Purchla wygłosił referat wprowadzający do debaty *Dziedzictwo kulturowe a kapitał społeczny*

Wizyta prof. Philippa Thera z grupą studentów Uniwersytetu Wiedeńskiego. Prof. J. Purchla wygłosił dla gości wykład *Kra-ków w dobie autonomii galicyjskiej*

5-6/07 Austria, Wiedeń. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w spotkaniu partnerów projektu European Cultural Heritage Organisations Customer Aware Staff Training (ECHOCAST)

7-9/07 1. *Forum Dziedzictwa Europy Środkowej* – wydarzenie w ramach spotkań eksperckich polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej. Konferencja zorganizowana z inicjatywy mck we współpracy z Departamentem Ochrony Zabytków Ministerstwa Kultury Republiki Czeskiej, Radą Ochrony Zabytków Republiki Słowackiej oraz Państwowym Urzędem Dziedzictwa Kulturowego w Budapeszcie



Sesja *Europa Środkowa: przeszłość – teraźniejszość – przyszłość*, od lewej: dr Simona Škrabec, prof. Jacek Purchla, Jurij Andruchowycz, prof. Csaba G. Kiss



Ambasador Magda Vášáryová i wojewoda Stanisław Kracik

7-14/07

Management of UNESCO World Heritage Sites in Visegrad Countries – szkoła letnia MCK zorganizowana we współpracy z Radą Ochrony Zabytków Republiki Słowackiej i Państwowym Urzędem Dziedzictwa Kulturowego w Budapeszcie. Zajęciom seminaryjnym towarzyszył objazd studyjny na Słowacji



Zajęcia prowadzone przez dr. Tamása Fejérdyego



W Czerwonym Klasztorze na Słowacji

11/07

Lipnica Murowana. Otwarcie wystawy planszowej podsumowującej projekt Zarządzanie miejscami wpisanymi na Listę Światowego Dziedzictwa w Polsce i w Norwegii, prezentowanej do 31 lipca w Klubie św. Szymona, działającym przy kościele św. Andrzeja Apostoła

12-14/07 Wielka Brytania, Londyn. Udział Katarzyny Jagodzińskiej w konferencji *LONDONCITY 2011. The First Annual London Studies Conference*, zorganizowanej przez Uniwersytet Londyński, w ramach której wygłosiła referat *Looking at Tate Modern from Central Europe*

14/07 *Jak zbudować sierp i młot z kółek i kwadratów?* – z Bogusławem Koperskim o dekoracjach imprez plenerowych w PRL rozmawia Helena Postawka, spotkanie w ramach wydarzeń towarzyszących wystawie *Pomarańczowa Alternatywa – happeningiem w komunizm*

17/07 Lipnica Murowana. Spotkanie promujące wystawę *Zarządzanie miejscami wpisanymi na Listę Światowego Dziedzictwa w Polsce i w Norwegii*, prezentowanej w Klubie św. Szymona

17-21/07 Szwecja, Linköping. Udział Katarzyny Jagodzińskiej w konferencji *Re-Visiting the Contact Zone. Museums*, zorganizowanej przez European Science Foundation, *Theory, Practice*, w ramach której wygłosiła referat *Spaces that involve. Art museums for social inclusion in Poland*

21/07 *Kino polskie w stanie wojennym* – wykład prof. Tadeusza Lubelskiego w ramach spotkań towarzyszących wystawie *Pomarańczowa Alternatywa – happeningiem w komunizm*

Warszawa. *Kraków a polski mit narodowy* – wykład prof. Jacka Purchli w ramach Wschodniej Szkoły Letniej zorganizowanej przez Studium Europy Wschodniej uw

22/07 Wizyta przedstawicieli Komitetu CAMOC (The International Committee for the Collections and Activities of Museums of Cities), międzynarodowej organizacji wchodzącej w skład Międzynarodowej Rady Muzeów ICOM. Spotkanie z prof. Jackiem Purchlą i dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik

Udział prof. Jacka Purchli w panelu dyskusyjnym *Małopolska w PRL*, zorganizowanym w mck przez Zarząd Województwa Małopolskiego i Muzeum Okręgowe w Tarnowie

Przemyśl. Udział Joanny Sanetry-Szeligi i Roberta Kuska w spotkaniu regionalnym Fundacji im. Anny Lindh

23/07 *Wakacje na pomarańczowo* – warsztaty plastyczne dla dzieci *Dlaczego krasnoludki biegają po murach? Czyli twórczość uliczna w PRL pod lupą*, w ramach programu towarzyszącego wystawie *Pomarańczowa Alternatywa – happeningiem w komunizm*

24/07 Wizyta Stephana Richarda, Prezesa France Telecom, i Jadwigi Czartoryskiej, Prezes Fundacji Orange – mecenasów wspie-

rających przedsięwzięcia MCK. Spotkanie z prof. Jackiem Purchlą, dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik oraz Joanną Hojdą-Pepaś

26/07 Collegium Maius UJ. Udział prof. Jacka Purchli w Śniadaniu Profesorskim w 611. rocznicę wykładów w odnowionej Akademii Krakowskiej

27/07 Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa. Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu Prezydium skożk

28/07 Pokaz filmu *Bez końca* w reż. Krzysztofa Kieślowskiego w ramach programu towarzyszącego wystawie *Pomarańczowa Alternatywa – happeningiem w komunizm*; wprowadzenie do projekcji przygotowała Magdalena Link-Lenczowska

29/07 Białystok. Udział Joanny Sanetry-Szeligi i Roberta Kuska w spotkaniu regionalnym Fundacji im. Anny Lindh

31/07 *Alternatywna niedziela* – dzień otwarty w ramach wydarzeń towarzyszących wystawie *Pomarańczowa Alternatywa – happeningiem w komunizm*; w programie m.in.: zwiedzanie wystawy z kuratorkami, warsztaty dla dzieci, pokaz filmu dokumentalnego *Beats of Freedom / Zew wolności* w reż. Wojciecha Słoty i Leszka Gnoińskiego. Gościem specjalnym był Jan Peszek



Po wystawie oprowadza Natalia Żak, kuratorka



Jan Peszek czyta fragmenty *Wrońca* Jacka Dukaja



SIERPIEŃ

4/08 Pokaz filmu *Wigilia'81* w reż. Leszka Wosiewicza w ramach programu towarzyszącego wystawie *Pomarańczowa Alternatywa – happeningiem w komunizm*; wprowadzenie do projekcji przygotowała Magdalena Link-Lenczowska

6/08 *Wakacje na pomarańczowo. Kolorowe ulice, czyli jak zaczarować przestrzeń w mieście?* – warsztaty plastyczne dla dzieci w ramach programu towarzyszącego wystawie *Pomarańczowa Alternatywa – happeningiem w komunizm*

11/08 *Detektywi w służbie ideologii: milicjant jako bohater popkultury PRL-u* – wykład Katarzyny Wajdy w ramach spotkań towarzyszących wystawie *Pomarańczowa Alternatywa – happeningiem w komunizm*



18/08 Pokaz filmu o Piotrze Skrzyneckim *Przewodnik* w reż. Tomasz Zygadły w ramach programu towarzyszącego wystawie *Pomarańczowa Alternatywa – happeningiem w komunizm*; wprowadzenie do projekcji przygotowała Magdalena Link-Lenczowska

20/08 Wakacje na pomarańczowo: „Szkłana pogoda”, czyli po drugiej stronie ekranu telewizyjnego. Wiadomości z PRL – warsztaty plastyczne dla dzieci w ramach programu towarzyszącego wystawie *Pomarańczowa Alternatywa – happeningiem w komunizm*

Lanckorona. Otwarcie wystawy planszowej podsumowującej projekt polsko-norweski *Zarządzanie miejscami wpisanymi na Listę Światowego Dziedzictwa w Polsce i w Norwegii*, prezentowanej do 4 września w Gminnym Ośrodku Kultury. Ze strony mck w spotkaniu uczestniczyli prof. Jacek Purchła i Ewa Wojtoń

22/08 Wizyta Angeliki Bohrer, Verein der Freunde des Busch-Reisinger Museums an der Harvard Universität, i Violetty Wojnowski, prezes Womak Gamma Sp. z o.o., dotycząca wizyty studyjnej w mck członków Stowarzyszenia Przyjaciół Muzeum Busch-Reisinger. Spotkanie z prof. Jackiem Purchłą i Anną Śliwą

24/08 Wizyta Andy’ego Williamsa, nowego dyrektora British Council Polska, któremu towarzyszyła Alicja Dudziak, dyrektor British Council w Krakowie. Spotkanie z prof. Jackiem Purchłą, dyr. Anną Gawron i dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik dotyczące wspólnych projektów

Wizyta Carii Tomczykowskiej, prezydent The Polish Arts and Culture Foundation z Kalifornii, dotycząca przyszłej współpracy z mck. Spotkanie z prof. Jackiem Purchłą i dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik

25/08–1/09 Seminarium objazdowe Rady Programowej mck *Przestrzeń kulturowa Białorusi. Grodzieńszczyzna – Mińsk – Polesie*



Na zamku w Mirze

WRZESIEŃ

1/09 *Filmy noncamerowe Juliana Antonisza* – spotkanie w ramach programu towarzyszącego wystawie *Pomarańczowa Alternatywa – happeningiem w komunizm*

Inauguracja 5. edycji programu Thesaurus Poloniae (semestr zimowy). Stypendyści Programu Senior: dr Patrice Marie Dabrowski z Amherst (USA), dr Jewsiej Gendel z Mińska (Białoruś), dr hab. Oleg Odnorożenko z Kijowa (Ukraina), dr Anežka Šimková z Ołomuńca (Republika Czeska). Stypendystka Programu Junior: Tomoko Kakuyama z Saitamy (Japonia)

2/09 Stalowa Wola. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i dr. Michała Wiśniewskiego w otwarciu wystawy *Stefan Norblin (1892–1952). Artysta wszechstronny*, prezentowanej w stalowowskim Muzeum Regionalnym; partnerem wystawy jest maharadża Džodhpuru Gaj Singh II, goszczący w MCK w czerwcu 2009 roku

5/09 *Środowisko artystyczne we Wrocławiu w latach 70. i 80. na przykładzie galerii Foto-Medium-Art* – spotkanie z Krzysztofem Siatką i Jerzym Olkiem w ramach programu towarzyszącego wystawie *Pomarańczowa Alternatywa – happeningiem w komunizm*

6/09 Wizyta dr. Heinza Petersa, Konsula Generalnego Niemiec w Krakowie, dotycząca wspólnych polsko-niemieckich przedsięwzięć planowanych na lata 2011–2012. Spotkanie z prof. Jackiem Purchlą

Udział prof. Jacka Purchli w spotkaniu z okazji Dnia Konstytucji Republiki Słowackiej zorganizowanym w MCK

Muzeum Historyczne Miasta Krakowa. Udział prof. Jacka Purchli i dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w otwarciu wystawy *Koszycy – Kraków. Na wspólnej drodze*

7–9/09 Wieliczka, Kopalnia Soli. Udział Ewy Wojtoń w konferencji *Wyjątkowa Uniwersalna Wartość a monitoring dóbr Światowego Dziedzictwa UNESCO*, zorganizowanej w Kopalni Soli; E. Wojtoń wygłosiła referat *Rola monitoringu w zarządzaniu obiektami z Listy Światowego Dziedzictwa UNESCO. Doświadczenia Polski i Norwegii*

8–11/09 Wrocław. Udział prof. Jacka Purchli, dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik, Joanny Sanetry-Szeligi, Katarzyny Jagodzińskiej i Roberta Kuska w Europejskim Kongresie Kultury. Prof. J. Purchla wziął udział w debacie *Europejska Stolica Kultury – model dla kultury?*. Podczas kongresu Kultury Joanna Sanetra-Szeliga poprowadziła warsztaty *We are more*, będące punktem pro-

gramu kongresu i mające na celu przygotowanie uczestników do lobbowania na rzecz kultury

9/09 Major Fydrych – koryfeusz pomarańczowych krasnoludków – spotkanie w ramach programu *Dojrżeli do sztuki. Spotkania dla seniorów* w MCK, towarzyszącego wystawie *Pomarańczowa Alternatywa – happeningiem w komunizm*

13-15/09 Dania, Kopenhaga. Udział dr. Michała Wiśniewskiego w warsztatach *Contemporary Issues – Contemporary Collecting*, zorganizowanych przez Muzeum Miejskie Kopenhagi oraz City History Museums and Research Network of Europe, sieci muzeów miejskich i ośrodków prowadzących badania w zakresie studiów miejskich w Europie, w której MCK jest zrzeszone od 2010 roku. Spotkanie poświęcono strategiom kolekcjonowania współczesnych przedmiotów i dzieł sztuki przez instytucje muzealne zajmujące się historią miast i narracjami miejskimi

14-15/09 Włochy, Florencja. Wystąpienie prof. Jacka Purchli podczas uroczystości nadania imienia prof. Andrzeja Tomaszewskiego jednemu z audytoriów w Kompleksie Konferencyjnym „Al Duomo”. Uroczystość zorganizowała Fondazione Romualdo Del Bianco

Hiszpania, Barcelona. Udział Joanny Sanetry-Szeligi w posiedzeniu Rady Gubernatorów Fundacji im. Anny Lindh

15/09 Wizyta JE Moniki Kapil Mohta, Ambasador Indii w Polsce, oraz Chandry Nautiyala, prezydenta Indyjsko-Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Rozwoju Kultury. Spotkanie z dyr. Anną Gawron i dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik

Polityka DADA – wykład Jana Przyłuskiego w ramach spotkania towarzyszących wystawie *Pomarańczowa Alternatywa – happeningiem w komunizm*



16/09 *Graffiti, kontrowersyjne dziecko sztuki* – wykład Sawy Białczyńskiej w ramach programu *Dojrzały do sztuki. Spotkania dla seniorów w MCK*, towarzyszącego wystawie *Pomarańczowa Alternatywa – happeningiem w komunizm*

Kraków – Petersburg. *Światłocienie dziedzictwa* – otwarcie wystawy prac Nadieжды Anfałowej w ramach Dni Sankt Petersburga w Krakowie, prezentowanej w średniowiecznych piwnicach мск i zorganizowanej wspólnie z Instytutem Polskim w Sankt Petersburgu

17/09 Wizyta ambasadorów akredytowanych przy Unii Europejskiej w Brukseli. Gościom towarzyszyli JE Jan Tombiński, Stały Przedstawiciel Rzeczypospolitej Polskiej przy Unii Europejskiej w Brukseli, i Mikołaj Dowgielewicz, Sekretarz Stanu ds. Europejskich w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Prof. Jacek Purchla wygłosił dla gości wykład *Kraków w cywilizacji europejskiej*. Wizyta w ramach polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej

Wizyta przedstawicieli petersburskich instytucji kultury, goszczących w Krakowie z okazji Dni Sankt Petersburga. Gościom towarzyszył Cezary Karpiński, dyrektor Instytutu Polskiego w Sankt Petersburgu. Spotkanie z prof. Jackiem Purchlą

Kościół św. Bartłomieja w Mogile. Wystąpienie prof. Jacka Purchli podczas uroczystości wręczenia Szymonowi Modrzejewskiemu, prezesowi Stowarzyszenia Magurycz, Grand Prix Europa Nostra, nagrody przyznawanej przez Unię Europejską za zaangażowanie społeczne na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego

17-20/09 Republika Czeska, Brno. Udział Katarzyny Jagodzińskiej w konferencji *Measuring (and Promoting) Museum Success*, zorganizowanej przez Slezské zemské muzeum w Opawie jako doroczna konferencja komitetu ICOM MPR (ICOM Marketing & PR), w ramach której wygłosiła referat *Social participation as the museum success. Contemporary art institutions and the case of Poland*

18-20/09 Gdańsk. Udział dr Żanny Komar w konferencji *Innowacyjność w przekształcaniu miast Europy* w ramach Polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej, podczas której wygłosiła referat *Śladem europejskiej tożsamości ukraińskich miast*. Konferencję zorganizowali Ministerstwo Infrastruktury, Izba Architektów Rzeczypospolitej Polskiej (IARP), Stowarzyszenie Architektów Polskich (SARP) oraz Europejskie Forum Polityk Architektonicznych (EFAP)

19–22/09 Niemcy, Berlin. Udział prof. Jacka Purchli w otwarciu wystawy *Obok. Polska – Niemcy 1000 lat historii w sztuce*, zorganizowanej w ramach zagranicznego programu kulturalnego polskiej prezydencji w Radzie UE • wykład prof. J. Purchli *Nowe aspekty ochrony dziedzictwa kulturowego w Europie Środkowo-Wschodniej* w Centrum Badań Historycznych PAN w Berlinie

20/09 *Urodziny Juliana* – wieczór poezji Juliana Kornhausera zorganizowany przez Wydawnictwo a5 we współpracy z MCK

23/09 *Teatr kolorów! cz. 1. – wstęp do malowania graffiti* – spotkanie w ramach programu *Dojrzała sztuka. Spotkania dla seniorów* w MCK, towarzyszącego wystawie *Pomarańczowa Alternatywa – happeningiem w komunizm*

Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli w inauguracyjnym posiedzeniu Rady Powierniczej Zamku Królewskiego nowej kadencji (2011–2016)

25–28/09 Katowice. Udział Ewy Wojtoń w 19. Konferencji Grupy Roboczej Polskich i Niemieckich Historyków Sztuki i Konserwatorów *Paradygmat innowacji – dziedzictwo kulturowe na obszarach przemysłowych Niemiec i Polski*, w ramach której wygłosiła referat *Przemysłowe dziedzictwo miast Zagłębia Dąbrowskiego na przykładzie Sosnowca*

26/09 Wizyta dr. Jakuba Forst-Battagli, dyrektora Austriackiego Forum Kultury w Kijowie. Spotkanie z prof. Jackiem Purchlą

28/09 *Fenomen Wrocławia* – debata z udziałem dr. Rafała Dutkiewicza, prezydenta Wrocławia, i Władysława Frasyniuka moderowana przez prof. Jacka Purchlę. Spotkanie z cyklu *Przemiany. Rozmowy na dwudziestolecie Międzynarodowego Centrum Kultury*



Od lewej: Władysław Frasyniuk, dr Rafał Dutkiewicz, prof. Jacek Purchla

29/09 *Alternatywa? Debata na zakończenie wystawy* z udziałem badaczy dziedzin historii sztuki, socjologii, antropologii: prof. dr.

hab. Waldemara Baraniewskiego, dr. Piotra Bernatowicza, dr Małgorzaty Różewicz, dr. hab. Andrzeja Szczerskiego, artysty Sławomira zbk Czajkowskiego oraz lidera ruchu Waldemara „Majora” Fydrycha, w ramach spotkań towarzyszących wystawie *Pomarańczowa Alternatywa – happeningiem w komunizm*



Od lewej: prof. Waldemar Baraniewski, dr. hab. Andrzej Szczerski, Waldemar „Major” Fydrych, Sławomir zbk Czajkowski, dr Małgorzata Różewicz, dr Piotr Bernatowicz

29-30/09

Wielka Brytania, Edynburg. *Nation, Town, Memory – Krakow Experience* – wykład prof. Jacka Purchli w The Royal Society of Edinburgh, na zaproszenie Konsulatu Generalnego RP w Edynburgu. Spotkanie odbyło się w ramach programu polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej

30/09

Teatr kolorów! cz. 2. – malowanie graffiti na murze (wizyta w Teatrze Nowym) – spotkanie w ramach programu *Dojrzała sztuka. Spotkania dla seniorów w MCK*, towarzyszącego wystawie *Pomarańczowa Alternatywa – happeningiem w komunizm*



PAŹDZIERNIK

2/10 Wizyta przedstawicieli Stowarzyszenia Przyjaciół Muzeum Busch-Reisinger z Niemiec. Prof. Jacek Purchla wygłosił dla gości wykład *Kraków w cywilizacji europejskiej*

Finisaż wystawy *Pomarańczowa Alternatywa – happeningiem w komunizm*. W programie m.in. *Artyści, wariaci, anarchiści, czyli polska kultura alternatywna lat 80.* – spotkanie z Krzysztofem Skibą i Pawłem Konjo Konnakiem



Od lewej: Paweł Konjo Konnak, Krzysztof Skiba

2-4/10 Auditorium Maximum w J. Udział dyr. Anny Gawron w Forum Rynku Wewnętrznego, wydarzeniu zorganizowanym w ramach polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej

3/10 Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie. *Miasto i uniwersytet wobec wyzwań współczesności* – wykład inauguracyjny prof. Jacka Purchli wygłoszony podczas uroczystego rozpoczęcia roku akademickiego 2011–2012

Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej „Manggha”. Udział prof. Jacka Purchli i dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w uroczystości wręczenia prof. Andrzejowi Wajdzie nagrody Premio Internazionale PRIMO LEVI 2011

Konsulat Generalny Niemiec w Krakowie. Udział prof. Jacka Purchli w spotkaniu z okazji Dnia Jedności Niemiec

5/10 Wizyta Jerzego Pomianowskiego, Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, i JE Darmansjaha Djumali, Ambasadora Republiki Indonezji w Polsce. Spotkanie z prof. Jackiem Purchlą

Wizyta Eid Al Yahya, King Faisal Center for Research and Islamic Studies w Arabii Saudyjskiej. Spotkanie z prof. Jackiem Purchlą i dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik

Managing Tolerance, Respect and Understanding in the Religious Communities. Polish and Indonesian Experience in the Face of Leadership in the EU and ASEAN – konferencja dotycząca dialogu międzywyznaniowego i międzykulturowego zorganizowana w MCK przez MSZ we współpracy z MKiDN oraz Ambasadą Indonezji w Warszawie. W konferencji uczestniczyli przedstawiciele świata nauki, religii i polityki z Polski, Indonezji, Arabii Saudyjskiej, Egiptu, Turcji i Pakistanu



6/10 Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków. Prof. Jacek Purchla przewodniczy posiedzeniu Wojewódzkiej Rady Ochrony Zabytków

7/10 Inauguracja VI edycji Akademii Dziedzictwa. Wykład inauguracyjny *Przyszłość przeszłości* wygłosił prof. Jacek Purchla



Wykład inauguracyjny prof. Jacka Purchli



Od lewej: Jan Janczykowski, wojewódzki konserwator zabytków, Stanisław Kracik, Wojewoda Małopolski, prof. dr hab. Andrzej Malawski, prorektor UEK ds. badań naukowych, dr Jarosław Bober, dyrektor Małopolskiej Szkoły Administracji Publicznej

10/10 Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków. Udział prof. Jacka Purchli w konferencji inaugurującej działalność Małopolskiej Rady Ładu Przestrzennego. Prof. J. Purchla został powołany na członka zespołu doradczego Małopolskiej Rady Ładu Przestrzennego

10-11/10 Wrocław. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik, dr Beaty Nykiel i Anny Depowskiej w 4. Forum Dziedzictwa Europejskiego *Docień dziedzictwo! Dziedzictwo europejskie i rozwój gospodarczy*, zorganizowanym przez Narodowy Instytut Dziedzictwa (NID)

12/10 *System ochrony zabytków w procesie zmiany – próba diagnozy* – referat wprowadzający prof. Jacka Purchli podczas odbywającej się w MCK międzynarodowej konferencji *Ochrona dóbr kultury na wypadek szczególnych zagrożeń – wyzwania XXI wieku*, zorganizowanej przez Szkołę Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej

Urząd Miasta Krakowa. Samorząd lokalny na przestrzeni dziejów – wykład okolicznościowy prof. Jacka Purchli podczas uroczystej Sesji Rady Miasta Krakowa, odbywającej się w ramach obchodów 20. rocznicy powstania Dzielnicy Miasta Krakowa

Warszawa. Udział Joanny Hojdy-Pepaś w obchodach jubileuszu dwudziestolecia Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej

12-14/10 Finlandia, Helsinki. Udział dr. Michała Wiśniewskiego w corocznej konferencji generalnej sieci European Network of Cultural Administration Training Centres (ENCATC), w której zrzeszone jest MCK

14/10 Wizyta studyjna muzealników ukraińskich przebywających w Polsce na zaproszenie Instytutu Adama Mickiewicza i Departamentu Dyplomacji Publicznej i Kulturalnej msz: Wasyla Biłoszapki, głównego kustosa Rejonowego Muzeum Krajoznawczego Ołeksandriwka, Rusłana Zabiłyjgo, dyrektora Narodowego Muzeum Upamiętniającego Ofiary Reżimów Okupacyjnych *Więzenie na Łąckiego* we Lwowie, Łesi Wołoch, dyrektor Czornobajowskiego Muzeum Krajoznawczego, w obwodzie czerkawskim, Władysławy Djaczenki, dyrektor Obłasnego Muzeum im. O.O. Szowkułenki w Chersoniu, Iryny Martyniuk, dyrektor Rejonowego Muzeum Historycznego w Perewasku, Nadiji Jurczenko, głównej kustosz Obłasnego Muzeum Sztuki im. N. Onackiego w Sumach, Władysława Pióro, dyrektora Fundacji Rozwoju Sprawy Muzealniczej w Kijowie; grupie towarzyszyła Anna Łazar, wicedyrektor Instytutu Polskiego w Kijowie. Z działalnością mck gości zapoznali dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, dr Beata Nykiel, dr Żanna Komar i Marta Gaj

Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu Polskiego Komitetu ds. UNESCO nowej kadencji

18/10 *Polowanie na awangardę. Zakazana sztuka w Trzeciej Rzeszy* – wernisaż wystawy zorganizowanej we współpracy z Landschaftsverband Rheinland w ramach programu kulturalnego polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej oraz w ramach Sezonu Kultury Nadrenii Północnej-Westfalii w Polsce 2011–2012, przy wsparciu Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej



Przemówienie prof. Jacka Purchli



Od prawej: prof. dr Jürgen Wilhelm, przewodniczący Landschaftsversammlung Rheinland, Marek Lisánský, Konsul Generalny Republiki Słowackiej w Krakowie, Alan Greenberg, Konsul Generalny Stanów Zjednoczonych w Krakowie, z małżonką



Słowo od kuratorek wystawy dr Moniki Rydiger i Judith Schönwiesner



19-21/10

Czudec koło Rzeszowa. Udział dr. hab. Krzysztofa Brońskiego w posiedzeniu Międzynarodowej Rady Naukowej i spotkaniu Międzynarodowego Zespołu Badawczego Galicja 1772–1918 oraz w międzynarodowej konferencji *Galicja a powstanie styczniowe*, zorganizowanej przez Instytut Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego, Towarzystwo Miłośników Historii w Warszawie oraz Międzynarodowy Zespół Badawczy Galicja 1772–1918

20/10 Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu Komitetu ds. Światowego Dziedzictwa Kulturowego w Polsce

20-23/10 10. Spotkanie narodowych koordynatorów Fundacji im. Anny Lindh, spotkanie Wyższych Urzędników Unii dla Śródziemnomorza (UdŚ) z udziałem przedstawicieli Ministerstw Spraw Zagranicznych z krajów UdŚ oraz obrady Rady Gubernatorów nadzorującej pracę Fundacji im. Anny Lindh. Spotkania zorganizowano w ramach programu eksperckiego polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej



22-23/10 Seminarium wyjazdowe Akademii Dziedzictwa w Katowicach i Wrocławiu

24-25/10 Sękowa. Spotkanie Komitetu Sterującego Grupy Ekspertów ds. Dziedzictwa Kulturowego Państw Grupy Wyszegradzkiej z udziałem partnerów ze Słowacji i Węgier oraz przedstawicieli regionu. Ze strony MCK w spotkaniu uczestniczyli prof. Jacek Purchla i dr. Michał Wiśniewski. Przedyskutowano tematy wspólnych programów w roku 2011 oraz planowanych na rok 2012. Uczestnicy zapoznali się ponadto z dziedzictwem kulturowym tej części Małopolski, zwiedzili m.in. drewniany kościół w Sękowej (wpisany na Listę UNESCO) oraz cmentarze wojskowe z czasów pierwszej wojny światowej

26/10 *Polska w rozwojowym dryfie?* – wykład prof. Jerzego Hausnera z cyklu *Przemiany. Rozmowy na dwudziestolecie MCK*



- 27/10** *Historia Polski widziana zza oceanu. Co przeciętny Amerykanin wie o Polsce – i jak to zmienić...* – wykład dr Patrice M. Dabrowski, stypendystki 5. edycji programu Thesaurus Poloniae, w ramach wykładów otwartych Akademii Dziedzictwa



W cieniu władzy. Architektura międzywojennej Europy a ekspansja totalitaryzmów – wykład dr. Michała Wiśniewskiego w ramach spotkań towarzyszących wystawie *Polowanie na awangardę. Zakazana sztuka w Trzeciej Rzeszy*

Wojewódzka Biblioteka Publiczna. Udział Reginy Pytlik w uroczystości wręczenia certyfikatów VI edycji Kraków Przyjazny Maluchom, w ramach której MCK zostało uhonorowane certyfikatem Miejsce Przyjazne Maluchom

- 28/10** Kielce. *Kresy na nowo odkryte. Wspólne dziedzictwo Polski i Ukrainy* – otwarcie wystawy w Muzeum Historii Kielc przygotowanej przez MCK. Ze strony MCK w wernisażu uczestniczyła Regina Pytlik

LISTOPAD

- 2/11** Zamek Królewski na Wawelu. Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu komitetu redakcyjnego Studia Waweliana

- 3/11** Wizyta Sugaty Srinivasaraju, dziennikarza tygodnika „Outlook” w Bangalore (Indie) i Rosy D’Souza, poetki, tłumaczki twórczości Czesława Miłosza na język kannada (Indie), którym towarzyszyła dr Monika Browarczyk, pracownik naukowy UAM w Poznaniu oraz UJ. Spotkanie z prof. Jackiem Purchlą i dr. Michałem Wiśniewskim

- 3-5/11** *Mit Galicji* – obrady austriacko-polsko-ukraińskiego okrągłego stołu w ramach projektu naukowo-badawczego zainicjowanego w MCK w 2010 roku



3-6/11 Publikacje мск na 15. Targach Książki w Krakowie, największym tego typu wydarzeniu w Polsce, które w roku 2011 odnotowało 35 tys. zwiedzających. 3 listopada, w dniu otwarcia targów, dyr. Agata Wąsowska-Pawlik odebrała pierwszą nagrodę przyznaną publikacji *Pomarańczowa Alternatywa – happeningiem w komunizm* w Konkursie EDYCJA 2010–2011 „Książka edytorsko doskonała”, organizowanym przez miesięcznik „Wydawca” oraz Arctic Paper Polska



Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik z dyplomem „Książka edytorsko doskonała”



7-8/11 Hiszpania, Barcelona. Udział dr. Michała Wiśniewskiego i Łukasza Galuska w spotkaniu *City museums as crossroads in the public sphere* w ramach Second General Meeting of the City History Museums and Research Network of Europe, sieci zrzeszającej muzea miejskie i ośrodki prowadzące badania w zakresie studiów miejskich w Europie. W spotkaniu zorganizowanym przez Muzeum Historii Barcelony wzięło udział 30 uczestników z 15 placówek. Łukasz Galusek wygłosił prezentację *Herito – a new forum for exchanging ideas* w ramach sesji 3. *What happened in...?* oraz wystąpił w panelu dyskusyjnym *How to match academic history with the way staff in historical museums work*, dr Michał Wiśniewski wystąpił w panelu dyskusyjnym *The relation between city history and national history*

8/11 Wizyta JE Jana Sechtera, Ambasadora Republiki Czeskiej w Polsce, dotycząca wystawy w Galerii mck sztuki czeskiego symbolizmu planowanej na rok 2014. Spotkanie z prof. Jackiem Purchlą, dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik, dr Moniką Rydiger

8-9/11 Wizyta prof. Pavla Zatloukala, dyrektora Muzeum Sztuki w Ołomuńcu (muo), Michala Soukopa, zastępcy dyrektora muo, dr. Martina Součeka, redaktora naczelnego wydawnictwa Arbor Vitae, dr. Ottona Urbana, kuratora, dotycząca wystawy w Galerii mck sztuki czeskiego symbolizmu planowanej na rok 2014. Spotkanie z prof. Jackiem Purchlą, dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik, dr Moniką Rydiger i dr Anežką Šimkovą, czeską kuratorką wystawy *Dom miłośnika sztuki*, prezentowanej w Galerii mck w roku 2010, stypendystką 5. edycji programu Thesaurus Poloniae

9/11 Rezydencja Konsula Generalnego USA. Udział prof. Jacka Purchli w spotkaniu z okazji Święta Niepodległości Polski i Amerykańskiego Dnia Weterana

10/11 *Do Japonii, z Japonii – „Międzynarodowe otwarcie” Japonii w okresie międzywojennym* – wykład Tomoko Kakuyamy, stypendyst-

ki 5. edycji programu Thesaurus Poloniae, w ramach wykładów otwartych Akademii Dziedzictwa



Spotkanie poświęcone pamięci prof. Andrzeja Tomaszewskiego, którego księgozbiór, przekazany zgodnie z jego wolą Bibliotece MCK, został udostępniony czytelnikom. Podczas spotkania zaprezentowano najciekawsze publikacje z tego księgozbioru



Prof. Władysław Zalewski wspomina prof. Andrzeja Tomaszewskiego





Dr Ewa Świąćka wspomina prof. Andrzeja Tomaszewskiego

14/11 Wizyta JE Koviljki Spirić, Ambasador Bośni i Hercegowiny w Polsce, dotycząca przyszłej współpracy. Spotkanie z prof. Jackiem Purchlą i dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik

15/11 Wizyta Daniela Göpferta, dyrektora Goethe-Institut Krakau, dotycząca wspólnych programów planowanych na rok 2012. Spotkanie z prof. Jackiem Purchlą, dyr. Anną Gawron i dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik

16-18/11 Tajwan, Tajpej. Udział Katarzyny Jagodzińskiej w międzynarodowej konferencji *The Museum 2011. International Conference on Building Identity. The Making of National Museums and Identity Politics*, zorganizowanej przez Narodowe Muzeum Historii w Tajpeju, Narodowy Uniwersytet Edukacji w Tajpeju, Victoria and Albert Museum w Londynie i Szkołę Studiów Muzealnych Uniwersytetu w Leicester. K. Jagodzińska wygłosiła referat *Museum buildings in Poland. Quest for identity*

17/11 *Żydowscy architekci w międzywojennym Krakowie* – wykład Barbary Zbroi w ramach spotkań towarzyszących wystawie *Polewanie na awangardę. Zakazana sztuka w Trzeciej Rzeszy*



Damy z Szanghaju. Chiński plakat lat 20. i 30. – otwarcie wystawy zorganizowanej we współpracy z Instytutem Konfucjusza i prezentowanej w średniowiecznych piwnicach mck

Zabrze. Udział prof. Jacka Purchli w międzynarodowej konferencji *Podróże i migracje w Europie Środkowej* z cyklu Kultura Europy Środkowej odbywającej się w Muzeum Górnictwa Węglowego i zorganizowanej przez Urząd Miejski w Zabrzu, Komisję Historyczną Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Katowicach oraz Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Katowicach. Prof. J. Purchla wziął udział w panelu *Śląsk – początek i meta wędrówek*

19/11 Polska Akademia Umiejętności. Udział prof. Jacka Purchli w sesji PAU, podczas której odebrał Dyplom Członka Korespondenta Wydziału Historyczno-Filozoficznego Polskiej Akademii Umiejętności

21/11 Wizyta Zénona Kowala, Delegata Rządów Wspólnoty Francuskiej i Regionu Walonii przy Ambasadzie Belgii, dotycząca planowanej w 2012 roku wystawy fotografii i filmów René Magritte’a. Spotkanie z prof. Jackiem Purchlą, dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik, Natalią Żak

22/11 Wizyta Koena Haverbekego, przedstawiciela Rządu Flandrii w Polsce, dotycząca planowanej w 2012 roku konferencji *Culture meets business. Partnership?*. Spotkanie z dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik

23/11 Wizyta Marka Lisánskiego, Konsula Generalnego Republiki Słowackiej w Krakowie, dotycząca planowanego w roku 2012 poświęconego Słowacji numeru kwartalnika „Herito”. Spotkanie z prof. Jackiem Purchlą i dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik

24/11 Wizyta muzealników białoruskich: Władimira Prokopcewa, dyrektora Narodowego Muzeum Sztuki w Mińsku, Siergieja Wieczara, dyrektora państwowego Muzeum Historii Republiki Białorusi, Aleksieja Mitiukowa, dyrektora Obwodowego Muzeum Krajoznawczego w Brześciu (pod tę placówkę podlegają następujące filie: Muzeum Archeologiczne, Muzeum Sztuki, Muzeum Odzyskanych Dzieł Sztuki), Dmitrija Kozaka, dyrektora Muzeum Napoleona Ordy w Brześciu, Olega Ryżkowa, generalnego dyrektora Zespołu Pałacowo-Parkowego w Homlu, Jurija Kiturki, dyrektora Państwowego Muzeum Historyczno-Archeologicznego w Grodnie, i Swietłany Rapeckiej, dyrektor Muzeum Maksima Bogdanowicza w Grodnie, przebywających z wizytą studyjną w Polsce na zaproszenie Instytutu Adama Mickiewicza i Departamentu Dyplomacji Publicznej i Kulturalnej msz. Z działalnością mck gości zapo-

znały dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, dr Beata Nykiel, dr Żanna Komar, dr Monika Rydiger

Ołomuniec, Kraków, krzesłomania – wykład dr Anežki Šímkovej, stypendystki 5. edycji programu Thesaurus Poloniae, w ramach wykładów otwartych Akademii Dziedzictwa



Rodzina Mannów. Czytanie fragmentów prozy Thomasa, Klause i Katii Mann – spotkanie w ramach programu towarzyszącego wystawie *Polowanie na awangardę. Zakazana sztuka w Trzeciej Rzeszy*



Fragmenty książek Thomasa, Klause i Katii Mann czyta Stanisław Berny

Collegium Maius. Udział prof. Jacka Purchli w wykładzie jd dr. Martina Eichtingera, Dyrektora Departamentu Polityki Kulturalnej w Federalnym Ministerstwie Spraw Europejskich i Międzynarodowych Republiki Austrii, przebywającego z oficjalną wizytą w Krakowie na zaproszenie Christophe'a Ceski, Konsula Generalnego Republiki Austrii w Krakowie

Podziemia Rynku Głównego. Udział prof. Jacka Purchli w spotkaniu Krakowskich Ambasadorów Kongresów Polskich poświęconym możliwościom współpracy z Krakow Convention Bureau i jego działalności, zorganizowanym przez Prezydenta Miasta Krakowa prof. Jacka Majchrowskiego

25/11 Nowy Sącz. Udział prof. Jacka Purchli w debacie *Co nam zostało z Austrii* w ramach projektu *Sztuka współczesna narodów dawnej Monarchii Austro-Węgierskiej*, zorganizowanej w Galerii Sztuki Współczesnej BWA „Sokół”

27/11 Dzień otwarty w ramach wydarzeń towarzyszących wystawie *Polowanie na awangardę. Zakazana sztuka w Trzeciej Rzeszy*. W programie m.in.: warsztaty dla dzieci, zwiedzanie wystawy z przewodnikiem, prezentacja pod tytułem *Kino zremikowane* – kolaż muzyki i kina ekspresjonistycznego



Po wystawie oprowadza dr Monika Rydiger, kuratorka



Jak brzmiałyby piosenka w tonacji kolorowej? – warsztaty dla dzieci prowadzone przez Magdalenę Krzyżak-Türschmid



Kawiarenka i księgarnia w Sali Panoramicznej mck



Kino zremiksowane w wykonaniu Piotra Krakowskiego i Jacka Kabzińskiego

- 29/11** Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej „Manggha”. Udział prof. Jacka Purchli w obchodach siedemnastolecia działalności instytucji

GRUDZIEŃ

- 1/12** *Czarny Łabędź Izraela. Czytanie fragmentów poezji Else Lasker-Schüler* – spotkanie towarzyszące wystawie *Polowanie na awangardę. Zakazana sztuka w Trzeciej Rzeszy*



Poezję Else Lasker-Schüler czyta Barbara Sambor

Słowacja. Bratysława. Udział prof. Jacka Purchli i Łukasza Galuska w konferencji z okazji sześćdziesięciolecia Rady Ochrony Zabytków Republiki Słowackiej

- 2/12** *Blask. Ołtarz Mariacki Wita Stwosza* – otwarcie wystawy fotografii Andrzeja Nowakowskiego, przygotowanej przez TAIWPN Universitas i MCK, prezentowanej w patio MCK

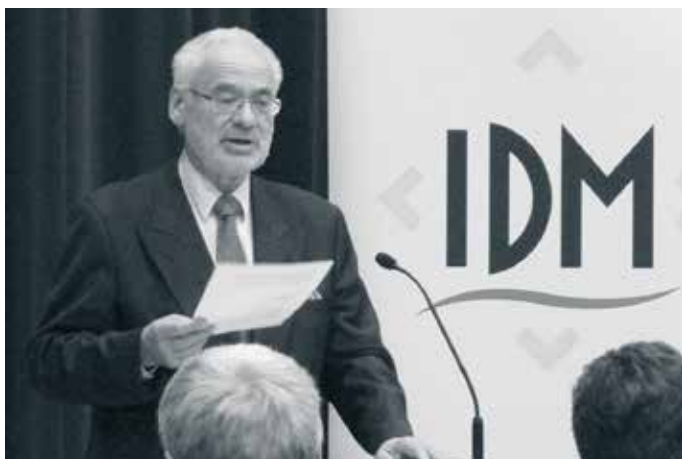
Warszawa. Udział dr Beaty Nykiel w spotkaniu organizowanym przez Departament Dyplomacji Publicznej i Kulturalnej msz dotyczącym planowanych na rok 2012 wspólnych polsko-białoruskich projektów w dziedzinie kultury

- 3/12 Czy wiesz, że świąteczna choinka przywędrowała z Niemiec? – mi-
kołajkowe warsztaty plastyczne dla dzieci w mck



Zajęcia dla dzieci prowadzone przez Kamę Guzik

- 5/12 Austria, Wiedeń. Uroczystość wręczenia prof. Jackowi Purchli nagrody Mitteleuropapreis 2011 przyznanej przez Institut für den Donauraum und Mitteleuropa w Wiedniu i austriacki Erste Group Bank AG. W gronie laureatów tej zaszczytnej nagrody są między innymi: prof. Władysław Bartoszewski, György Konrád, Karl-Markus Gauß, Karl Schwarzenberg, Ján Čarnogurský



Przemówienie dr. Erharda Buska, prezydenta Institut für den Donauraum und Mitteleuropa



Laudacja ambasadora dr. Emila Brixia



Przemówienie prof. Jacka Purchli

5-13/12

Indie. Seminarium *Heritage Awareness* zorganizowane przez Indian National Trust for Art and Cultural Heritage (INTACH) dla polskich specjalistów w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego. MCK reprezentowali prof. Jacek Purchla (od 6.12), dr Michał Wiśniewski i Barbara Szyper; ponadto wzięli w nim udział specjaliści z Zamku Królewskiego na Wawelu – Państwowych Zbiorów Sztuki oraz Wydziału Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. W ramach seminarium prof. J. Purchla wygłosił referat *Challenges for Heritage Protection and Conservation – Polish experience*. Wizyta studyjna została przygotowana w ramach wieloletniej współpracy pomiędzy MCK i INTACH jako kontynuacja seminarium zorganizowanego przez MCK dla specjalistów z Indii w Polsce w 2010 roku



Sanskriti Foundation w New Delhi; polskich gości oprowadza Shobita Punja

- 8/12** *Historie przedwcześnie przerwane. Czytanie fragmentów poezji Iczhaka Kacenelsona i prozy Brunona Schulza – spotkanie w ramach programu towarzyszącego wystawie Polowanie na awangardę. Zakazana sztuka w Trzeciej Rzeszy*



Poezję Iczhaka Kacenelsona i prozę Brunona Schulza czyta Andrzej Róg

Warszawa. Udział Ewy Czarneckiej w uroczystości wręczenia nagród Webstarfestival. Strona internetowa mck (serwis główny) została wyróżniona nagrodą Webstar Internautów w kategorii Strona Roku 2011, a multimedialna wystawa *Panorama dwudziestolecia MCK* otrzymała wyróżnienie Akademii Internetu

- 14/12** Muzeum Historyczne Miasta Krakowa. Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu Rady MHK

- 15/12** *Polowanie na awangardę, czyli czas, gdy ekspresjonizm niemiecki stał się groźny dla władzy – wykład Marii Malatyńskiej w ramach spotkań towarzyszących wystawie Polowanie na awangardę. Zakazana sztuka w Trzeciej Rzeszy*



Radio Kraków. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i Heleny Postawki w gali finałowej podsumowującej pierwszą edycję akcji Miejsce Przyjazne Seniorom, w ramach której mck

zostało wyróżnione certyfikatem Miejsce Przyjazne Seniorom. Akcje zorganizowali Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie oraz Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Krakowa

Warszawa. Prof. Jacek Purchla przewodniczy posiedzeniu Rady ds. Ochrony Zabytków przy Ministrze Kultury i Dziedzictwa Narodowego

19/12 Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej „Manggha”. Prof. Jacek Purchla przewodniczy posiedzeniu Rady Muzeum „Manggha”

20/12 Wizyta Jacka Multanowskiego, zastępcy dyrektora Departamentu Dyplomacji Publicznej i Kulturalnej msz. Spotkanie z prof. Jackiem Purchlą i dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik

Wizyta prof. Mirosława Bałki ze studentami kierunku sztuka mediów na Akademii Sztuk Pięknych. Zwiedzanie wystawy *Polowanie na awangardę. Zakazana sztuka w Trzeciej Rzeszy* i spotkanie z prof. Jackiem Purchlą

22/12 Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu Zespołu szkockiego do spraw zaopiniowania wniosków o dotacje z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków na rok 2012

Izba Przemysłowo-Handlowa. Udział prof. Jacka Purchli w XI Spotkaniu z cyklu Kultura-Media-Biznes

31/12 Zakończenie polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej

KONFERENCJE SEMINARIA



Od lewej: dr Katarína Kosová, dr Gábor Sonkoly, Magda Vášáryová, dr Tamás Fejérdy, dr Beata Nykiel i dr Jiří Vajčner



Od prawej: Piotr Napierała, prof. Josef Štulc, dr Pavol Ižvolt

1. FORUM DZIEDZICTWA EUROPY ŚRODKOWEJ

7-9 LIPCA

Forum Dziedzictwa Europy Środkowej jest nową inicjatywą Międzynarodowego Centrum Kultury. Pierwsza edycja odbyła się w ramach spotkań eksperckich polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej. Konferencję zorganizowano we współpracy z Departamentem Ochrony Zabytków Ministerstwa Kultury Republiki Czeskiej (Odbor památkové péče Ministerstvo kultury České republiky), Radą Ochrony Zabytków Republiki Słowackiej (Pamiatkový úrad Slovenskej republiky) oraz Państwowym Urzędem Dziedzictwa Kulturowego w Budapeszcie (Kulturális Örökségvédelmi Hivatal).

Decyzją Ministrów Kultury Państw Grupy Wyszegradzkiej mck jest od roku 2006 koordynatorem Zespołu Ekspertów ds. Dziedzictwa Kulturowego Grupy Wyszegradzkiej, stąd też za punkt wyjścia dla trzydniowych obrad i dyskusji postanowiono przyjąć materiały konferencji *Ochrona i zarządzanie dziedzictwem kulturowym. Systemy zarządzania dziedzictwem kulturowym w krajach Grupy Wyszegradzkiej*, zorganizowanej przez mck w roku 2010. Intencją organizatorów było, aby w związku z rosnącym znaczeniem współpracy wyszegradzkiej – Forum, stanowiąc merytoryczny wkład „wyszegradzkiej czwórki” w zagadnienia europejskiego dziedzictwa kulturowego, stało się głosem szeroko rozumianej Europy Środkowej adresowanym do Brukseli w sprawach dziedzictwa oraz jego ochrony i zarządzania nim. Pierwsza edycja Forum miała być przede wszystkim okazją do kompleksowego podsumowania dwudziestu lat transformacji w kulturze i dziedzictwie w regionie oraz do wskazania wspólnych problemów i nowych wyzwań w tym zakresie. Zaproszenie do udziału w Forum skierowano więc do osób odpowiedzialnych za kształtowanie polityk kulturalnych, ekspertów i specjalistów w zakresie ochrony i zarządzania dziedzictwem kulturowym, jak również do opiekunów i zarządców obiektów i miejsc historycznych z Europy Środkowej. Zasadniczo Forum dotyczyło zagadnień związanych z ochroną i nowoczesnym zarządzaniem dziedzictwem kulturowym, stawiając sobie za cel: • rozpoznanie aktualnych trendów i wyzwań • wymianę poglądów, doświadczeń i dobrych praktyk • identyfikację optymalnych strategii i rozwiązań oraz formułowanie rekomendacji.

Cele te udało się zrealizować między innymi poprzez przyjęcie 9 lipca 2011 roku *Deklaracji 1. Forum Dziedzictwa Europy Środkowej*, której oficjalna wersja opracowana została po angielsku. Uznając dziedzictwo kulturowe za jeden z ważniejszych czynników w życiu społeczeństw regionu, podkreślono jego rosnące znaczenie w działaniach na rzecz zrównoważonego rozwoju, w tym także dla łagodzenia skutków kryzysu finansowego. Z perspektywy praktyków uczestnicy Forum wskazali jednak na konieczność szybkiego wzmocnienia administracji odpowiedzialnej za dziedzictwo, jak również tworzenia systemów zarządzania jego zasobami, tak aby z pomocą dziedzictwa kulturowego móc skuteczniej aktywizować zmiany społeczne.

Forum rozpoczęło się 7 lipca od moderowanego przez prof. Jacka Purchlę panelu wprowadzającego *Europa Środkowa: przeszłość – teraźniejszość – przyszłość*,

którego intencją było pokazanie ekspertom i specjalistom od ochrony i zarządzania dziedzictwem szerszej perspektywy środkowoeuropejskiej widzianej oczami przedstawicieli innych dyscyplin. W panelu tym udział wzięli: Jurij Andruchowycz (Iwano-Frankiwnsk), prof. Csaba G. Kiss (Budapeszt) i dr Simona Škrabec (Barcelona). Wygłoszone w kolejnych dwóch dniach (8 i 9 lipca) w ramach czterech sesji tematycznych referaty cechował wysoki i, co ważne, równy poziom merytoryczny. Uczestnicy Forum wielokrotnie wyrażali wolę cyklicznej kontynuacji wymiany doświadczeń i dobrych praktyk, podkreślali też walor interdyscyplinarny krakowskiego spotkania, który został osiągnięty nie tylko za sprawą otwierającego Forum panelu środkowoeuropejskiego.

Jako kluczowe wybrano następujące zagadnienia: • Współczesne znaczenia dziedzictwa – obserwowane zwłaszcza w ostatnim dwudziestolecu zmiany w filozofii i interpretacji pojęcia dziedzictwa kulturowego; dychotomia i komplementarność dziedzictwa materialnego i niematerialnego; co aktualnie rozumiemy przez dziedzictwo?; jakie są przyczyny ekspansji i polaryzacji pojęcia dziedzictwa kulturowego i różnorodności jego interpretacji?; w jaki sposób dziedzictwo zaspokaja oczekiwania i aspiracje współczesnych społeczeństw i wspólnot? • Odpowiedzialność publiczna za ochronę dziedzictwa – rola i znaczenie instytucji publicznych w ochronie dziedzictwa; transformacja w ostatnim dwudziestolecu systemów zarządzania dziedzictwem kulturowym tak w krajach Grupy Wyszegradzkiej, jaki i szeroko rozumianej Europie Środką; próba diagnozy stanu obecnego oraz określenia zadań stojących przed systemami ochrony dziedzictwa w krajach środkowoeuropejskich; co w powyższym kontekście uznać można za rozwiązania optymalne, a co za niezbędne minimum • Dziedzictwo i społeczeństwo – rola dziedzictwa kulturowego w społecznych, ekonomicznych i kulturowych przemianach oraz transformacji systemowej w Europie Środkowej, ze szczególnym naciskiem na relację pomiędzy dziedzictwem a kapitałem społecznym; co stanowi potencjał a co ograniczenia dziedzictwa jako nieodnawialnego środka poprawy jakości życia? • Co się dzieje w terenie? Przykłady zarządzania obiektami i miejscami w środkowoeuropejskich krajach Unii – przykłady lokalnych rozwiązań i dobrych praktyk zarządzania dziedzictwem, aktualne trendy, dyskusja nad sposobami ulepszenia form zarządzania dziedzictwem, zwłaszcza relacja właściciel – zarządca.

Forum, w którym udział wzięło 115 osób, w tym uczestnicy kolejnej edycji wyszegradzkiej szkoły letniej, zrealizowane zostało przy udziale finansowym Gminy Miejskiej Kraków. Mając nadzieję na cykliczną kontynuację Forum, MCK planuje wydanie materiałów pokonferencyjnych w formie książkowej (w języku angielskim). Publikacja ta powinna ukazać się w roku 2012.

dr Beata Nykiel

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

DEKLARACJA 1. FORUM DZIEDZICTWA EUROPY ŚRODKOWEJ

My, eksperci, uczestnicy 1. Forum Dziedzictwa Europy Środkowej, zorganizowanego w ramach polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej, zebrani w Krakowie w lipcu 2011 r., stwierdzamy, co następuje:

Forum jest inicjatywą Grupy Ekspertów Krajów Grupy Wyszegradzkiej, powołanej przez Ministrów Kultury Republiki Czeskiej, Węgier, Polski i Słowacji dla współpracy na polu dziedzictwa kulturowego.

1. Pragniemy podkreślić wagę naszego wspólnego dziedzictwa kulturowego oraz znaczenie historycznego doświadczenia w krajach Grupy Wyszegradzkiej, i wobec tego wzywamy do dalszego wzmacniania współpracy regionalnej w zakresie dziedzictwa kulturowego w państwach Grupy Wyszegradzkiej oraz w Europie Środkowej.

2. Uznajemy niezwykle ważną rolę dziedzictwa kulturowego w życiu naszych społeczeństw oraz jego znaczenie w działaniach na rzecz zrównoważonego i społecznego rozwoju, w tym także dla łagodzenia skutków kryzysu finansowego. Wymaga to jednak nie tylko wzmocnienia administracji odpowiedzialnej za dziedzictwo, ale także tworzenia systemów zarządzania jego zasobami. Istotnym jest również włączanie różnych aspektów dziedzictwa do innych sfer polityki publicznej (planowania regionalnego i rozwoju, gospodarki, finansów, rolnictwa, itp.), a także właściwe wykorzystanie ulg podatkowych oraz środków i mechanizmów finansowych na rzecz ochrony dziedzictwa.

3. Podkreślamy rolę społeczeństwa obywatelskiego w zakresie ochrony, zachowania i zabezpieczenia dziedzictwa kulturowego – zarówno tego materialnego, jak i niematerialnego – także po to, aby sprostać zmianom, wyzwaniom i szansom, wobec których stoimy w kontekście polityk, prowadzonych przez Unię Europejską. Należy zwrócić uwagę na to, aby unikać ewentualnych niekorzystnych skutków polityk i standardów UE dla dziedzictwa kulturowego.

4. Z zadowoleniem przyjmujemy coraz większe zainteresowanie UE dziedzictwem kulturowym (np. Europejski Znak Dziedzictwa), dostrzegamy również jego znaczenie w przybliżaniu Unii jej obywatelom. Dziedzictwo kulturowe jest także niezbędne dla dalszej integracji krajów UE z jej sąsiadami na Wschodzie i Południu.

Owocna wymiana doświadczeń podczas Forum przekonała nas o potrzebie systematycznego podejmowania dalszych działań, służących zapewnieniu okresowej oceny naszych doświadczeń i dobrych praktyk, jak również angażowaniu profesjonalistów z innych sektorów mających wpływ na dziedzictwo kulturowe.

Dziękujemy naszym polskim gospodarzom – Międzynarodowemu Centrum Kultury w Krakowie, które w tym roku świętuje swoją 20. rocznicę, za doskonałą organizację Forum i ich wspierającą gościnność.

Przyjęto w Krakowie, dnia 9 lipca 2011 roku



Zamek w Mirze



Renowacja bramy głównej pałacu Sapiehów w Różanie

PRZESTRZEŃ KULTUROWA BIAŁORUSI GRODZIENSZCZYZNA – MIŃSK – POLESIE

25 SIERPNIA – 1 WRZEŚNIA

Celem kolejnego seminarium objazdowego zrealizowanego w cyklu *Przestrzeń kulturowa Europy Środkowej* było zapoznanie się z historią i dziedzictwem kulturowym zachodniej Białorusi (rejonów grodzieńskiego, nowogródzkiego i brzeskiego) wraz z Mińskiem i częścią Polesia. Partnerem w tym projekcie był Instytut Polski w Mińsku.

Seminarium rozpoczęło w Grodnie, po którym Radę Programową МСК oprowadzał Józef Porzecki, historyk. Zwiedzaniu kluczowych zabytków miasta towarzyszyła ocena merytoryczna stanu ich zachowania oraz prowadzonych dotychczas prac restauracyjno-konserwatorskich. Wizyta na grobie Elizy Orzeszkowej na cmentarzu Bernardyńskim w Grodnie oraz w Bohatyrowiczach i Miniewiczach nad Niemnem (mogiła powstańców z roku 1863) wprowadziła do programu wątek historyczny skomentowany w formie wykładu przez prof. Andrzeja Chwalbę, uczestnika seminarium.

Następnie Rada udała się przez Szczuczyn i Lidę do Nowogródka. Wizyta na zamku w Lidzie stanowiła z kolei pierwszą z cyklu refleksji nad zasięgiem i charakterem prac prowadzonych aktualnie w kluczowych białoruskich zamkach (np. Nieśwież, Różana, w planach Nowogródek). Poddawane są one gruntownej rekonstrukcji z udziałem niewyspecjalizowanych firm budowlanych, z pominięciem prac archeologicznych i dokumentacyjnych oraz z naruszeniem podstawowych zasad sztuki konserwatorskiej.

Podczas zwiedzania centrum Nowogródka najwięcej komentarzy wywołała wizyta w Muzeum Dworku Mickiewiczów. Zarówno ten obiekt, jak i odwiedzane w kolejnych dniach placówki muzealne w Zaosiu i Mereczowszczyźnie, będące pełnymi rekonstrukcjami dokonanymi w ostatnich kilkunastu latach, skłoniły uczestników seminarium do szeregu refleksji na temat stanu muzealnictwa, koncepcji ekspozycji muzealnej oraz ich znaczenia w kontekście między innymi białoruskiej polityki historycznej. Wizyta na zamku w Mirze (wpisanym na Listę UNESCO w 2000 roku) była pouczającą lekcją na temat roli wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO oraz słabości systemu nadzoru i kontroli UNESCO w zakresie prac przeprowadzanych na terenie tychże obiektów i w ich bezpośrednim otoczeniu. Wizyty w budowlach sakralnych w Połoneczce, Wolnej oraz Iszkoldzi (gotycki murowany kościół obronny) dały wyobrażenie o różnorodności dziedzictwa kulturowego Białorusi. Osobny wątek wprowadziła wizyta w Muzeum-Folwarku Mickiewiczów w Zaosiu. Romantyczne zwieńczenie tej części seminarium stanowił przystanek nad jeziorem Świież, pełniącym dziś rolę obszaru rekreacyjnego dla mieszkańców Nowogródka.

Przed opuszczeniem Nowogródka Rada zwiedziła jeszcze dwa tamtejsze cmentarze: muzułmański i katolicki, po czym udano się do Nieświeża. Wpisane



Rada Programowa mck przez zamkiem w Nieświeżu

na Listę UNESCO (w roku 2005) Muzeum-Zamek oraz park Radziwiłłów grupa zwiedzała w towarzystwie dyrektora placówki dr. Sergieja Klimowa. Obiekt UNESCO potwierdził w dużej mierze wnioski wysnute podczas wizyty w Mirze. Grupa odwiedziła również placówkę muzealną w ratuszu nieświeskim, a następnie kościół farny z kryptą Radziwiłłów.

Zwiedzanie Mińska rozpoczęto od cmentarza Kalwaryjskiego, stanowiącego trzecią co do rangi po Łyczakowie i Rossie nekropolię kresową. Wizyta w stolicy Białorusi obejmowała również rekonstruowane obecnie na wielką skalę stare miasto wraz z Przedmieściem Troickim, kościół katedralny i inne zabytki, jak również kontekst postkomunistycznego dziedzictwa miasta, w tym kluczowe obiekty architektury modernistycznej (Teatr Opery i Baletu) i socrealistycznej oraz nowoczesne oblicze miasta symbolizowane między innymi przez gmach Biblioteki Narodowej.

Minister Piotr Kozakiewicz, dyrektor Instytutu Polskiego w Mińsku, zorganizował w porozumieniu z mck nieformalne spotkanie Rady Programowej z grupą dwudziestu jeden osób, których działalność zawodowa i społeczna związana jest z ochroną, konserwacją oraz zarządzaniem dziedzictwem kulturowym na Białorusi. Spotkanie odbyło się w ogrodach Ambasady RP w Mińsku.

Z Mińska udano się do Słonimia, gdzie podziwiano liczne siedemnastowieczne świątynie. Duże wrażenie wywoła również unikatowa siedemnastowieczna synagoga oraz szesnastowieczna murowana cerkiew obronna w pobliskich Synkowiczach. Następnie grupa odwiedziła ruiny zamku Sapiechów w Różanie (aktualnie prowadzone są intensywne prace przy renowacji bramy głównej oraz odbudowie oficyn przy tejże). Kolejny punkt programu stanowił Kosów Poleski z Mereczowszczyzną, gdzie uczestnicy seminarium zwiedzili Muzeum-Folwark Tadeusza Kościuszki oraz adaptowany obecnie na potrzeby konferencyjno-hotelowe zrujnowany monumentalny



Rada Programowa MCK na Wyspie Łez w rozlewisku Swisłoczcy w centrum Mińska

neogotycki pałac Pusłowskich (fasada studwudziestometrowej długości). Ostatnim punktem tego etapu była wizyta w głównym ośrodku prawosławia na Białorusi – w podległym Patriarchatowi Moskiewskiemu zespole klasztor-nym w Żyrowiczach.

Stamtąd udano się do Berezy Kartuskiej, gdzie zwiedzano imponujące ruiny klasztoru Kartuzów fundacji Sapiehów z lat 1648–1689 i zabudowania carskich koszar, w których w okresie międzywojennym zorganizowano słynny obóz odosobnienia. Z Berezy trasa prowadziła przez Prużanę, gdzie zatrzymano się na rynku przy kramach, a następnie odwiedziono muzeum obwodowe ulokowane w dawnym pałacu Szwejkowskich z połowy XIX wieku, zbudowanym w stylu włoskiej willi. Kolejnym przystankiem był Kamieniec Litewski, ze słynną Białą Wieżą z lat 1276–1288, która dała nazwę Puszczy Białowieskiej, ruinami zamku oraz dziewiętnastowieczną cerkwią w stylu moskiewskim. Dalszą część programu konturowano w towarzystwie ks. kanonika Jana Wasilewskiego, proboszcza w Kamieńcu, Wysokiem Litewskim i Wołczynie. W towarzystwie duchownego grupa odwiedziła między innymi w Wysokiem Litewskim osiemnastowieczny kościół parafialny oraz klasycystyczny pałac Potockich z ruinami siedemnastowiecznego zamku Sapiehów. W Wołczynie zwiedzano kościół Świętej Trójcy, fundacji Stanisława Poniatowskiego, ojca króla, z lat 1734–1748, będący w latach 1938–1989 miejscem pochówku króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Seminarium zakończyło się w Brześciu. Tamtejsza twierdza wywarła silne wrażenie na uczestnikach, zwłaszcza w kontekście jej dziewiętnasto- i dwudziestowiecznych losów skonstrastowanych z propagandowym wykorzystaniem tego miejsca przez władze komunistyczne.

dr Beata Nykiel

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO



SPOTKANIE NARODOWYCH KOORDYNATORÓW EUROŚRÓDZIEMNOMORSKIEJ FUNDACJI DIALOGU KULTUR IM. ANNY LINDH

20–23 PAŹDZIERNIKA

Międzynarodowe Centrum Kultury, koordynator polskiej sieci Eurośródziemnomorskiej Fundacji Dialogu Kultur im. Anny Lindh, zorganizowało dziesiąte spotkanie narodowych koordynatorów fundacji z 43 krajów Unii dla Śródziemnomorza – pierwsze spotkanie przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego po wydarzeniach tak zwanej wiosny arabskiej. Kilka czynników zadecydowało o wyjątkowym charakterze krakowskiego spotkania. Po pierwsze, dzięki staraniom mck, wydarzenie zostało wpisane w oficjalny kalendarz polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej. Po drugie, równocześnie ze zjazdem narodowych koordynatorów fundacji, w mck odbyło się spotkanie Wyższych Urzędników Unii dla Śródziemnomorza – Rady Gubernatorów Fundacji im. Anny Lindh, czyli przedstawicieli Ministerstw Spraw Zagranicznych państw Unii Europejskiej, Bałkanów, Bliskiego Wschodu i północnej Afryki. Po trzecie, po raz pierwszy w historii Fundacji im. Anny Lindh doroczne spotkanie narodowych koordynatorów odbyło się w kraju środkowoeuropejskim. Historyczny charakter spotkania został ostatecznie potwierdzony obecnością podczas obrad przedstawiciela Libii – także po raz pierwszy w historii działań podejmowanych przez fundację.

Głównym celem krakowskiego spotkania było podsumowanie dotychczasowej działalności fundacji oraz przygotowanie nowej strategii na lata 2011–2014, tak by najlepiej służyła potrzebom społeczeństwa obywatelskiego 43 krajów Unii dla Śródziemnomorza. Spotkanie narodowych koordynatorów zostało poprzedzone warsztatami przygotowawczymi przeprowadzonymi przez pracowników Sekretariatu Fundacji z udziałem zarówno koordynatorów, jak i członków sieci narodowych (20 października). Uczestników warsztatów wybrano spośród osób wyróżniających się w realizacji projektów fundacji w latach 2009–2010 (ze strony polskiej byli to Joanna Sanetra-Szeliga i dr Robert Kusek z mck oraz Renata Sobolewska z Fundacji Together Polska), a praca realizowana była w trzech grupach, które skupiły się na omówieniu wyzwań i sukcesów w zakresie konkursów grantowych, komunikacji oraz wsparcia sieci narodowych poprzez tzw. *network development scheme* (strategię rozwoju sieci narodowych). Zebrane wnioski zostały następnie wykorzystane podczas obrad i warsztatów z udziałem koordynatorów narodowych w kolejnych dniach. Obrady narodowych koordynatorów Fundacji im. Anny Lindh trwały trzy dni (21–23 października) i składały się zarówno z posiedzeń plenarnych, jak i z warsztatów w grupach roboczych. Posiedzenia plenarne poświęcone były podsumowaniu działań fundacji w kończącym się okresie trzyletnim oraz prezentacji



Ayman Elshamy i Amr Shaaban, przedstawiciele egipskiej organizacji młodzieżowej Development No Borders, uhonorowanej Eurośródziemnomorską Nagrodą w dziedzinie Dialogu Międzykulturowego za rok 2011; obok Andreu Claret, Dyrektor Wykonawczy Fundacji im. Anny Lindh, oraz dr Monika Smoleń, Podsekretarz Stanu w MKiDN

przez Dyrektora Wykonawczego najważniejszych założeń i planów na lata 2012–2014. Omówione zostały dwa najważniejsze dokumenty przygotowane przez Sekretariat Fundacji, mianowicie *ALF Strategy, Programme Guidelines and Budget for Phase III* (Strategia, wytyczne oraz budżet Fundacji im. Anny Lindh na okres trzeci) oraz *Network Policy for the ALF Third Phase: Challenges, Objectives and Tools* (Polityka sieci Fundacji im. Anny Lindh na okres trzeci: wyzwania, cele oraz narzędzia). Nowy program zakłada utrzymanie i kontynuowanie projektów zainicjowanych w latach poprzednich, między innymi trzy konkursy grantowe, wsparcie sieci narodowych w ramach *network support scheme*, Forum Fundacji im. Anny Lindh w Stambule, raport dotyczący trendów międzykulturowych. Pojawiły się też nowe propozycje w postaci instrumentu „Believe in Dialogue – Act for Citizenship” (Wierząc w dialog, działając na rzecz społeczeństwa obywatelskiego) oraz inicjatywy regionalne.

Organizatorzy spotkania, przy wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz Gminy Miejskiej Kraków, zadbali też o bogaty program kulturalny towarzyszący obradom. Jego najważniejszymi elementami były: • *Sounds of dialogue* – koncert utworów Krzysztofa Pendereckiego (*Koncert altówkowy*), Andersa Koppela (*Toccata na marimbę i wibrafon*) oraz Edwarda Freitaga (*Caban Concerto*) w wykonaniu Orkiestry Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa „Sinfonietta Cracovia” zespołu perkusyjnego Haba Percussion Group. Koncert odbył się 21 października na Dużej Scenie Narodowego Teatru Starego im. Heleny Modrzejewskiej w Krakowie • *Kultura na rzecz zmiany społecznej* – międzynarodowa debata poświęcona roli kultury w procesach demokratyzacji oraz zmian społecznych z udziałem dr Moniki Smoleń, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Grzegorza Klamana, prezesa Fundacji Wyspa Progress z Gdańska, Mohameda El Sawy’ego, prezesa i twórcy Sawy Culture Wheel, pierwszego ministra kultury Egiptu po tak zwanej wiosnie arabskiej. Spotkanie prowadził prof. Raj Isar z American University of Paris, a otworzyła je projekcja video Joanny Rajkowskiej specjalnie przygotowanego na tę okazję. Debata odbyła się

22 października w Sali Obrad Urzędu Miasta Krakowa. • *Kroniki sejneńskie* – przedstawienie w reżyserii Bożeny Szroeder w wykonaniu aktorów teatru działającego przy Ośrodku „Pogranicze – sztuk, kultur, narodów” w Sejnach. Spektakl wystawiono 22 października na Nowej Scenie Narodowego Teatru Starego im. Heleny Modrzejewskiej w Krakowie. • Zwiedzanie Kopalni Soli w Wieliczce wpisanej na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO (22 października) • Wizyta w Miejsu Pamięci i Muzeum Auschwitz-Birkenau (23 października).

Jednym z najważniejszych wydarzeń podczas krakowskiego spotkania było wręczenie Eurośródziemnomorskiej Nagrody w dziedzinie Dialogu Międzykulturowego za rok 2011, przyznanej przedstawicielom egipskiej organizacji młodzieżowej Development No Borders: Aymanowi Elshamy’emu oraz Amrowi Shaabanowi. Nagrodę wręczyli dr Monika Smoleń i prof. Jacek Purchla podczas międzynarodowej debaty *Kultura na rzecz zmiany społecznej*.

Deбата *Kultura na rzecz zmiany społecznej* pozwoliła wykazać paralele między środkowoeuropejskim doświadczeniem transformacji ustrojowej, a obecnymi przemianami w Afryce Północnej, a także zwracała uwagę na autonomię artysty oraz jego rolę w promocji zmian o charakterze społecznym. Potwierdzeniem możliwego do uchwycenia pokrewieństwa wrażliwości był program koncertu *Sounds of dialogue*, łączący utwór osadzony w tradycji europejskiej z kompozycjami inspirowanymi motywami afrykańskimi, spinając w ten sposób oba brzegi Morza Śródziemnego. Niewątpliwie szczególnych wzruszeń dostarczyła uczestnikom wizyta w byłym obozie koncentracyjnym Auschwitz-Birkenau oraz przedstawienie *Kroniki sejneńskie* – swoista rekonstrukcja przedwojennego mikrokosmosu wielokulturowego pogranicza polsko-litewskiego, świata, który uległ zniszczeniu podczas II wojny światowej.

Podczas spotkania po raz pierwszy od początku istnienia fundacji nastąpiła tak szeroka integracja przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego i reprezentantów władz wszystkich krajów Unii dla Śródziemnomorza. Przejawiała się ona nie tylko wspólnym uczestnictwem w wydarzeniach (takich jak koncert czy debata), ale także wspólną konferencją prasową otwierającą oba wydarzenia – spotkanie narodowych koordynatorów Fundacji im. Anny Lindh oraz spotkanie Wyższych Urzędników Unii dla Śródziemnomorza – w której wzięli udział prof. Jacek Purchla, dyrektor MCK, Anna Raduchowska-Brochwicz, Pełnomocnik Ministra Spraw Zagranicznych ds. Procesu Barcelońskiego – Unii dla Śródziemnomorza, Youssef Amrani, Sekretarz Generalny Unii dla Śródziemnomorza, André Azoulay, Prezydent Fundacji im. Anny Lindh, oraz Andreu Claret, Dyrektor Wykonawczy Fundacji.

W spotkaniu uczestniczyło ponad 120 osób: blisko 90 narodowych koordynatorów, obserwatorów i pracowników Sekretariatu Fundacji w Aleksandrii oraz 36 członków polskiej sieci Fundacji im. Anny Lindh z całej Polski, którzy zostali zaproszeni do wzięcia udziału w programie kulturalnym towarzyszącym spotkaniu. Wraz z 79 osobami biorącymi udział w spotkaniu Wyższych Urzędników Unii dla Śródziemnomorza było to bez wątpienia najliczniejsze zgromadzenie władz oraz społeczeństwa obywatelskiego krajów Unii dla Śródziemnomorza w Polsce od początku działania tej międzynarodowej inicjatywy.

Joanna Sanetra-Szeliga, dr Robert Kusek

KOORDYNATORZY POLSKIEJ SIECI EUROŚRÓDZIEMNOMORSKIEJ FUNDACJI
DIALOGU KULTUR IM. ANNY LINDH
INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO



MIT GALICJI

3-6 LISTOPADA

W ramach kontynuowanego wspólnie z Institut für den Donauraum und Mitteleuropa międzynarodowego ukraińsko-polsko-austriackiego projektu pod tytułem *Mit Galicji* w mck odbyło się drugie robocze spotkanie ekspertów w zakresie tematyki galicyjskiej z trzech państw uczestniczących w tym przedsięwzięciu – Austrii, Polski i Ukrainy. Zainicjowany w 2010 roku wieloletni projekt *Mit Galicji* obejmuje przygotowanie wystawy i towarzyszącej jej publikacji, szerokiego programu towarzyszącego oraz strony internetowej w czterech wersjach językowych – polskiej, niemieckiej, ukraińskiej i angielskiej.

Spotkanie miało na celu podsumowanie rocznej pracy nad projektem i sformułowanie planu dalszych działań. Rozpoczęto od podsumowania wkładu merytorycznego każdego z uczestników w postaci przesłanych ankiet, obejmujących wszystkie najważniejsze zagadnienia przewidywane do ujęcia w wystawie. Kolejnym punktem spotkania była dyskusja tocząca się według zaproponowanej kolejności tematów: miejsca pamięci; historia Galicji 1772–1918 z odniesieniami do współczesności; osobistości (od Mozarta do Pendereckiego); miasta i krajobrazy; tożsamość – tożsamości (grupy etniczne i wyznaniowe); postęp i jego konsekwencje (ekonomia, modernizacja, migracje); życie kulturalne i artystyczne, edukacja; konflikty; pierwsza wojna światowa; mity Galicji (życie po życiu, dzisiejsze wyobrażenia i stereotypy). W ciągu trzech dni obrad naukowcy skupiający swe zainteresowania badawcze na szeroko pojętym dziedzictwie kulturowym Galicji i dziejach jej wielokulturowej i wieloetnicznej społeczności – historycy i historycy sztuki, muzeolodzy, krytycy i historycy literatury, pisarze i publicyści – omawiali metody i strategie przygotowania międzynarodowej wystawy nie tylko o historii Galicji, ale także o jej znaczeniu dla współczesnej perspektywy europejskiej; o tym, jak w nowy sposób pokazać różne oblicza mitu Galicji i różne jego wcielenia w co najmniej trzech krajach: w Polsce, w Austrii i na Ukrainie.

Ustalono, że mck przyjmuje rolę głównego koordynatora projektu, we współpracy z partnerami – po stronie austriackiej Institut für den Donauraum und Mitteleuropa w Wiedniu, po stronie ukraińskiej Nezaležnyj Kulturolohičnyj Časopis „i” i Hromads’ka orhanizacija Centr Mižnardnych kulturnych inicyatyw we Lwowie. Projekt ma trzech opiekunów naukowych – po stronie austriackiej dr. Emila Brixu, po stronie polskiej prof. Jacka Purchlę, po stronie ukraińskiej red. Tarasa Wozniaka.

Na wystawie *Mit Galicji* zaprezentowane zostaną eksponaty muzealne, materiały archiwalne, druki oraz materiały multimedialne. Nad przygotowaniem jej scenariusza czuwa dr Żanna Komar (Instytut Dziedzictwa Europejskiego, mck). Otwarcie wystawy w Galerii mck przewidywane jest na wrzesień 2014 roku w ramach obchodów stulecia wybuchu pierwszej wojny światowej. Planowane są także pokazy wystawy w trzech krajach: w Polsce, w Austrii i na Ukrainie. W trakcie obrad zasugerowano także pokazy w kilku innych krajach Europy, a nawet w Stanach Zjednoczonych i Izraelu.

Przyjęto harmonogram prac, zgodnie z którym pierwszym i najważniejszym krokiem jest opracowanie przez zespół kuratorów koncepcji wystawy i praca



Od lewej: Christophe Ceska, Konsul Generalny Republiki Austrii w Krakowie, prof. Jacek Purchla i Witalij Maksymenko, Konsul Generalny Ukrainy w Krakowie

nad jej scenariuszem. Niezbędne jest także jak najszybsze ustalenie budżetu wystawy oraz całego projektu, jak również przygotowanie aplikacji o środki finansowe do jego realizacji.

W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele korpusu dyplomatycznego: Konsul Generalny Republiki Austrii w Krakowie Christophe Ceska i Konsul Generalny Ukrainy w Krakowie Witalij Maksymenko.

Wydarzeniem towarzyszącym debatom okrągłego stołu była zorganizowana przez Wydawnictwo Czarne prezentacja książki *Cesarz Ameryki* Martina Pollacka, uczestnika obrad, która odbyła się w Cafe Cheder na krakowskim Kazimierzu.

dr Żanna Komar

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

WYSTAWY



GRUPA BLOOMSBURY

BRYTYJSKA BOHEMA KRĘGU

VIRGINII WOOLF

15 WRZEŚNIA 2010 – 9 STYCZNIA 2011

Grupa artystów, intelektualistów, pisarzy skupiona wokół dwóch sióstr Stephen – Virginii Woolf i Vanessa Bell, od lat fascynuje badaczy kultury. Grupa Bloomsbury nigdy nie zawiązała się formalnie, nie opublikowała manifestu ani żadnego programu. Był to krąg przyjaciół, których łączyły skomplikowane relacje i niekonwencjonalne związki osobiste. Bloomsberczycy tworzyli grupę niezwykle twórczych i utalentowanych osobowości. Byli wśród nich artyści, malarze, designerzy – Duncan Grant, Vanessa Bell, Dora Carrington, Roger Fry (także teoretyk i historyk sztuki), pisarze – Leonard Woolf, Lytton Strachey, Edward Morgan Forster, David Garnett, ekonomista John Maynard Keynes, dziennikarz Desmond MacCarthy i krytyk sztuki Clive Bell. Najślawniejsza z nich Virginia Woolf przeszła do historii jako wybitna pisarka, która łamiąc dotychczasowe reguły i konwencje literackie, pchnęła literaturę XX wieku na nowe awangardowe tory. To właśnie jej postać stała się osią wystawy. Krótkie fragmenty z jej dziennika wyznaczyły scenariusz ekspozycji i zasygnalizowały najważniejsze wątki w historii Grupy. Historyczny kontekst jej zaistnienia, pogmatwane biografie członków i ich specyficzna twórczość stały się właściwym tematem wystawy. Takie ujęcie dawało szansę na obiektywne spojrzenie i właściwą ocenę artystycznej, intelektualnej i kulturotwórczej roli bloomsberczyków. Wypożyczone z kolekcji prywatnych liczne obrazy olejne, akwarele, rysunki, grafiki Rogera Frya, Vanessa Bell, Duncana Granta i Dory Carrington dopełniły dokumentalne zdjęcia z archiwum National Portrait Gallery, Tate Gallery w Londynie, King's College Archives w Cambridge, uwieczniające bloomsberczyków podczas pracy, nieformalnych spotkań, pikników i dyskusji.

Narracja ekspozycji zbudowana została „w stylu Bloomsbury” – wielowątkowo, bez jednoznacznie wytyczonych działów, tak aby wystawa stała się swobodną, trochę niedopowiedzianą opowieścią o fenomenie Grupy przełamującej sztywne reguły w obyczajowości, krytykującej wszelkie przejawy skostnienia i narzucania norm, opowiadającej się za swobodą ekspresji intelektualnej i artystycznej. Jednym z głównych wątków ekspozycji był dom w Charleston. Wynajęty w 1916 roku przez Vanessę Bell wraz z farmą stał się ważnym i legendarnym miejscem związanym z Grupą Bloomsbury. Malowniczo położony u stóp wzgórza Firle Beacon (East Sussex), wśród stawów i ogrodów, przez wiele lat gromadził członków Bloomsbury. Tu tworzyła i wychowywała swoje dzieci Vanessa Bell, mieszkali Duncan Grant, Clive Bell, David Garnett, gościli inni członkowie Grupy i ich przyjaciele.

Latami ozdabiany w najmniejszym detalu, poczynawszy od ścian, drzwi, kominków, zasłon, mebli, po najzwyklejsze przedmioty codziennego użytku, stał się niezwykłym przykładem *Gesamtkunstwerk*. Na wystawie wykorzystano zdjęcia Alena MacWeeneya (pierwotnie opublikowane w albumie poświęconym



Charleston), ukazujące te wspaniałe wnętrza. Ich duże powiększenia na ścianach galerii, zakomponowane z elementami plastycznymi charakterystycznymi dla dekoracji domu w Charleston, pozwoliły odtworzyć artystyczne walory tej unikalnej przestrzeni. W tak specyficznym kontekście eksponaty wypożyczone na wystawę nabrały szczególnego znaczenia i wyraźniej ujawniły swoje cechy sztuki Grupy Bloomsbury. Sztuki nie tworzonej z myślą o muzealnej ekspozycji, lecz powstającej w bardzo intymnej atmosferze, nastawionej bardziej na dociekanie artystycznych dylematów zarówno formalnych, jak i emocjonalnych.

Kolejnymi wątkami na wystawie były projekty Omega Workshops i unikatowe publikacje Hogarth Press oraz twórczość Dory Carrington. Osobne miejsce poświęcono wizerunkom kobiet. Olejne obrazy i rysunki, ukazujące akty i portrety modelek, przyjaciółek, kochanek, ujawniły, jak bardzo artyści Bloomsbury tkwili w tradycji sztuki figuratywnej i konwencji realistycznej mimo deklarowanego otwarcia się na sztukę awangardową – kubizm, fowizm, abstrakcję. Wystawę zamykały prace bloomsberczyków powstałe podczas ich licznych i częstych podróży do Włoch i Francji. Podróże stanowiły ważne źródło inspiracji, czego przykładem były na wystawie liczne szkice olejne Duncana



Granta z okolic St Tropez i Cassis, prace Vanessy namalowane podczas pobytów w Wenecji oraz obrazy Frya z Auxerre.

dr Monika Rydiger
GALERIA MCK

AUTORZY I KURATORZY WYSTAWY
Tony Bradshaw, dr Monika Rydiger

ORGANIZACJA
Anna Śliwa

ARANŻACJA PLASTYCZNA WYSTAWY, PROJEKT ALBUMU I DRUKÓW
TOWARZYSZĄCYCH WYSTAWIE
Rafał Bartkowicz

REDAKTOR PROWADZĄCA
Marzena Daszewska



OBECNOŚĆ

FOTOGRAFIE LWOWA IHORA KRUTA

6 LISTOPADA 2010 – 9 STYCZNIA 2011

Międzynarodowe Centrum Kultury wielokrotnie sięgało do tematyki Lwowa i Ukrainy. Prezentująca współczesne oblicze Lwowa wystawa prac Ihora Kruta wpisuje się w te zainteresowania.

Na zaaranżowaną w średniowiecznych piwnicach MCK ekspozycję złożyło się trzydzieści czarno-białych fotografii będących częścią powstającego od 2004 roku cyklu pod nazwą *Obecność*. Przedstawiona wizja miasta różniła się jednak od wyobrażeń, które zwyczajowo pojawiają się w kontekście tego miejsca. Wielokrotnie bowiem postrzegamy Lwów przez pryzmat utartych schematów, posługujemy się kliszami. Tymczasem prace Kruta dobitnie pokazują, że miasto nie zastygło w oparach historii, lecz ewoluuje, żyje własnym rytmem. Ukraina na fotografiach Kruta to miejsce kontrastów – elementy dawnego porządku mieszają się z symbolami rodzącego się kapitalizmu. Twórca rezygnuje z przedstawień oficjalnych miejsc, oczywistych symboli – dokumentuje życie codzienne, zwyczajne sytuacje. Wszystko razem składa się z kolei na wielowątkową opowieść o współczesnej Ukrainie, subiektywny zapis jej dzisiejszego krajobrazu.

Z cyklem *Obecność* wiąże się również *casus* artysty powracającego po wielu latach do ojczyzny. Wychowany na Ukrainie Krut wyemigrował w 1989 roku do Kanady. Pod koniec lat dziewięćdziesiątych zaczął regularnie odwiedzać kraj. Długotrwała nieobecność sprawiła, że patrzy na znane mu miejsca z innej perspektywy, z pozycji outsidera. Ta zmiana optyki, powrót do miejsc tych samych, ale już nie takich samych stały się dla niego inspiracją do rozpoczęcia pracy nad projektem. *Obecność* stanowi więc nie tylko dokumentację krajobrazu współczesnej Ukrainy, ale poprzez osobę artysty wprowadza dwoistość: teraźniejszość – przeszłość, bliskość – oddalenie.

Natalia Żak

GALERIA MCK

AUTORZY I KURATORZY WYSTAWY

Ihor Krut, Natalia Żak

ORGANIZACJA

Regina Pytlik

ARANŻACJA PLASTYCZNA WYSTAWY

Ihor Krut, Natalia Żak

PROJEKT KATALOGU I DUKÓW TOWARZYSZĄCYCH WYSTAWIE

Wojtek Kwiecień-Janikowski



TRANSMIGRACJE MYSŁOWSKI, PUNTOS

20 STYCZNIA – 6 MARCA

„Artysta bardziej niż ktokolwiek inny ucieleśnia charakterystyczne rysy sylwetki transmigranta. Jego tożsamość powstaje w ruchu aktywnego gromadzenia doświadczeń, wybieranych przez niego, wzmacnianych i generowanych – by wypowiedzieć w swojej ekspresji artystycznej zagmatwaną prawdę o wszystkich zasobach, których użył, aby być sobą takim, jakim jest w akcie tworzenia” (Marta Bucholc, *Tożsamość transmigranta*, fragment eseju napisanego do katalogu wystawy).

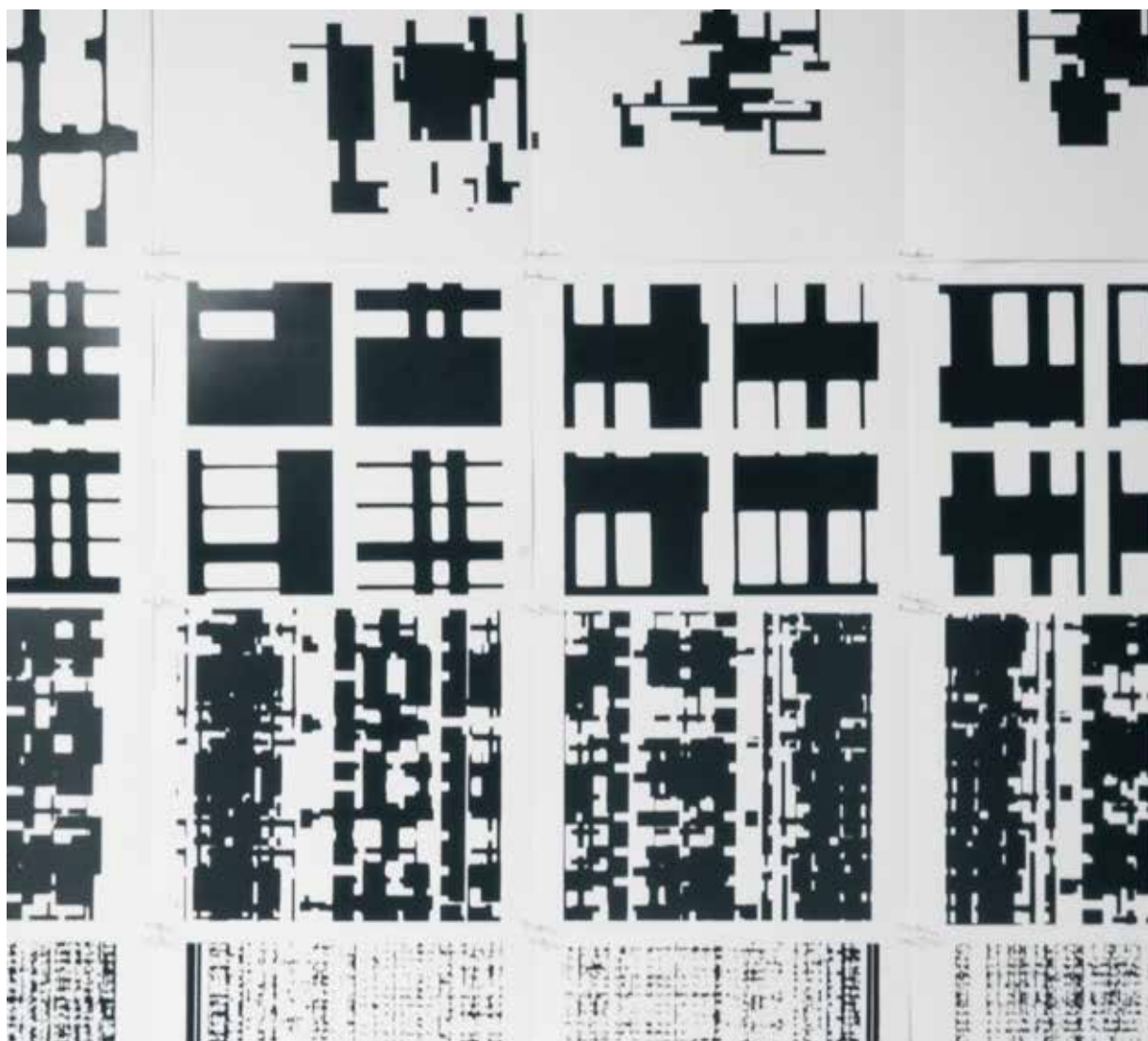
Wystawa odnosiła się do jednego z intrygujących toposów współczesnej sztuki – transmigracji, rozpatrywanej jako złożony i dynamiczny proces zarówno kreacji dzieła, jak i kształtowania się tożsamości twórcy. Ekspozycja konfrontowała prace dwóch artystów współczesnych, których doświadczenia życiowe i twórcze wpisują się w kwestię transmigracji. Tadeusz Mysłowski jest polskim twórcą mieszkającym od czterdziestu lat w Nowym Jorku. Jani Konstantinovski Puntos to artysta pochodzenia macedońsko-greckiego tworzący w Polsce i poza jej granicami.

Wybrane na wystawę prace miały odnosić się do transmigracji pojmowanej nie tylko jako fizyczny aspekt przemieszczania się, podróżowania, emigrowania twórców czy też galeryjno-muzealnego obiegu dzieł, ale przede wszystkim do transmigracji rozumianej jako ciągła mobilność myśli, konotacji, pamięci, migracja idei, motywów, tematów i źródeł inspiracji. Prezentowane dzieła miały również zilustrować inne transmigrowanie – zgodne z doktryną reinkarnacji, odradzanie się bytów w nowych formach życia. Taką swoistą palingenezę odkrywamy w pracach obu artystów.

Tadeusza Mysłowskiego fascynuje ożywianie tradycji sztuki konstruktywistycznej – formuł i charakterystycznych motywów w nowych formach przestrzennych – instalacjach, dziełach paraużytkowych (KrzesłoTrony), rzeźbach-kolumnach oraz w obrazach ruchomych (filmy eksperymentalne). Odwołuje się do klasyków konstruktywizmu – Pieta Mondriana, Kazimierza Malewicza, Katarzyny Kobro, Władysława Strzemińskiego, Henryka Berlewiego, Wacława Szpakowskiego. Tym właśnie wybitnym artystom poświęcił serię KrzesłoTronów. Wśród prac zaprezentowanych przez Mysłowskiego w Galerii мск nie zabrakło tych najbardziej znanych – *Manhattan Grid* (1995) i *W kierunku geometrii organicznej* (1972–1994), w których artysta ujawnia wieloletnie fascynacje Nowym Jorkiem, a szczególnie urbanistyczną siatką Manhattanu. Regularną jej strukturę odradza w trójwymiarowych bądź dwuwymiarowych artystycznych kreacjach. Dokonuje intrygujących transformacji form geometrycznych w formy organiczne albo odwrotnie – jak choćby w ostatnich projektach *Manhattan Chairs* (2009–2010), w których odwołuje się do geometrycznej i organicznej struktury Manhattanu (wykorzystując cyfrową wizualizację archaicznego zielonego Manhattanu). Nieustannie oscyluje pomiędzy gatunkami, nie zważając na ich tradycyjne granice.



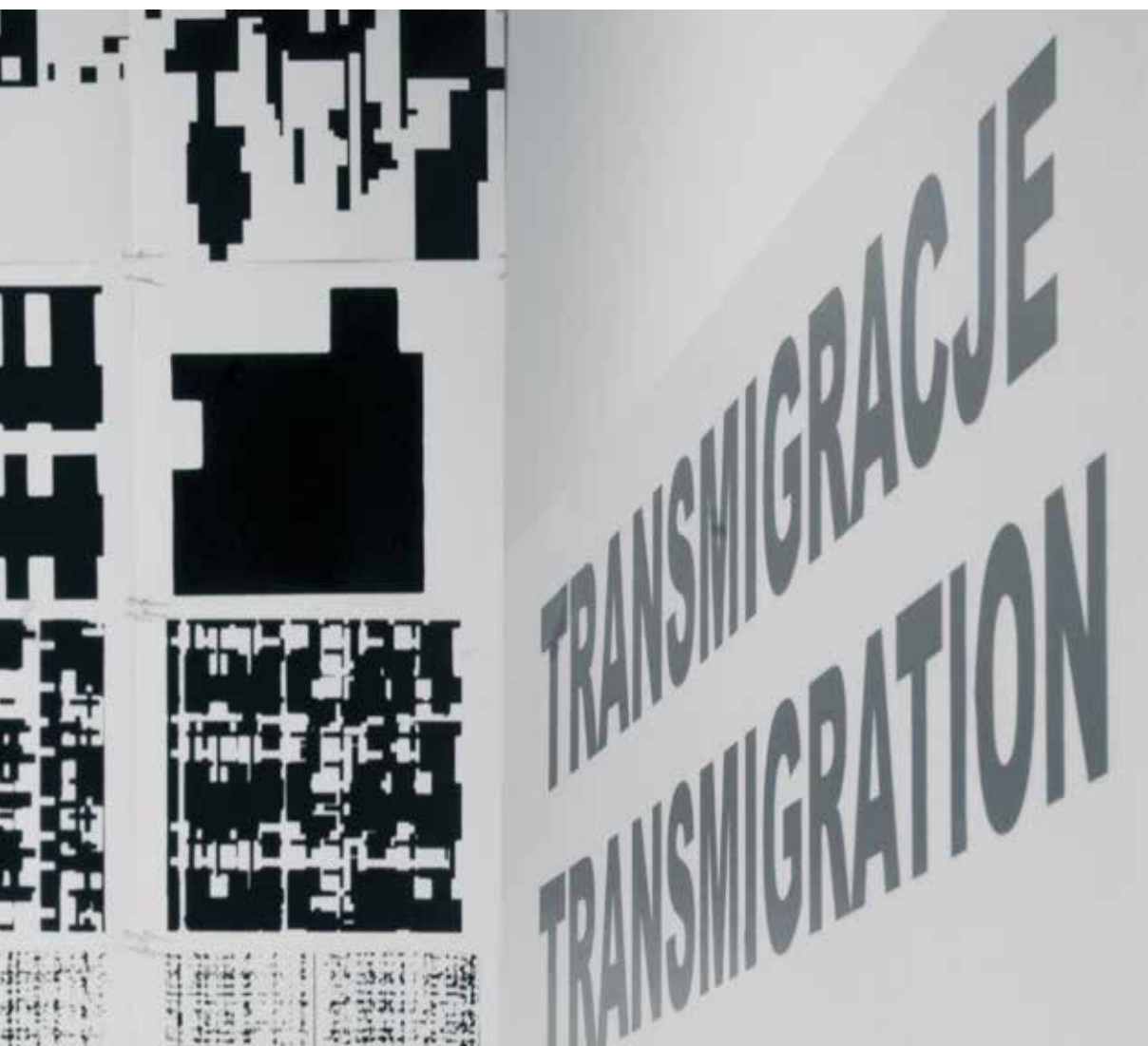




Jani Konstantinovski Puntos w przygotowanych specjalnie dla Galerii MCK instalacjach (*Pokój Kopernika*, *Ikonostas*, *Pole medytacji*, *Alchemicus*) sięga do swoich macedońsko-greckich korzeni i nawiązuje do charakterystycznych dla naszej współczesnej kultury zjawisk takich jak cyfrowy pozór rzeczywistości (*simulacrum*), intertekstualność, transgresje dziedzin sztuki. Puntos to artysta nomada – ciągle podróżuje, często przebywa i tworzy poza Polską. W złożonej formie i ekspresji jego prac ujawnia się melanz tych artystycznych migracji. Interesują go wszelkie opozycje, przeciwstawności, dwubiegunowości zjawisk; intrygują takie dychotomie jak: obraz jako artefakt a jego cyfrowy zapis, negatyw matrycy – pozytyw odbitki graficznej, namacalność świata zmysłowego – niedookreśloność świata metafizycznego, otaczająca rzeczywistość a *simulacrum*, globalna a regionalna symbolika, mechanizmy współczesnej cywilizacji w relacji do wielowiekowych systemów filozoficzno-etycznych.

Analizowane zjawisko transmigracji pozwoliło wystawie zaistnieć nie tylko jako głos w dyskusji o toposach współczesnej kultury, ale zarazem ukazać w obrazowy sposób (na przykładzie twórczości dwóch wybranych artystów) stosunek współczesnych twórców do szeroko pojętego dziedzictwa, ujawnić swoiste mechanizmy przeformułowywania go dla potrzeb nowej ekspresji w sztuce.

dr Monika Rydiger
GALERIA MCK



AUTORKA I KURATORKA WYSTAWY

dr Monika Rydiger

ORGANIZACJA

Anna Śliwa

ARANŻACJA PLASTYCZNA WYSTAWY

Monika Bielak, Malwina Antoniszczak

PROJEKT KATALOGU

Agnieszka Łakoma

PROJEKT DRUKÓW TOWARZYSZĄCYCH

Kuba Sowiński

REDAKTOR PROWADZĄCA

Marzena Daszewska



MY I ONI ZAWIŁA HISTORIA ODMIENNOŚCI

16 MARCA – 5 CZERWCA

Po raz ósmy w Galerii MCK gościły grafiki z Gabinetu Rycin PAU w Bibliotece Naukowej PAU i PAN w Krakowie. Kilka prac pochodziło też z Biblioteki Jagiellońskiej. Najstarsze prace, jak na przykład *Kronika świata* Hartmanna Schedla czy seria z przedstawieniami *Dzikich Mężów* Martina Schongauera, pochodziły z końca XV wieku. W zestawieniu nie zabrakło mistrzów technik graficznych takich jak Albrecht Dürer, Václav Hollar, Jacques Callot czy Lucas van Leyden. Biblioteka Jagiellońska wypożyczyła ilustrowane „Księgi potworów” – traktaty Fortunio Licetiego i Ambrozo Paré.

Wymieniony powyżej panteon nowożytnych mistrzów grafiki wydaje się zapowiadać wystawę tyleż interesującą pod względem estetycznym, ile odległą w treści od spraw świata, w którym żyjemy. Niemniej dzieła klasyków na wystawie zestawiono z projekcjami filmów Friedricha Wilhelma Murnaua i Toda Browninga, przykładami plakatów Waldemara Świerzego oraz komiksów Franka Millera. To otwarcie na obrazy stworzone na potrzeby odbiorców kultury popularnej miało wskazać sferę, dokąd przeniosły się współcześnie wizerunki Innych, odmieńców, dziwów natury, których oglądanie cenzuruje polityczna poprawność.

Człowiek postawiony wobec różnorodności przyrody nieustannie usiłuje ją uporządkować względem samego siebie. Dlatego też dane w codziennym doświadczeniu ciało jest tym, co najczęściej dzieli świat na tytułowe „my” i „oni”, zdrowe i ułomne, oswojone i dzikie. Jak zauważył Michael Foucault, u progu nowożytności natura była katalogowana hierarchicznie, w oparciu o ekstrema, przypadki niezwykle. Wtedy też prezentowane na wystawie obrazy Innego, księgi potworów, katalogi ras mitycznych, wizerunki dzikich mężów były stałym elementem uniwersum. Odmieńcy mieli tym samym swoje miejsce w porządku świata. Poniekąd sankcjonowało to także ich pokazy mnożące się na ulicach miast całej Europy. W XX stuleciu sytuacja uległa zmianie. Inny, często w imię poszanowania jego godności, musiał zejść ze sceny i usunąć się w cień. Wystawione na widok publiczny jego ciało drażniło, a chęć do oglądania uznano za symptom okrucieństwa. Wtedy też Inni zasiedlili światy zmyślone, krainy znane z horrorów i powieści o superbohaterach.

Z prac zestawionych na ekspozycji wynika, że zawiła historia ludzkich sądów nad naturą ujawniająca się w obrazach nie wystawia nam zbyt pochlebnego świadectwa. W swoich ocenach Innego jesteśmy chaotyczni. Niezależnie od epoki przeplatają się różnorodne postawy względem Innego. Często jest chętnie podglądanym dziwem, *lusus naturae*, może się również stać suwerenną jednostką i synonimem diabła, zagrożenia, wreszcie może też być bohaterem. Od różnorodności tych postaw widocznej w wizerunkach Innych wziął się podział wystawy na cztery części: Dziwo, Persona, Wróg, Bohater.

W pierwszej części wystawy znalazły się przykłady przedstawień istot i realnych, i fantastycznych, ras mitycznych, przedstawicieli egzotycznych ludów zamieszkujących krańce świata oraz tak zwane księgi potworów. Dziwa z reguły







są reprezentantami szerszej grupy, zbiorowości, gatunku. Ich przeznaczeniem jest być oglądanym.

W drugiej części znalazły się wizerunki Innego, który w przeciwieństwie do Dziwa nie jest reprezentantem zbiorowości, lecz indywidualnością funkcjonującą w codziennym otoczeniu. W świat realny wprowadzają widza studia postaci charakterystycznych oparte na wzorach Leonarda da Vinci oraz przedstawienia związane z ideą fizjonomiki. Część zamykają portrety osób z różnych powodów uznawanych przez najbliższe otoczenie za Innych.

Dalej pojawiają się wizerunki Wroga. Strach przed chorobą, gniewem bogów, anarchią moralną i polityczną często spycha Innego poza społeczeństwo, pozwala obsadzić go w roli szaleńca lub przestępcy. Wówczas odmieńca nie chroni już płaszcz poprawnej tolerancji. W chwilach kryzysu Inny najprawdopodobniej stanie się kozłem ofiarnym.

Wystawę zamykają przedstawienia Innego w roli Bohatera. Jak już wspomniano, w XX wieku realni odmieńcy musieli zniknąć z ulic miejskich teatrów i cyrkowych namiotów. Jednocześnie obecność takich postaci coraz silniej stała się wyczuwalna na kartach horrorów, powieści detektywistycznych, historii science-fiction. Te obszary kreują szczególnego Bohatera – odmieńca żyjącego poza „naszym” światem, przemilczanego, a jednocześnie niezbędnego do funkcjonowania „normalnej” społeczności.

dr Anna Olszewska

BIBLIOTEKA NAUKOWA PAU I PAN



AUTORKA I KURATORKA WYSTAWY

dr Anna Olszewska

ORGANIZACJA

Regina Pytlik

ARANŻACJA PLASTYCZNA WYSTAWY

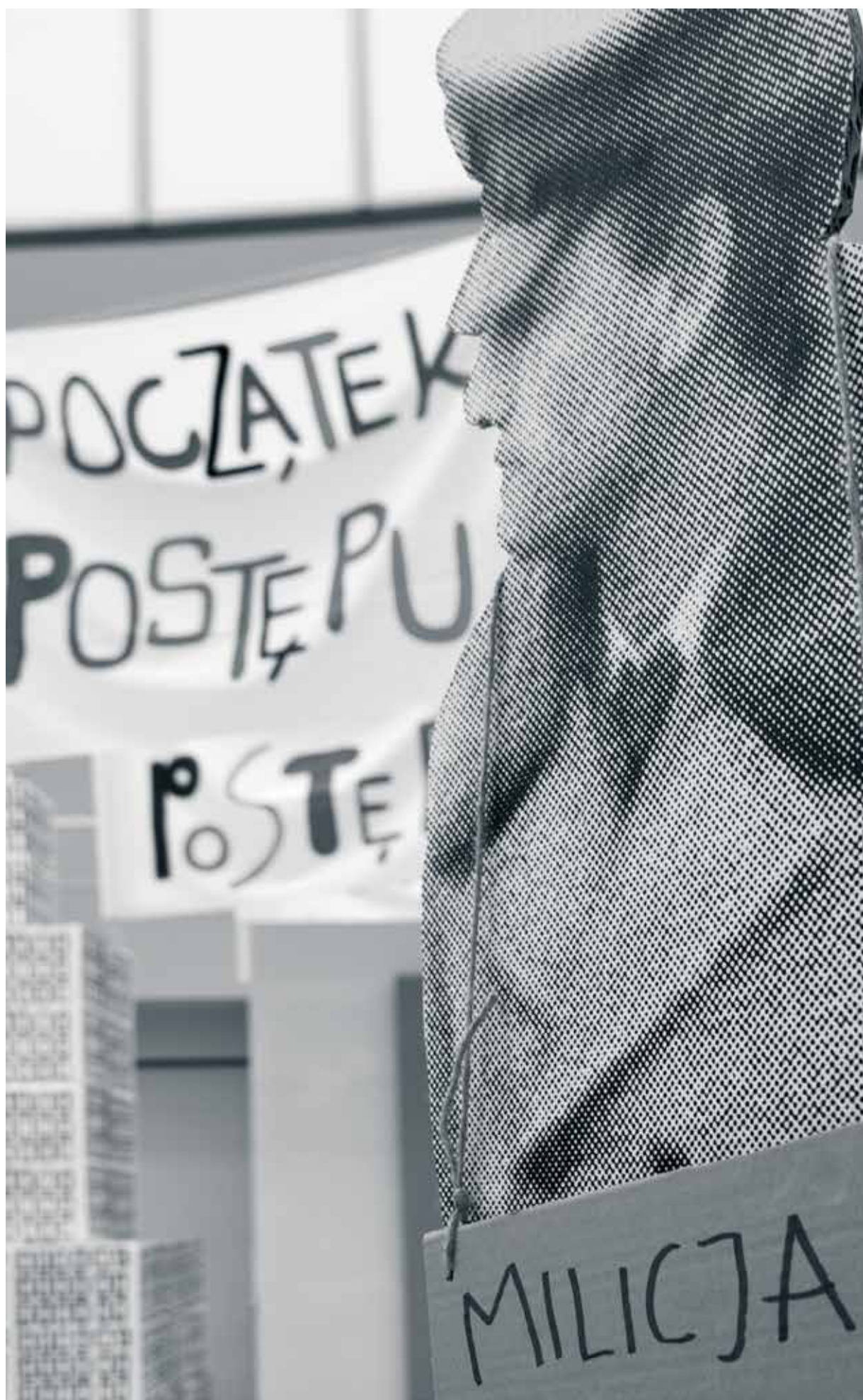
Jerzy Cyganiewicz

PROJEKT ALBUMU I DRUKÓW TOWARZYSZĄCYCH WYSTAWIE

Katarzyna Wojtyga, Krzysztof Radoszek (Magister Lemur s.c.)

REDAKTOR PROWADZĄCA

Marzena Daszewska



POMARAŃCZOWA ALTERNATYWA – HAPPENINGIEM W KOMUNIZM

19 CZERWCA – 2 PAŹDZIERNIKA

Pomarańczowa Alternatywa to jedno z najciekawszych zjawisk artystycznych lat 80. XX wieku w Polsce. Orężem zainicjowanego we Wrocławiu „ruchu” był happening, który w sposób przewrotny i humorystyczny porywał tłumy, by skutecznie zachwiać posadami komunizmu. Pomarańczowa Alternatywa to nie tylko ruch społeczny kontestujący rzeczywistość tamtych lat, ale przede wszystkim zjawisko, które w skali ogólnopolskiej, bez tworzenia formalnych struktur i politycznych haseł, występowało przeciw reżimowi. Było alternatywą dla władzy, dla opozycji, ale także dla szarej rzeczywistości. Działacze Pomarańczowej Alternatywy wyśmiewali pompacyjnie obchodzone rocznice, konwencję świąt tematycznych, powszechną obecność milicji i tajnych służb we wszystkich dziedzinach życia, niedobory w sklepach... Organizowano akcje pod hasłem „Dzień Milicjanta”, „Obchody rocznicy rewolucji październikowej”, „Dzień Wojska Polskiego”, „Kto się boi papieru toaletowego?”. Na transparentach wypisywano hasła: „Przylączyć Afrykę do ZSRR”, „Milicja w krainie czarów”, „Adidasy dla robotniczej klasy”. Znakiem rozpoznawczym ruchu był krasnoludek – najpierw malowany na murach (na plamach farby po zamalowanych przez milicję hasłach i symbolach wolnościowych), później pomarańczowa czapeczka zakładana przez uczestników masowych happeningów. Akcje ośmieszały aparat władzy, a po roku 1989 stanowiły komentarz do aktualnej sytuacji politycznej i społecznej. Wykorzystywane metody i język wykazywały silny wpływ surrealizmu i pokrewieństwo z ruchem dada.

Ekspozycja w Galerii MCK była pierwszą tak obszerną prezentacją ruchu. Przygotowano ją we współpracy z Fundacją Pomarańczowa Alternatywa. W układzie chronologicznym zaprezentowano narodziny i rozwój zjawiska, a jej narracja została osadzona na tle historii politycznej i społecznej Polski lat 80. XX wieku oraz późniejszej transformacji systemowej.

Siłą wystawy była aranżacja, która niezwykle sugestywnie oddała charakter efemerycznych działań rozgrywających się w przestrzeni ulicy lat 80.

Ekspozycja rozpoczynała się w zaaranżowanej sali kinowej, w której odbywała się projekcja przekrojowego filmu o historii Pomarańczowej Alternatywy, ilustrującego współczesną działalność happeningową ruchu oraz wybranych Kronik Filmowych. Na wstęp do wystawy złożyła się prezentacja tła polityczno-społecznego ostatniego dziesięciolecia komunizmu w Polsce, ilustrowanego archiwalnymi zdjęciami pochodzącymi ze zbiorów Ośrodka KARTA oraz fotografiami z ówczesnej prasy. W kolejnych salach zaprezentowana została historia Pomarańczowej Alternatywy widziana przez pryzmat kolejnych realizacji z lat 1986–1990 we Wrocławiu, Łodzi, Warszawie i Lublinie (fotografie, filmy, druki ulotne, repliki rekwizytów, wielkoformatowe powiększenia). W ostatniej sali znalazł się epilog mówiący o współczesnej działalności ruchu po roku 2000, którego początek wyznacza powrót z emigracji lidera Pomarańczowej





Alternatywy, Waldemara „Majora” Fydrycha. Patio przekształcono w miejsce interakcji z odbiorcą – zgodnie z założeniem projekt aranżacji miał oferować możliwość wejścia w rolę uczestnika działań happeningowych. Każdy zwiedzający mógł wykonać farbą malunki na ścianie (nawiązanie do krasnali malowanych na murach polskich miast w okresie stanu wojennego), napisać podanie na maszynie, własnoręcznie wykonać czapeczkę krasnala, zbudować z wielkich klocków (pudeł) warszawski Pałac Kultury i Nauki czy sfotografować się z replikami rekwizytów wykorzystywanych podczas historycznych happeningów.

Wystawa została skierowana do różnych grup odbiorców, zarówno jeśli chodzi o wiek, jak i stopień zainteresowania tematem oraz ilość czasu przeznaczanego na jej zwiedzenie. Dla najmłodszych (dzieci w wieku 5–9 lat) przygotowana została specjalna ścieżka zwiedzania. W poszczególnych salach złożyły się na nią materiały tekstowe w sposób uproszczony przekazujące informacje dotyczące specyfiki lat 80., wyjaśniające podstawowe pojęcia i prezentujące działalność Pomarańczowej Alternatywy. Warstwa tekstowa wystawy skierowana do osób starszych została podzielona na trzy poziomy odbioru: informacje wprowadzające do poszczególnych sekcji (w formie tablic-plakatów), bardziej szczegółowe materiały dotyczące poszczególnych happeningów z wypisami z książek autorstwa lidera ruchu oraz materiały dodatkowe w formie gazetek – artzinów, które każdy zwiedzający mógł pobrać w celu przestudiowania w domowym zaciszu (zawierały informacje rozszerzające wiedzę na temat ruchu oraz specyfiki lat 80., a także kalendarium historyczne, któremu została przypisana rola edukacyjna – przygotowane zwłaszcza z myślą o młodzieży i odbiorcach zagranicznych). Zwiedzający mogli również pobrać wybrane druki ulotne i teksty programowe. Dodatkowe materiały ilustracyjne i tekstowe umieszczono w infokiosku.

Wystawę przygotowano w ramach programu kulturalnego polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej.

Katarzyna Jagodzińska, Natalia Żak

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO, GALERIA MCK



POMYSŁODAWCA WYSTAWY
Waldemar „Major” Fydrych

SCENARIUSZ WYSTAWY
Katarzyna Jagodzińska, Natalia Żak

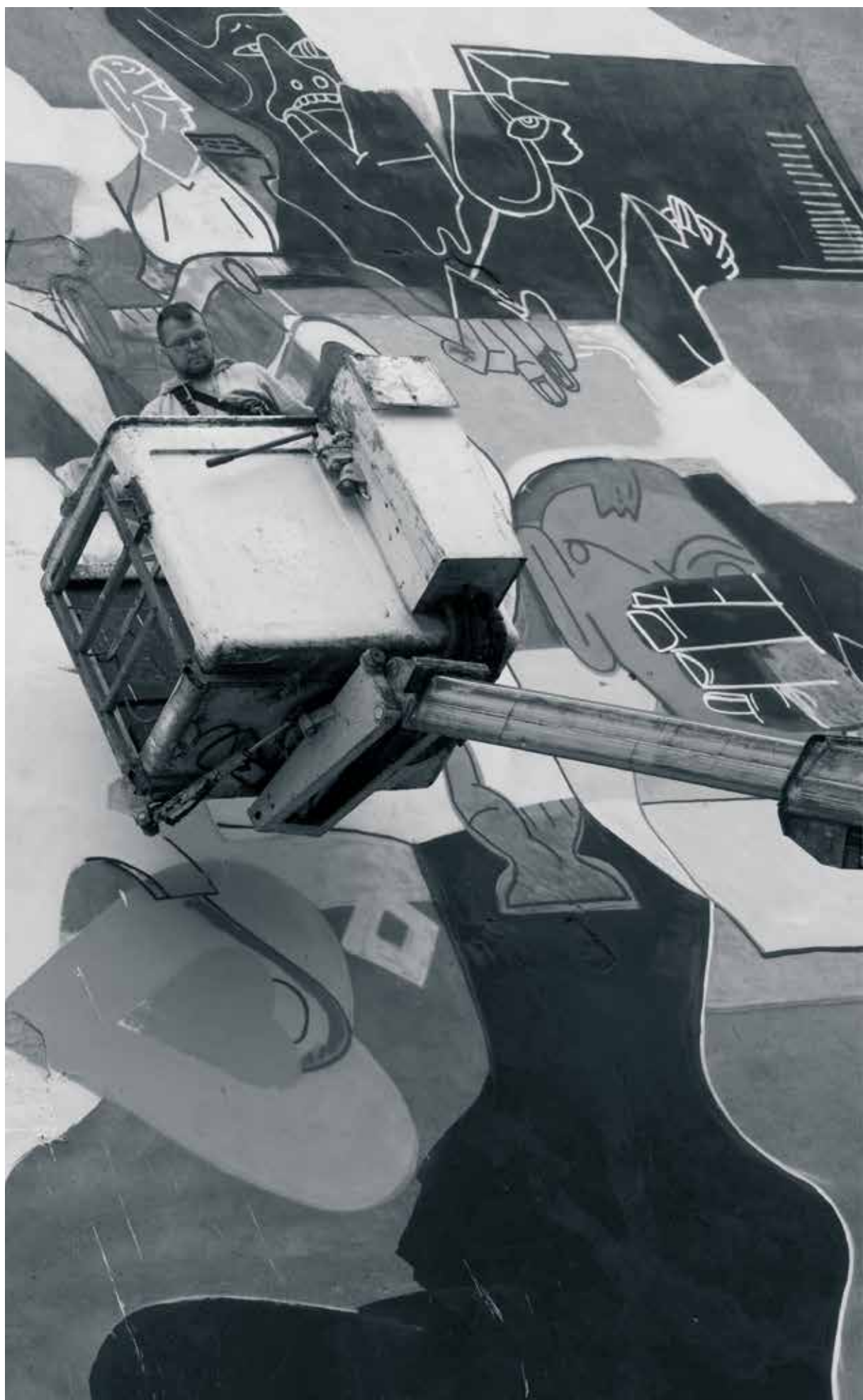
KURATORKI
Katarzyna Jagodzińska, Natalia Żak (MCK)
Agnieszka Couderq-Kubas (Fundacja Pomarańczowa Alternatywa)

ORGANIZACJA
Regina Pytlik

ARANŻACJA PLASTYCZNA WYSTAWY
Rafał Bartkowicz, Agnieszka Bartkowicz

PROJEKT PUBLIKACJI I DRUKÓW TOWARZYSZĄCYCH WYSTAWIE
Kuba Sowiński

REDAKTOR PROWADZĄCA
Marzena Daszewska



(R)EWOLUCJA

19 CZERWCA – 31 LIPCA

Uzupełnieniem wystawy *Pomarańczowa Alternatywa* – happeningiem w komunizmie, rodzajem epilogu, był zrealizowany przez Międzynarodowe Centrum Kultury i Festiwal Art Boom projekt *(R)ewolucja*, na który złożyły się prace Davida Černego, Marcina Maciejowskiego i Sławka ZBK Czajkowskiego.

Umieszczone w przestrzeni publicznej Krakowa realizacje nawiązywały do ulicznego charakteru Pomarańczowej Alternatywy i odwoływały się do artystycznego pierwiastka tych efemerycznych z natury akcji. Każdy z zaproszonych artystów we właściwy sobie sposób przepracował zjawisko Pomarańczowej Alternatywy, nawiązał dialog z jej historią i wybrał to, co dla niego najbardziej intrygujące.

Przygotowana przez Davida Černego praca *Wolność* odnosiła się do meritum działalności ruchu. Przejawy tytułowej wolności odnaleźć można na każdym etapie kształtowania się zjawiska – poczynając od posiadającego anarchizujący rys Ruchu Nowej Kultury, malowanych w okresie stanu wojennego postaci krasnali (jak również symboli anarchii i słowa „freedom” – powstającego z połączenia słowa „free” i ideogramu domu) po organizację wielkich akcji happenin-gowych. Umieszczoną na krakowskim placu Matejki pracę czeskiego artysty tworzyły przestrzenne kształty wyobrażające pozbawione głów korpusy ludzkie. Umocowane równolegle na kilkumetrowych tubach figury posiadały wbudowany mechanizm, który powodował ich powolne poruszanie się. W efekcie uderzając o bruk, ulegały stopniowej deformacji i zniszczeniu. Tym samym w zestawieniu z tytułem praca nabierała ironicznego i zarazem gorzkiego charakteru – w każdą formę protestu wpisane jest ryzyko represji, poniesienia porażki. Dodatkowe sensory wprowadziło miejsce ekspozycji, a dokładniej znajdujący się w niedalekim sąsiedztwie pomnik grunwaldzki i jego burzliwa historia.

Kolejna z realizacji, zatytułowana *Naród chce* autorstwa Marcina Maciejowskiego, to obraz namalowany na jednym z billboardów na krakowskim Kazimierzu. Artysta umieścił na nim słowa „Naród chce” oraz „Władza zgadza się”. Pomiędzy nimi na plamie farby przypominającej te, które w okresie stanu wojennego zakrywały wypisane uprzednio hasła wolnościowe, a następnie były zamalowywane przez członków Pomarańczowej Alternatywy podobiznami krasnali, wprowadzony został napis o treści: „Zarobić i zwiedzić”. W rezultacie otrzymaliśmy sentencję „Naród chce zarobić i zwiedzić. Władza zgadza się”. Całość uzupełniły syntetyczne rysunki postaci reprezentujących każdą z grup. Wychodząc więc od nawiązań do działań Pomarańczowej Alternatywy i tym samym „heroicznego” okresu polskiej historii, praca Maciejowskiego przerodziła się w refleksję na temat przyziemnych pragnień współczesnych Polaków.

Ostatni z zaproszonych twórców – Sławek ZBK Czajkowski, wykonał na jednej z kamienic przy ulicy Karmelickiej mural zatytułowany *Jest spokojnie*. Na prekór tytułowi artysta zestawiał na nim wyobrażenia groźnie wyglądającego milicjanta, wyciągniętą rękę trzymającą w dłoni pałkę, niebieskonosego generała,



Wolność Davida Černého

Naród chce Marcina Maciejowskiego





maszerujące postacie czy pomarańczowy czołg. Wszystkie te elementy złożyły się na interesujący konglomerat kształtów i barw, gdzie linia, kolor, deformacja stanowiły istotne środki wyrazu. Rebusowa kompozycja w połączeniu z humorem w ujęciu tematu stworzyły wielowątkową opowieść o legendarnym ruchu Pomarańczowej Alternatywy i rzeczywistości schyłkowych lat 80.

Katarzyna Jagodzińska, Natalia Żak

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO, GALERIA MCK

KURATORZY

Katarzyna Jagodzińska, Natalia Żak (MCK)

Marcin Gołębiewski (Fundacja Wschód Sztuki)



POLOWANIE NA AWANGARDĘ ZAKAZANA SZTUKA W TRZECIEJ RZESZY

18 PAŹDZIERNIKA 2011 – 29 STYCZNIA 2012

Wystawa dotyczyła bolesnego i dramatycznego okresu w dwudziestowiecznej historii Niemiec, kiedy po dojściu Adolfa Hitlera do władzy w roku 1933 politykę kulturalną państwa podporządkowano ideologii nazistowskiej. Hitlerowska koncepcja kultury została ściśle uzależniona od celów politycznych i stała się narzędziem represji wobec tych twórców, których dzieła nie wpisywały się w zalecany i propagowany przez nazistów kanon sztuki.

Ekspozycja została pomyślana jako przegląd „potępionych” dzieł nie tylko plastycznych – malarstwa, grafiki, rzeźby – ale również dzieł literackich i muzycznych tego okresu, co miało przypomnieć ogromną skalę i natężenie represji. Szczególną częścią wystawy był *Aneks polski*, sygnalizujący niezwykle złożoną i dramatyczną sytuację polskich twórców, którzy z chwilą wybuchu drugiej wojny światowej 1 września 1939 roku i zajęcia ziem polskich przez wojska hitlerowskie znaleźli się w orbicie nazistowskiej „polityki kulturalnej”. Kluczową kwestią dla kuratorów wystawy było stworzenie ekspozycji, która ukazywałaby problem na wielu płaszczyznach: jako prezentację awangardowych tendencji tego okresu, reprezentujących je dzieł i twórców – zarówno tych znanych, jak i zapoznanych; jako swoistą kronikę wydarzeń politycznych i faktów historycznych, które diametralnie przeorientowały niemiecką kulturę tego okresu, czyniąc z niej narzędzie propagandy i represji; oraz jako wstrząsający zapis ludzkich, jednostkowych losów – twórców odrzuconych przez reżim, wykluczonych, skazanych na zagładę.

Wystawa została podzielona na pięć części. Część pierwsza: *Zwierciadło czasu 1914–1933* – rodzaj prologu – odnosiła się do okresu poprzedzającego dojście Hitlera do władzy, ukazując poprzez wybrane dzieła (między innymi Heinricha Marii Davringhausena, Maxa Pechsteina, Carla Rabusa, George’a Grosza, Armina Wegnera, Ernsta Tollera, Bertolta Brechta) traumatyczne doświadczenia niemieckich twórców po pierwszej wojnie światowej i sytuację społeczno-polityczną w Republice Weimarskiej, która stała się podatnym gruntem dla narodzin ideologii narodowego socjalizmu.

Drugi rozdział: *Nadejście awangardy* – stanowił kluczową część ekspozycji, ukazując twórców napiętnowanych przez władze hitlerowskie za awangardową ekspresję dzieł, poglądy polityczne bądź rasę czy pochodzenie etniczne. Przypomniane zostały tak drastyczne wydarzenia jak akcje palenia książek, wystawa *Entartete Kunst* w 1937 roku w Monachium oraz wystawa *Entartete Musik* w roku 1938.

Część trzecia: *Uchodźstwo i prześladowania*, opowiadała o dramatycznych losach tych twórców (między innymi Ottona Freundlicha, Maxa Ernsta, Hellmutha Weissenborna, Liona Feuchtwangera, Anny Seghers), którzy zmuszeni byli opuścić Niemcy, pozbawieni niemieckiego obywatelstwa, uciekając, szukali schronienia we Francji, Wielkiej Brytanii, Norwegii i Stanach Zjednoczonych.











Część czwarta: *Opór*, to historie tych artystów, pisarzy, muzyków (między innymi Hansa i Lei Grundigów, Georga Netzbanda, Leo Haasa, Rudiego Goguela), którzy zarówno na uchodźstwie, jak i pozostając w kraju, swoją twórczością wspierali ruch oporu wobec totalitarnych władz i starali się zwrócić uwagę zagranicznej opinii publicznej na sytuację w hitlerowskich Niemczech.

Część zamykającą wystawę stanowił *Aneks polski*, ukazujący trudną i dramatyczną sytuację polskich twórców (między innymi Karola Hillera, Władysława Strzebińskiego, Katarzyny Kobro, Melchiora Wańkowicza, Zofii Kossak, Witolda Hulewicz) po agresji militarnej hitlerowskich Niemiec we wrześniu 1939 roku. Głównym motywem ich prześladowania była polska tożsamość narodowa zgodnie z przyjętą przez nazistów militarną i polityczną strategią wymazywania z mapy i kart historii Europy państwa polskiego, jego kultury i eliminowania tworzącej ją elity intelektualnej. *Aneks* przypominał również polskich twórców pochodzenia żydowskiego (między innymi Jonasza Sterna, Romana Kramsztyka, Brunona Schulza, Icchaka Kacnelsona, Artura Golda, Józefa Kofflera), którzy skazani zostali na zagładę z chwilą wprowadzenia w życie planu „ostatecznego rozwiązania kwestii żydowskiej” w roku 1942.

Wystawa została pomyślana nie tylko jako ekspozycja o perspektywie historycznej, ale również jako wciąż aktualna przestroga przed współczesnymi systemami totalitarnymi i lekcja, jak je rozpoznawać, by walczyć w obronie ich ofiar.

Wystawę przygotowano we współpracy z Landschaftsverband Rheinland w ramach Sezonu Kultury Nadrenii Północnej-Westfalii w Polsce 2011/2012



oraz w ramach programu kulturalnego polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej. Wsparcia przedsięwzięciu udzieliła Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej. Prezentacja w Niemczech: 17 marca – 28 maja 2012 w Kunstmuseum w Mülheim an der Ruhr.

dr Monika Rydiger
GALERIA MCK

AUTORKI I KURATORKI WYSTAWY
Judith Schönwiesner, dr Monika Rydiger (Aneks polski)

ORGANIZACJA
Anna Śliwa (MCK), Judith Schönwiesner, Eva Gebhard (LVR)

ARANŻACJA WYSTAWY
Malwina Antoniszczak, Monika Bielak

PROJEKT ALBUMU
Kuba Sowiński

REDAKTOR PROWADZĄCA
Marzena Daszewska



BLASK OŁTARZ MARIACKI WITA STWOSZA

2 GRUDNIA 2011 – 29 STYCZNIA 2012

Wystawa przygotowana przez TAIWPN Universitas i Międzynarodowe Centrum Kultury to pokłosie publikacji, która ukazała się pod tym samym tytułem. Dwadzieścia siedem fotogramów wykonanych przez Andrzeja Nowakowskiego stanowi niezwykle dokumentację ikonograficzną ołtarza głównego bazyliki Mariackiej w Krakowie.

Postęp w fotografii i cyfrowej obróbce zdjęć umożliwił po raz pierwszy przedstawienie dzieła Wita Stwosza tak monumentalnie. Makrofotografia, plany ogólne i szczegółowe przedstawiają ołtarz w sposób, jaki nie był możliwy do tej pory, a na który z całą pewnością to arcydzieło zasługiwało. Zdjęcia wykonane przy wykorzystaniu profesjonalnego oświetlenia i podnośników pokazują ołtarz z zupełnie nowej perspektywy. Nowakowski wydobył detale i ujęcia niedostępne na co dzień oku widza, pozwalające z bliska obcować z jednym z najcenniejszych dzieł średniowiecznej rzeźby w Europie.

Regina Pytlik
GALERIA MCK

AUTOR I KURATOR WYSTAWY
Andrzej Nowakowski

PROGRAMY EDUKACYJNE



Absolwentka V edycji Akademii Dziedzictwa, Aleksandra Gaudyn, przyjmuje dyplom ukończenia studiów z rąk prof. Jacka Purchli



Seminarium wyjazdowe Akademii Dziedzictwa we Wrocławiu – po mieście oprowadza Agnieszka Krzyżanowska

AKADEMIA DZIEDZICTWA

Dziesięciolecie działania Akademii Dziedzictwa, przypadające w roku 2011, stanowiło impuls do refleksji nad dotychczasową formułą pięciu edycji studiów podyplomowych, które ukończyło łącznie 122 absolwentów. Program Akademii Dziedzictwa od początku skupiał się na problematyce zarządzania dziedzictwem kulturowym, opiece nad zabytkami oraz ochronie dóbr kultury. Zajęcia dotyczyły zarówno historii kultury, sztuki i konserwacji, jak i prawnych oraz ekonomicznych aspektów ochrony. Uzupełnieniem były seminaria wyjazdowe pozwalające na poznanie konkretnych zabytków oraz praktycznych sposobów zarządzania obiektami dziedzictwa. Zajęcia przygotowane we współpracy z Małopolską Szkołą Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie prowadzone były przez wykładowców Uniwersytetu Ekonomicznego, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Politechniki Krakowskiej, Politechniki Warszawskiej, Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie oraz ekspertów z wybranych instytucji kultury, między innymi Zamku Królewskiego w Warszawie i Pałacu w Wilanowie.

Wiosną 2011 roku dobiegły końca zajęcia ostatniej edycji, która została zorganizowana według pierwotnej formuły. Studenci uczestniczyli w seminariach, w ramach których przygotowywali prace dyplomowe, a do grona absolwentów dołączyło 15 kolejnych osób. Ponadto zorganizowane zostało wyjazdowe seminarium zabytkoznawcze w Beskidzie Niskim. Równoległe z organizacją piątej edycji prowadzone były prace poświęcone przygotowaniu programu kolejnej, szóstej edycji, zmienionej w porównaniu z poprzednimi i wzbogaconej o wiele nowych elementów. Dzięki wprowadzeniu intensywniejszego harmonogramu całość zajęć nowej edycji odbywa się w jednym roku akademickim. Spotkało się to z pozytywną reakcją osób zainteresowanych pogłębianiem swojej wiedzy na temat dziedzictwa kulturowego, a liczba podań i zapytań znacznie wzrosła w porównaniu z poprzednimi edycjami. Po raz pierwszy studia w Akademii Dziedzictwa podjęło 38 osób z całego kraju (studiujący pochodzą z następujących województw: dolnośląskiego, lubelskiego, lubuskiego, łódzkiego, małopolskiego, mazowieckiego, opolskiego i śląskiego).

Szóstą edycję Akademii Dziedzictwa zainaugurowano 7 października wykładem prof. Jacka Purchli. Do końca 2011 roku przeprowadzonych zostało sześć bloków zajęciowych, podczas których do grona stałych współpracowników Akademii – takich jak prof. Jerzy Hausner, prof. Andrzej Rottermund, prof. Piotr Krasny, Paweł Jaskanis – dołączyli nowi, między innymi prof. Bogusław Szmygin, prof. Wojciech Bałus i prof. Ireneusz Płuska. W trakcie przeprowadzonych zajęć zorganizowane zostały także warsztaty poświęcone zarządzaniu instytucjami kultury. Zajęcia odbywały się w Katowicach i we Wrocławiu, gdzie nieocenioną pomocą służyło wrocławskie Biuro Promocji Miasta, a studenci mogli zapoznać się z metodami i filozofią promocji miasta i zarządzania kulturą przez samorząd stolicy Dolnego Śląska. Zajęcia w Muzeum Historii Wrocławia, w Hali Stulecia i w Parku Szczytnickim pozwoliły na przedstawienie współczesnych dróg prezentacji wielokulturowego miasta, w tym dziedzictwa modernizmu.

dr Michał Wiśniewski

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

MANAGEMENT OF UNESCO WORLD HERITAGE SITES IN VISEGRAD COUNTRIES

W roku 2006 ministrowie kultury państw grupy wyszehradzkiej zainicjowali działalność stałego panelu ekspertów ds. dziedzictwa kulturowego, a organizację jego działań powierzono mck. Stałe spotkania przedstawicieli Czech, Polski, Słowacji i Węgier zaowocowały organizacją dwóch konferencji naukowych oraz trzech letnich kursów poświęconych zarządzaniu miejscami wpisanymi na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Przyrodniczego UNESCO w krajach „wyszehradzkiej czwórki”. Międzynarodowy kurs adresowany jest do pracowników służb konserwatorskich oraz instytucji kultury, a także instytucji pozarządowych zaangażowanych w ochronę dziedzictwa. W 2011 roku został on zorganizowany po raz trzeci. Wzięło w nim udział 20 uczestników z wszystkich państw wyszehradzkich, a także z Serbii i z Hiszpanii. Zajęcia odbywały się w Krakowie oraz na Słowacji.

Kadrę naukową sesji stanowili przedstawiciele instytucji zaangażowanych w działania Panelu Ekspertów, między innymi dr Katarína Kosová, Dyrektor Generalna Rady Ochrony Zabytków Republiki Słowackiej, oraz Ľubica Pinčíková z Rady Ochrony Zabytków Republiki Słowackiej (Pamiatkový úrad Slovenskej republiky), dr Tamás Fejérdy oraz dr Gábor Soós z Urzędu Ochrony Dziedzictwa Kulturowego w Budapeszcie (Kulturális Örökségvédelmi Hivatal), a także prof. Jacek Purchla i dr Michał Wiśniewski z mck. Program kursu rozpoczął się w Krakowie uczestnictwem w obradach 1. Forum Dziedzictwa Europy Środkowej. Trzydniowa konferencja prezentująca współczesne przykłady i metody ochrony dziedzictwa kulturowego stanowiła wprowadzenie do serii wykładów i seminariów przygotowanych już wyłącznie dla uczestników kursu. Dotyczyły one wybranych zespołów i obiektów z polskiej i słowackiej Listy UNESCO, a także współczesnych kierunków rozwoju filozofii ochrony dziedzictwa kulturowego. Dr Tamás Fejérdy, związany z działalnością Światowego Komitetu UNESCO, skomentował współczesne zmiany zachodzące w zarządzaniu Listą UNESCO. Dr Gábor Soós przedstawił nowe regulacje dotyczące krajobrazu kulturowego oraz dziedzictwa niematerialnego.

Jeszcze w Polsce uczestnicy kursu poznali zabytki Krakowa oraz zwiedzili kościół św. Michała Archaniola w Dębnie Podhalańskim. Na Słowacji zwiedzili zabytkowe centrum Kieżmarku oraz Lewoczę wraz z Zamkiem Spiskim i romańskim kościołem w Žehrze. Osobna część zajęć poświęcona była zabytkom Bardiowa oraz drewnianym świątyniom z Listy UNESCO: kościołowi w Hervartovie i cerkwiom w Ladomirovej, Bodružalu. Dodatkowym punktem programu był Czerwony Klasztor, barokowy erem kartuzów położony tuż przy granicy z Polską i zarządzany przez Radę Ochrony Zabytków Republiki Słowackiej, współorganizatora kursu. Dawny klasztor, który pełni obecnie funkcję muzeum i centrum konferencyjnego, służył w trakcie słowackiej części kursu jako baza noclegowa i zaplecze konferencyjne.

Podczas zajęć prowadzonych na Słowacji uczestnicy mogli spotkać się z tamtejszymi ekspertami, którzy przygotowywali wnioski o wpisy słowackich



Wykład dr. Gábora Soósa



Uczestnicy kursu w Spišskej Kapitule (Słowacja)

zabytków na Listę UNESCO, zapoznali się z procedurami oraz z metodologią samego wpisu oraz jego monitoringiem. Zajęcia prowadzili między innymi Miloš Dudáš, Viera Dvořáková i Mária Novotná z Rady Ochrony Zabytków Republiki Słowackiej. Dzięki bezpośrednim rozmowom ze specjalistami na miejscu uczestnicy mogli zapoznać się zarówno z techniczną stroną działania i monitorowania wpisu, jak i z problematyką konkretnych miejsc objętych wpisem. Ważnym elementem dydaktycznym kursu było także porównanie rozwoju przemysłu turystycznego po polskiej i słowackiej stronie granicy oraz refleksja nad tym, jak Lista UNESCO kształtuje współczesną gospodarkę odwiedzanych miejsc i regionów.

Przeprowadzony kurs pomógł osobom zajmującym się ochroną dziedzictwa spojrzeć na problemy wspólne dla wszystkich krajów regionu. Służył poszerzeniu wiedzy o Liście UNESCO oraz pomógł w integracji środowisk konserwatorskich w Europie Środkowej.

dr Michał Wiśniewski

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

HERITAGE AWARENESS HERITAGE PROFESSIONALS TRAINING PROGRAMME

6-13 GRUDNIA

W seminarium *Heritage Awareness*, zorganizowanym w Indiach przez Indian National Trust for Art and Cultural Heritage (INTACH), uczestniczyli przedstawiciele Międzynarodowego Centrum Kultury, Zamku Królewskiego na Wawelu – Państwowych Zbiorów Sztuki oraz Wydziału Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Projekt został przygotowany w ramach wieloletniej współpracy pomiędzy Międzynarodowym Centrum Kultury i INTACH jako kontynuacja seminarium zorganizowanego przez MCK dla specjalistów z Indii w Polsce w 2010 roku.

Celem seminarium było zaprezentowanie przez polskich uczestników różnych aspektów polskiego doświadczenia w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego oraz rozpoznanie potrzeb konserwatorskich zgłaszanych przez partnerów z Indii. Program obejmował szereg spotkań, seminariów i wizyt, które odbywały się przede wszystkim w New Delhi. Uzupełnieniem sesji była wizyta na Goa, w celu rozpoznania potrzeb konserwatorskich w tamtejszych kościołach rzymskokatolickich, wznoszonych przez Portugalczyków od XVI do XVIII wieku. Dodatkowo podczas krótkiego pobytu w Bombaju w oddziale INTACH – Mumbai Chapter uczestnicy mogli zapoznać się z indyjskim modelem partnerstwa publiczno-prywatnego na rzecz ochrony dziedzictwa. Pobyt w Bombaju zbiegł się w czasie z wernisażem wystawy Stefana Norblina – przez wiele lat żyjącego i tworzącego w Indiach – wcześniej pokazywanej w Stalowej Woli i w New Delhi. Polscy uczestnicy zwiedzili ekspozycję jeszcze przed jej otwarciem.

Pobyt w Indiach dał okazję do spotkań z przedstawicielami wielu tamtejszych instytucji kultury – indyjskiego ministerstwa kultury i wielu organizacji pozarządowych – co pozwoliło nakreślić ramy dalszej współpracy MCK z partnerami z subkontynentu. Jesienią 2012 roku MCK we współpracy z INTACH oraz dzięki wsparciu Indian Council for Cultural Relations (ICCR) planuje zorganizować w Krakowie seminarium dla indyjskich konserwatorów, którego tematem będzie wymiana doświadczeń w zarządzaniu miejscami wpisanymi na Listę UNESCO.

Najważniejszym wnioskiem z przeprowadzonego rekonesansu są ogromne potrzeby konserwatorskie Indii. Dotyczą one różnych kwestii, na przykład pilnych działań w zakresie polichromii, rzeźby w drewnie i kamieniu oraz tkanin. Należy podkreślić, że wciąż brakuje tam uczelni wyższej kształcącej konserwatorów zabytków. W tym kontekście wielkie zainteresowanie budziły polskie doświadczenia z zakresu ochrony i zarządzania dziedzictwem, którymi warto się podzielić.

dr Michał Wiśniewski

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA



W ruinach kościoła Augustianów w Starym Goa



Kościół św. Anny w Talaulim na Goa



W pracowniach konserwatorskich w Dr Bhau Daji Lad Museum w Bombaju



PROGRAM EDUKACYJNY TOWARZYSZĄCY WYSTAWOM

Wystawom prezentowanym w Galerii MCK towarzyszy bogaty program edukacyjny. Obejmuje on wszystkie grupy wiekowe od dzieci poprzez młodzież szkolną aż po seniorów. Dla każdej z tych grup przygotowywany jest specjalny program, który uwzględnia potrzeby i wymagania odbiorców.

Dla najmłodszych – dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym – organizowane są warsztaty plastyczne w trakcie dni otwartych, cykle warsztatowe oraz spotkania z okazji rozmaitych świąt. Ich celem jest nie tylko przybliżenie tematyki wystaw, ale także wprowadzenie najmłodszych w świat sztuki i zapoznanie ich z galerią, co w przyszłości może zaowocować aktywnym uczestnictwem w kulturze. W ramach *Dnia grafiki w MCK* organizowanego podczas wystawy *My i Oni. Zawila historia odmienności* dzieci miały okazję posłuchać fragmentów książki *Podróże Guliwera* i wykonać do nich ilustracje. Wystawie *Pomarańczowa Alternatywa – happeningiem w komunizm* towarzyszyły warsztaty animacji, w trakcie których dzieci poznały produkcje Studia Filmów Animowanych „Semafor” oraz same wzięły udział w tworzeniu krótkiego filmu animowanego metodą poklatkową. W dniu otwartym towarzyszącym wystawie *Polowanie na awangardę. Zakazana sztuka w Trzeciej Rzeszy* odbyły się warsztaty z udziałem pani Magdaleny Krzyżak-Turschmid, koncertmistrzyni II skrzypiec w orkiestrze Akademii Beethovenowskiej. Dzieci wykonywały ilustracje do muzyki klasycznej granej na żywo. Wystawom towarzyszyły też dwa cykle warsztatów zorganizowane podczas ferii zimowych oraz wakacji. Ferie odbyły się w trakcie wystawy *Transmigracje. Mysłowski, Puntos* pod hasłem *Eko ferie w MCK*. Dzieci, idąc tropem sztuki współczesnej, tworzyły instalacje i obiekty z surowców wtórnych. Wakacje przypadły na czas prezentacji wystawy *Pomarańczowa Alternatywa* i ich głównym motywem przewodnim był kolor pomarańczowy oraz sztuka ulicy. Ponadto zostały zorganizowane warsztaty w ramach *Nocy w Galerii MCK* (20 maja) *Niedzieli Jubileuszowej* (29 maja) oraz *Dnia św. Mikołaja w MCK* (4 grudnia). Działania MCK w tej dziedzinie zostały docenione i po raz drugi uhonorowane certyfikatem „Miejsce przyjazne maluchom”, przyznawanym przez Gazetę Wyborczą i agencję PR Inspiration.

Jednocześnie na każdą wystawę zapraszane są grupy młodzieży gimnazjalnej i licealnej. Z myślą o nich współpracujący z MCK edukatorzy (absolwenci i studenci historii sztuki, europeistyki, anglistyki na Uniwersytecie Jagiellońskim) opracowali lekcje galeryjne dostosowane poziomem do wiedzy uczestników. Dotyczyły one różnych zagadnień związanych z wystawami. Zajęcia te, cieszące się dużym uznaniem wśród krakowskich nauczycieli, odbywały się po polsku, niemiecku i angielsku. Szczególnym programem był cykl lekcji pod hasłem *Sztuka nie wyklucza!* realizowany w trakcie wystawy *Polowanie na awangardę* przygotowany we współpracy z Fundacją Orange. Program skupiał się na zagadnieniach wielokulturowości i tolerancji, dla których wystawa *Polowanie na awangardę* była naturalnym tłem.

Wszystkim wystawom towarzyszył również cykl spotkań *Dojrzała do sztuki. Spotkania dla seniorów w MCK*, o charakterze warsztatowym lub seminaryjnym. Podczas wystawy *Transmigracje* odbyły się dwa spotkania pod wspólnym tytułem



Między wschodem a zachodem – kultura europejska XX wieku. Wystawie *My i Oni* towarzyszyły zajęcia z grafiki warsztatowej, na których uczestnicy tworzyli dzieła graficzne w różnych technikach pod okiem graficzki Agnieszki Łakomy. Z kolei wystawa *Pomarańczowa Alternatywa...* została wzbogacona o warsztaty tworzenia graffiti *Zmalujmy coś na pomarańczowo*, których finał polegał na stworzeniu przez uczestników graffiti na murze Teatru Nowego. Partnerem cyklu jest cukiernia Michalscy. W związku ze spotkaniami *Dojrzałych do sztuki* MCK otrzymało tytuł Miejsce Przyjazne Seniorom w pierwszej edycji plebiscytu organizowanego przez Urząd Miasta Krakowa i Województwo Małopolskie.

Helena Postawka
GALERIA MCK

PROJEKTY SIECI

THESAURUS POLONIAE

Thesaurus Poloniae to program stypendialny Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP, realizowany przez Międzynarodowe Centrum Kultury od jesieni 2009 roku. W roku 2011 zorganizowano dwie edycje programu: semestr letni w okresie 1 maja – 31 lipca, semestr zimowy w okresie 1 września – 30 listopada. W obu edycjach wzięło udział 11 osób z 9 państw Europy, Ameryki i Azji. Stypendia oferowane są naukowcom z zagranicy, którzy prowadzą badania poświęcone kulturze, historii oraz wieloetnicznemu dziedzictwu Rzeczypospolitej i Europy Środkowej. Program adresowany jest zarówno do badaczy, którzy zajmują się zarządzaniem i ochroną dziedzictwa kulturowego, jak i teoretycznymi badaniami z zakresu historii, socjologii, etnografii, antropologii itp.

Thesaurus Poloniae realizowany jest w dwóch kategoriach. Program Senior skierowany do profesorów i starszych wykładowców akademickich i Program Junior utworzony z myślą o doktorantach. Międzynarodowe Centrum Kultury zapewnia stypendystom trzymiesięczny pobyt w Krakowie, a także oferuje możliwość korzystania z zaplecza naukowego instytucji i pomoc w nawiązaniu współpracy z archiwami, bibliotekami oraz programami edukacyjnymi i badawczymi prowadzonymi przez wybrane placówki naukowe i kulturalne. Do dyspozycji stypendysty pozostaje samodzielne mieszkanie w centrum miasta oraz miejsce do pracy naukowej w siedzibie MCK przy Rynku Głównym w Krakowie. Ponadto uczestnicy programu otrzymują comiesięczne stypendium oraz jednorazowy grant przyznawany na zakup książek i pomocy naukowych.

Na semestr letni zakwalifikowało się 6 osób. W Programie Senior uczestniczyli: dr hab. Valentin Constantinov z Kiszyniowa (Republika Mołdowy), dr hab. Jan Sucháček z Ostrawy (Republika Czeska) oraz dr Bela Tsipuria z Tbilisi (Gruzja). W Programie Junior: Ayla Ağayeva z Baku (Azerbejdżan), Tetiana Kowalczuk z Ostrogu (Ukraina), Jekatierina Kuzawlewa z Briańska (Rosja). Na semestr zimowy zakwalifikowało się 5 osób. W Programie Senior uczestniczyli: dr Patrice Marie Dabrowski z Amherst (USA), dr Jewsej Gendel z Mińska (Białoruś), dr hab. Oleg Odnorożenko z Kijowa (Ukraina) oraz dr Anežka Šimkova z Ołomuńca (Republika Czeska). W Programie Junior: Tomoko Kakuyama z Sanitamy (Japonia).

Rosnące wraz z kolejnymi edycjami zainteresowanie programem oraz coraz wyższy poziom merytoryczny nadsyłanych aplikacji i realizowanych w Krakowie badań pokazują konieczność rozwijania programów stypendialnych dotyczących badań humanistycznych poświęconych polskiemu i środkowoeuropejskiemu dziedzictwu. W 2011 roku program Thesaurus Poloniae pozwolił poszerzyć współpracę z partnerami z państw Europy Środkowej oraz dawnego Związku Radzieckiego. Warto podkreślić, że po raz kolejny mogliśmy gościć badaczkę ze Stanów Zjednoczonych i po raz pierwszy z Japonii. Różnorodność kierunków tej współpracy pokazuje rosnące zainteresowanie Polską i Europą Środkową w różnych częściach świata.

Informacje na temat warunków ubiegania się o stypendium znajdują się na stronie: www.mck.krakow.pl.

dr Michał Wiśniewski

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

AHICE

ART HISTORIAN INFORMATION FROM CENTRAL EUROPE

WWW.AHICE.NET

Rok 2011 przyniósł ważne zmiany – serwis AHICE włączono w strukturę Instytutu Dziedzictwa Europejskiego Międzynarodowego Centrum Kultury. Dzięki temu AHICE jeszcze skuteczniej niż do tej pory może pośredniczyć w przekazywaniu informacji o charakterze naukowym.

Administrowanie serwisu prowadzono bez zakłóceń. Nie tylko zapewnienie ciągłego przepływu informacji stanowi jednak o skuteczności serwisu. Jak każde działanie w internecie, także w AHICE za widoczną strukturą informacji kryje się współpraca między partnerami. Bez nich nie byłoby możliwe pojawienie się tych setek informacji w strukturze serwisu, z którego korzystają na co dzień użytkownicy.

W celu pogłębienia tej współpracy odbyły się spotkania robocze między partnerami. Administrator serwisu spotkał się dwukrotnie w Budapeszcie z węgierskim koordynatorem. Kolejne spotkanie, tym razem z koordynatorami strony czeskiej i słowackiej, odbyło się w Zvoleniu na Słowacji. Podczas tych spotkań omawiano bieżące sprawy współpracy ze wszystkimi stronami projektu, koordynującymi przepływ informacji od poszczególnych instytucji w swoich krajach. Administrator spotkał się także z niektórymi partnerami w Polsce. Utrzymanie tych osobistych kontaktów jest niezwykle ważne i przekłada się bezpośrednio na współpracę w internecie.

Do serwisu zgłosiły się z propozycją współpracy także nowe instytucje. Jedną z nich jest Zakład Porównawczej Historii Sztuki Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Przy rejestracji Zakładu utworzono dla niego panel administracyjny i udzielono hasła, co umożliwi bezpośrednio wprowadzenie wiadomości o zorganizowanych w przyszłości przez Zakład konferencjach, które po potwierdzeniu przez administratora AHICE pojawiają się w publicznej strukturze serwisu. Kolejnym, nowym partnerem tej współpracy jest Muzeum Sztuki Współczesnej – MOCAK w Krakowie. Instytucje te wzbogacają ofertę AHICE poprzez różnorodność ich podejścia do sztuki. Pozyskanie partnerów o różnych profilach działalności ma dla rozwoju serwisu podstawowe znaczenie, dlatego będziemy się starali także w przyszłości rozwijać serwis wielowarstwowo. Takie podejście pozwoli na poszerzanie oferty serwisu i w efekcie na dotarcie do jeszcze szerszego grona odbiorców.

Administrator AHICE przeprowadził także zajęcia dla studentów Studiów Podyplomowych Współczesnych Metod Dokumentacji i Promocji Dziedzictwa Kulturowego, prowadzonych przez Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego. Zajęcia odbyły się 4 czerwca w Krakowie, w siedzibie MCK, i na prośbę Instytutu zaprezentowano na nich prace nad AHICE w aspekcie wieloletnim oraz najnowsze osiągnięcia.

Bardzo ważne było także rozwijanie profilu na portalu społecznościowym Facebook. Tę dodatkową przestrzeń informacyjną cały czas wykorzystywano,

umieszczając tam regularnie wiadomości z AHICE, uzupełniane szerszymi informacjami. W 2011 roku umieszczono blisko 100 takich postów w języku angielskim. Pojawienie się AHICE na Facebooku zaowocowało przyłączeniem się ponad 480 osób. Zaistnienie w tej społeczności zaowocowało przede wszystkim poszerzeniem kręgu odbiorców o osoby młode. Użytkownicy w przedziale wiekowym 18–34 lata stanowią bowiem ponad 70 procent osób korzystających z informacji AHICE poprzez Facebook.

Partnerami instytucjonalnymi MCK w ramach sieci AHICE są od chwili jej powstania: Moravské galerie (Galeria Morawska w Brnie), Kulturális Örökségvédelmi Hivatal (Urząd Ochrony Dziedzictwa Kulturowego w Budapeszcie), Katedra dejín výtvarného umenia, Univerzita Komenského (Katedra Historii Sztuki Uniwersytetu Komeńskiego w Bratysławie).

Zoltán Gyalóka

KOORDYNATOR SERWISU AHICE

„RIHA JOURNAL”

WWW.RIHA-JOURNAL.ORG

Od kwietnia 2010 roku ukazuje się nowe międzynarodowe czasopismo akademickie poświęcone historii sztuki – „RIHA Journal”. Jest to organ Międzynarodowego Stowarzyszenia Instytutów Badawczych Historii Sztuki RIHA wydawany przez Zentralinstitut für Kunstgeschichte w Monachium. Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie jako jedna z ponad dwudziestu instytucji członkowskich RIHA na świecie pełni rolę redakcji lokalnej.

Recenzowane czasopismo publikowane jest wyłącznie w internecie, co ma gwarantować wyjątkowo szybki – nieprzekraczający trzech miesięcy – proces wydawniczy. „RIHA Journal” ma charakter ciągły – kolejnymi numerami opatrywane są poszczególne artykuły, bez podziału na regularnie ukazujące się numery. Dostęp do artykułów jest nieodpłatny i niczym nieograniczony. Ideą czasopisma jest prezentacja możliwie pełnego spektrum historii i teorii sztuki, a artykuły są w czasopiśmie przypisane konkretnym zakresom tematycznym i czasowym. Artykuły publikowane są w językach kongresowych, a w niektórych przypadkach również w językach narodowych.

Do redakcji można nadsyłać oryginalne, wcześniej niepublikowane artykuły z zakresu historii i teorii sztuki. Nabór artykułów ma charakter ciągły. Redakcja polska zasadniczo przyjmuje teksty napisane w języku polskim, artykuły napisane w języku angielskim przyjmowane są od autorów reprezentujących państwa, w których nie ma instytutu RIHA, zwłaszcza z Ukrainy, Białorusi, Litwy, Łotwy, Estonii i Rosji.

Od początku działalności czasopismo opublikowało ponad 30 artykułów, z czego mck przekazało do publikacji 6 (w tym 4 zostały opublikowane w dwóch wersjach językowych: polskiej i angielskiej). W 2011 roku opublikowano artykuły autorstwa dr hab. Marii Hussakowskiej-Szysko, Katarzyny Jagodzińskiej, Kamili Kłudkiewicz oraz dr Doroty Sieroń-Galusek, a w roku poprzednim teksty prof. dr hab. Marii Poprzęckiej i Agaty Wójcik.

Katarzyna Jagodzińska

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

KONTAKT Z REDAKCJĄ POLSKĄ I PRZESYŁANIE PROPOZYCJI ARTYKUŁÓW:

riha-journal@mck.krakow.pl

PODSTRONA POLSKIEJ REDAKCJI:

www.mck.krakow.pl/page/riha-journal

ZARZĄDZANIE MIEJSCAMI WPISANYMI NA LISTĘ ŚWIATOWEGO DZIEDZICTWA W POLSCE I W NORWEGII

1 KWIETNIA 2009 – 31 MARCA 2011

PARTNER PROJEKTU:

Riksantikvaren (Dyrekcja ds. Ochrony Dziedzictwa Kulturowego w Oslo)

Pierwszy kwartał 2011 roku był zarazem ostatnim realizacji projektu. W czasie tych trzech miesięcy zostały przygotowane publikacja oraz wystawa, stanowiące podsumowanie działań projektowych. Odbłyło się także ostatnie posiedzenie Komitetu Sterującego (1–3 marca 2011), w trakcie którego omawiano szczegółowo zawartość merytoryczną poszczególnych plansz wystawowych, jak również zawartość publikacji końcowej. Dokonano podsumowania projektu, z uwzględnieniem możliwości kontynuowania współpracy.

Trwałymi, materialnymi produktami projektu są publikacja książkowa oraz wystawa planszowa (obie dwujęzyczne).

Publikacja stanowi pierwsze polskie kompendium wiedzy o norweskim i polskim systemie ochrony i zarządzania dziedzictwem kulturowym, ze szczególnym uwzględnieniem miejsc uznanych za dobra ogólnoswiatowe. Została podzielona na trzy części: pierwsza jest ogólnym nakreśleniem podejścia w Polsce i w Norwegii do problematyki światowego dziedzictwa; druga szeroko charakteryzuje miejsca biorące udział w projekcie, jak również zawiera wniośki płynące z realizacji projektu z perspektywy norweskiej i polskiej; trzecia jest podsumowaniem projektu – można znaleźć w niej sprawozdania z warsztatów, konferencji, ogólne wnioski oraz opinie uczestników projektu.

Książkę zadedykowano pamięci Tomasza Merty.

Wystawa prezentuje rezultaty projektu. Na dwudziestu planszach przedstawiono kolejno: • opis projektu wraz z prezentacją uczestników • charakterystykę Listy Światowego Dziedzictwa • kryteria wpisu na Listę • charakterystykę Norwegii i Polski • miejsca objęte projektem • sposoby ochrony miejsc dziedzictwa w obu krajach • zasady finansowania i zarządzania miejscami dziedzictwa w Polsce i w Norwegii • rolę turystyki, promocji oraz edukacji w aspekcie dziedzictwa kulturowego • wnioski płynące ze wspólnej polsko-norweskiej współpracy.

Treść wzbogacono materiałem fotograficznym, powstałym w trakcie realizacji projektu. Elektroniczna wersja wystawy (na płycie CD) została dołączona do książki oraz jest dostępna na stronie internetowej projektu <http://heritage.org.pl>.

Od 13 do 29 kwietnia 2011 roku wystawa była prezentowana w siedzibie MCK. Jej uroczyste otwarcie (13 kwietnia) połączone z promocją publikacji uświetniła swoją obecnością pani Radca Ambasady Królestwa Norwegii w Warszawie – Sidsel Bleken.

Następnie wystawa była prezentowana kolejno: w kościele św.św. Filipa i Jakuba w Sękowej (19 czerwca – 3 lipca 2011), w Klubie św. Szymona przy kościele św. Andrzeja Apostoła w Lipnicy Murowanej (11 lipca – 31 lipca 2011), w Gminnym Ośrodku Kultury w Lanckoronie (20 sierpnia – 4 września 2011).

W każdym z tych miejsc promocja wystawy i projektu była powiązana z innymi wydarzeniami kulturalnymi. W Sękowej i Lipnicy Murowanej towarzyszyła odbywającym się w kościołach koncertom, organizowanym przez Małopolską Organizację Turystyczną w cyklu *Muzyka zaklęta w drewnie*. Natomiast otwarcie wystawy w Lanckoronie zbiegło się z doroczną imprezą *Romantyczna Lanckorona*, jaka odbyła się w dniach 20–21 sierpnia 2011.

Tematyka projektu, jak pokazała jego realizacja, stanowi istotną wartość zwłaszcza dla strony polskiej. Znaczące były warsztaty w terenie (w Małopolsce oraz w Norwegii), co podkreślały obie strony prowadzące badania w ramach projektu. Spotkania z zarządcami, opiekunami konkretnych miejsc będących częścią światowego dziedzictwa stanowiły o istocie i roli projektu. Pokazał on, że najważniejsze dla tego rodzaju działań są spotkania *in situ* oraz możliwość samodzielnego, naocznego doświadczenia konkretnego miejsca.

Tematykę projektu bez wątpienia należy uznać za pionierską, gdyż jej istotę w Polsce dostrzega ciągle jeszcze niedostateczna ilość osób.

O wadze zrealizowanego projektu mogą świadczyć opinie zarówno jego uczestników, którzy swój udział uznali za cenny, jak i głosy, które można było usłyszeć m.in. podczas otwarcia wystawy podsumowującej projekt oraz promocji publikacji w mck, których pojawienie się na rynku uznano za potrzebne i wartościowe.

Już dzisiaj można powiedzieć, że są duże szanse na kontynuowanie wraz z partnerami z Norwegii wspólnych działań, o których zaczęto dyskutować choćby podczas ostatniego posiedzenia Komitetu Sterującego.

Ewa Wojtoń

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein oraz Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego w ramach funduszu Wymiany Kulturalnej

EUROŚRÓDZIEMNOMORSKA FUNDACJA DIALOGU KULTUR IM. ANNY LINDH

WWW.ALFPOLSKA.ORG, WWW.EUROMEDALEX.ORG

Utworzona w 2005 roku Eurośródziemnomorska Fundacja Dialogu Kultur im. Anny Lindh to organizacja wyjątkowa. Powołana została przez Komisję Europejską i Komitet EUROMED w ramach tak zwanego procesu barcelońskiego (obecnie Unia dla Śródziemnomorza – UdŚ), a organem monitorującym ją i podejmującym najważniejsze decyzje uczyniono Radę Gubernatorów (przedstawicieli ministerstw spraw zagranicznych 43 państw wspierających fundację oraz Komisji Europejskiej). Jednak to nie polityka stanowi o sile fundacji, lecz społeczeństwo obywatelskie, obecne i współtworzące fundację w ramach tak zwanych sieci narodowych. Zrzeszają one około 3000 organizacji, które działają w 43 państwach Unii dla Śródziemnomorza (27 państwach członkowskich Unii Europejskiej, 10 krajach basenu Morza Śródziemnego oraz w Albanii, Chorwacji, Bośni i Hercegowinie, Monako, Czarnogórze i Mauretanii). w 2011 roku podjęto również starania o stworzenie sieci w Libii. Wraz z koordynatorami narodowymi oraz Sekretariatem Fundacji w Aleksandrii realizują one kluczowe zadania wyznaczone dla fundacji: promocję wzajemnego zrozumienia i szacunku, walkę z rasizmem, ksenofobią oraz wszelkimi przejawami dyskryminacji, jak również współpracę kulturalną.

W 2011 roku Fundacja im. A. Lindh stanęła przed szczególnym wyzwaniem. Podsumowanie drugiego okresu funkcjonowania fundacji (określonego w dokumentach jako Phase II) oraz przygotowanie strategii na kolejne lata (2012–2014) nie było łatwym zadaniem ze względu na rozprzestrzeniający się kryzys gospodarczy i trudną sytuację w regionie. Żadne prognozy jednak nie były w stanie przewidzieć rozwoju sytuacji politycznej i nadejścia tak zwanej wiosny arabskiej, która zmieniła oblicze północnej Afryki. Sekretariat Fundacji, działający w egipskiej Aleksandrii, znalazł się niemalże w centrum tych wydarzeń. W oświadczeniu wydanym 13 lutego 2011 roku władze fundacji skomentowały powstanie ruchu społecznego, w którym młodzież walczyła o wolność, godność i sprawiedliwość społeczną, kierując się zasadami i wartościami zgodnymi z misją fundacji. Odpowiedzią na zaistniałą skomplikowaną sytuację była rozpoczęta w marcu inicjatywa *Believe in Dialogue. Act for Citizenship* (Wierząc w dialog. Działając na rzecz społeczeństwa obywatelskiego), w ramach której odbyły się spotkania w Kairze (1–6 czerwca) i Tunisie (23–26 czerwca) poświęcone społeczeństwu obywatelskiemu i dialogowi międzykulturowemu w nowej sytuacji. Uruchomiono także Mechanizm Finansowy dla sieci narodowych Fundacji im. Anny Lindh, umożliwiający zapraszanie gości z Egiptu i Tunezji na wydarzenia dotyczące problematyki wiosny arabskiej. Warto przy tym zaznaczyć, że Fundacja im. A. Lindh to jedyna instytucja UdŚ, która w tym trudnym okresie nie zawiesiła działalności i natychmiast zareagowała na nowe potrzeby społeczeństwa obywatelskiego.

Przemawiając na Forum w Tunisie, prezydent fundacji Andre Azoulay podkreślił, że wiosna arabska uświadomiła wszystkim, iż pojęcia takie jak „wolność”, „sprawiedliwość”, „godność” nie mają granic i pozostają tak samo istotne w krajach Południa, jak i Północy. „Historia puka teraz do naszych drzwi, a my powinniśmy wspólnie działać, aby ją napisać i zbudować wspólną przyszłość” – uzupełnił Azoulay. A dyrektor fundacji Andreu Claret dodał, że przemiany w świecie arabskim to czas, aby ponownie rozpocząć współpracę eurośródziemnomorską; demokracja nie może istnieć bez pluralizmu, a Fundacja im. A. Lindh i jej sieci narodowe odgrywają niebagatelną rolę w procesie otwierania się na dialog i różnorodność. Te idee przyświecają także nowej strategii na lata 2012–2014, przygotowanej przez Sekretariat Fundacji, której ostateczna wersja zostanie przyjęta na początku 2012 roku.

Działania polskiego koordynatora Fundacji im. A. Lindh w 2011 roku na rzecz polskiej sieci to przede wszystkim wspólny projekt sieci *Edukacja na rzecz dialogu*, którego owocem jest multimedialna publikacja *Swoi – Obcy. Edukacja międzykulturowa w Polsce: materiały*. W celu promocji fundacji oraz zapoznania się z oczekiwaniami członków sieci w całym kraju odbyło się szereg spotkań regionalnych: w Szczecinie (17 maja), Olsztynie (28 czerwca), Gdańsku (29 czerwca), Przemyślu (22 lipca) i Białymstoku (29 lipca). Pod koniec roku polska sieć fundacji poszerzyła się do liczby 93 organizacji członkowskich.

Działalność koordynatora była możliwa dzięki wsparciu udzielonemu przez Fundację im. Anny Lindh w ramach Network Development Support Scheme.

Joanna Sanetra-Szeliga, dr Robert Kusek

KOORDYNATORZY POLSKIEJ SIECI FUNDACJI IM. ANNY LINDH
INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

EDUKACJA NA RZECZ DIALOGU

Przygotowany przez MCK projekt pod tytułem *Edukacja na rzecz dialogu* był drugą wspólną inicjatywą polskiej sieci, zrealizowaną przy wsparciu finansowym Fundacji im. Anny Lindh. Rozpoczęty w 2010 roku, kontynuowany w roku kolejnym, miał na celu nie tylko integrację polskiej sieci fundacji, ale także wniesienie istotnego wkładu zarówno do teorii, jak i do praktyki dialogu międzykulturowego w Polsce poprzez stworzenie wysokiej jakości materiałów edukacyjnych.

Jednym z najczęściej poruszanych problemów przez praktyków dialogu z całej Polski jest niedostatek materiałów edukacyjnych i instruktażowych dla osób rozpoczynających aktywność w obszarze dialogu międzykulturowego. Wprawdzie rynek wydawniczy w kraju ma już stosunkowo bogatą ofertę w tym zakresie, nadal jednak brakuje materiałów, które byłyby adresowane do początkujących praktyków dialogu (i które w konsekwencji spełniałyby podstawowe funkcje informacyjne i instruktażowe), a także – być może nawet przede wszystkim – od strony praktycznej mówiły zarówno o sukcesach, jak i o wyzwaniach w pracy animatora dialogu międzykulturowego. Stąd pomysł przygotowania publikacji spełniającej te oczekiwania, przy założeniu, że będzie ona wyróżniać się wśród dostępnych na rynku. Warunki te spełnia publikacja w formie płyty CD, zawierającej prócz tekstów także filmy i nagrania radiowe.

Do współpracy zaproszeni zostali członkowie polskiej sieci Fundacji im. Anny Lindh, a do pracy nad bezpośrednim jej kształtem osoby, których wiedza i doświadczenie zagwarantowały wysoki poziom merytoryczny materiałów: Marta Abramowicz z Fundacji dla Odmiany, Weronika Czyżewska z Ośrodka „Pogranicze – sztuk, kultur, narodów” oraz Zofia Sawicka i Michał Futyra z Instytutu Badań nad Cywilizacjami Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie. Wraz z licznymi członkami polskiej sieci Fundacji im. Anny Lindh podzielili się oni swoimi doświadczeniami; ich głosy można usłyszeć na stronach multimedialnej książki zatytułowanej *Swoi – Obcy. Edukacja międzykulturowa w Polsce – materiały*.

Praca nad zawartością opierała się na cyklu spotkań warsztatowych, między innymi w Krakowie (26–27 października 2010) i Rzeszowie (19–21 stycznia 2011). To ostatnie, zorganizowane przez Instytut Badań nad Cywilizacjami WSIZ w Rzeszowie, jednego z koordynatorów projektu, okazało się szczególnie istotne, gdyż umożliwiło dokonanie nagrań decydujących o multimedialnym charakterze publikacji. Do udziału zaproszeni zostali członkowie sieci chcący podzielić się swoim doświadczeniem. Do Rzeszowa przyjechali przedstawiciele Together Polska, Homo Faber, Panoramy Kultur, Instytutu Slawistyki UJ, Stowarzyszenia Miłośników Muzyki Cerkiewnej, Domu Bretanii, Willi Polonia, Bramy Grodzkiej, zsr we Wrocławiu. Oprócz prezentacji dotychczasowych wyników prac nad materiałami edukacyjnymi oraz wizyty studyjnej w Jarosławiu i Leżajsku nagrano wówczas wywiady telewizyjne i radiowe z uczestnikami, w których opowiedzieli oni o swojej pracy, wyzwaniach, sukcesach i problemach oraz metodologii działań.

Joanna Sanetra-Szeliga, dr Robert Kusek

KOORDYNATORZY POLSKIEJ SIECI FUNDACJI IM. ANNY LINDH
INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

WE ARE MORE ACT FOR CULTURE IN EUROPE

WWW.WEAREMORE.EU

Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie od wielu lat działa w kilku europejskich sieciach współpracy. Jedną z nich jest Culture Action Europe (dawniej EFAH – European Forum for Art and Heritage). Culture Action Europe to platforma dialogu zajmująca się wspieraniem i lobbowaniem na rzecz wzmocnienia roli kultury w Unii Europejskiej. Głównym celem organizacji jest wpływanie na kształt polityki europejskiej w celu zapewnienia lepszego dostępu do kultury dla mieszkańców Europy. Organizacja przygotowuje informacje i analizy polityk kulturalnych, promuje wymianę informacji i opinii (celem tworzenia wspólnych stanowisk na poziomie europejskim), organizuje spotkania i konferencje, reprezentuje sektor kultury na poziomie europejskim. Dzięki udziałowi w jej pracach również mck ma możliwość wyrażenia głosu w sprawach ważnych dla kształtowania polityki kulturalnej Unii Europejskiej.

W roku 2011 mck przystąpiło do kampanii *We are more. Act for culture in Europe*, sygnowanej przez sieć Culture Action Europe i mającej na celu zwrócenie uwagi na rolę kultury w rozwoju społeczno-ekonomicznym Europy oraz konieczność zwiększenia nakładów finansowych UE na kulturę w kolejnej perspektywie finansowej 2014–2020. Centrum aktywnie propagowało kampanię poprzez współpracę przy przygotowaniu materiałów pomocniczych dla kampanii, opracowanie materiałów informacyjnych w języku polskim, druk ulotek, promocję elektroniczną oraz tłumaczenie materiałów prasowych na potrzeby strony internetowej kampanii. Ponadto podczas Europejskiego Kongresu Kultury we Wrocławiu (8–11 września) przedstawicielka mck Joanna Sanetra-Szeliga poprowadziła warsztaty *We are more*, będące punktem programu kongresu i mające na celu przygotowanie uczestników do lobbowania na rzecz kultury. Ciąg dalszy kampanii przewidziano na 2012 rok.

Joanna Sanetra-Szeliga

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

PUBLIKACJE
BIBLIOTEKA
CZYTELNIA
PRACOWNIA



50/20. Szkice i eseje na dwudziestolecie Międzynarodowego Centrum Kultury

wersja polska: 520 stron, format: 17×20 cm, oprawa twarda,

ISBN: 978-83-89273-84-0

wersja angielska: 504 strony, 6 fotografii kolorowych, format: 17×20 cm,

oprawa twarda, ISBN: 978-83-89273-85-7, proj. Władysław Pluta

Asumptem do przygotowania tej publikacji stało się dwudziestolecie działalności Międzynarodowego Centrum Kultury. Okazja skłaniała z jednej strony do podsumowania dwudziestu lat przemian w Polsce, Europie i świecie, z drugiej – do prognozy na nową dekadę. Do podzielenia się przemyśleniami i doświadczeniami zostali zaproszeni intelektualiści, naukowcy, ludzie kultury z Polski i zagranicy współpracujący z mck.

Swoje szkice i eseje nadesłało pięćdziesięciu autorów, między innymi Gregory Ashworth, Shlomo Avineri, Daniel Beauvois, László Beke, Dieter Bingen, Emil Brix, Erhard Busek, Ewa Chojecka, Krzysztof Czyżewski, Rod Fisher, Jerzy Hausner, Danuta Hübner, Csaba G. Kiss, Aleksander Lipatow, Sneška Quaedvlieg-Mihailović, Adam Michnik, Stefan Muthesius, Zdzisław Najder, Stanisław Obirek, Krzysztof Pomian, Shobita Punja, Mykoła Riabczuk, Andrzej Rottermund, Joseph Rykwert, Grzegorz Ryś, Agnieszka Sabor, Henryk Samsonowicz, Thomas Schulz, Janusz Sepioł, Rupert Graf Strachwitz, Robert Traba, Leopold Unger, Magdaléna Vášáryová, Andrzej Wajda, Rafał Wiśniewski, Wu Lan, Pavel Zatloukal. (W zbiorze zamieszczono także esej zmarłego w październiku 2010 roku Andrzeja Tomaszewskiego, związanego z Centrum od początku jego istnienia).

Refleksje zawarte w książce osnute są wokół trzech kluczowych zagadnień: Europy i dialogu; dziedzictwa i pamięci; kultury i rozwoju – takie są też tytuły działów, na jakie podzielona została treść. Odnoszą się one wprost do misji mck, którą streścić można w hasło – jak nowocześnie myśleć i mówić o przeszłości.



Międzynarodowe Centrum Kultury 1991–2011

wersja polsko-angielska, 248 stron, format: 24×28 cm,
dwie wersje oprawy: twarda i miękka ze skrzydełkami,
ISBN: 978-83-89273-86-4, proj. Władysław Pluta

Panorama działalności Międzynarodowego Centrum Kultury prezentująca etapy formowania się i rozwoju instytucji, budowy oferty programowej, pozycji merytorycznej w kraju i za granicą, a także modernizacji siedziby mck przy Rynku Głównym w Krakowie. Z perspektywy dwóch dekad działania instytucji powiedzieć można, że jej kapitałem jest cały dotychczasowy dorobek, zespół wyspecjalizowanych pracowników, siedziba i międzynarodowa pozycja mck, nade wszystko jednak wypracowana w tym czasie formuła działania oparta na interdyscyplinarności, innowacyjności i samodzielności programowej. Jako że mck jest jedną z kilku instytucji-eksperymentów powołanych tuż po zmianie systemowej, dokonanej w roku 1989, publikacja ta stanowi doskonały materiał dokumentujący poszukiwania nowego kształtu organizacyjnego i programowego takich instytucji.

Książka przedstawia w układzie chronologicznym ponad 130 wybranych przedsięwzięć i programów zrealizowanych przez mck, przynosi dane na temat struktury organizacyjnej, współpracy międzynarodowej, struktury finansowania podejmowanych działań i modernizacji zabytkowej kamienicy „Pod Kruki” – siedziby mck.



Anna Strzebońska

**Bibliografia zawartości publikacji Międzynarodowego Centrum Kultury
2006–2010**

wersja polsko-angielska, 212 stron, format: 14,5×21 cm, oprawa miękka
ze skrzydełkami, ISBN: 978-83-89273-83-3, proj. Kuba Sowiński

Po wydanej w roku 2006 bibliografii zestawiającej publikacje MCK, jakie uka-
zały się w latach 1991–2005, powstał drugi tom tego swoistego przewodnika
po dorobku Centrum, po „odkrywanych” obszarach badawczych i nawiąza-
nych kontaktach.

Obejmuje on łącznie 74 pozycje i zawiera materiały seminariów, konferen-
cji naukowych i projektów badawczych; katalogi wystaw, łącznie z folderami
wystaw (uwzględniono tylko te, które zawierają teksty autorskie); tomy wydane
w serii Materiały do dziejów sztuki sakralnej na Ziemiach Wschodnich Dawnej
Rzeczypospolitej; Roczniki Międzynarodowego Centrum Kultury (w dwóch
wersjach językowych: polskiej i angielskiej); zawartość kwartalnika „Herito”
i inne publikacje.

Bibliografia prezentuje okolicznościowe artykuły i omówienia, referaty,
wykłady i wystąpienia 374 autorów z kilkudziesięciu krajów i różnych konty-
nentów i zamyka się w 1122 pozycjach. Składa się z trzech części: chronologicz-
nego wykazu publikacji objętych bibliografią (z pełnymi opisami bibliograficz-
nymi); bibliografii A–Ż (ze skróconymi opisami bibliograficznymi) i indeksu
autorów

**Transmigracje. Mysłowski, Puntos**

wersja polsko-angielska, 128 stron, format: 24×27,5 cm, oprawa miękka z obwolutą, ISBN: 978-83-89273-80-2, proj. Agnieszka Łakoma

Katalog towarzyszący wystawie pod tym samym tytułem prezentuje prace Tadeusza Mysłowskiego i Janiego Konstantinovskiego Puntos wraz z esejami przybliżającymi fenomen transmigracji autorstwa Marka Bartelika, Szymona Bojki, Marty Bucholc, Zygmunta Jasłowskiego, Jacka Purchli, Moniki Rydiger i Andrzeja Turowskiego.



My i Oni. Zawiała historia odmienności

wersja polsko-angielska, 252 strony, format: 24×27,5 cm, oprawa twarda,
ISBN: 978-83-89 273-81-9, proj. Katarzyna Wojtyga, Krzysztof Radoszek

Album jest prawdziwą skarbnicą historycznych przedstawień Obcego w grafice. Te odmienne pod różnymi względami istoty zostały ukazane w czterech działach – Persona, Dziwo, Bohater i Wróg. Zawarte w nich grafiki – autorstwa mistrzów takich jak Martin Schongauer, Albrecht Dürer czy Lucas van Leyden – przedstawiają zarówno wszelkiej maści anomalie (z opracowań medycznych), inne rasy ludzkie obce Europejczykowi przełomu wieków xv i xvi oraz mitologiczne, często niebezpieczne i demoniczne stwory. Ponad stu grafikom towarzyszą obszernie opisy przybliżające ich historię i tematykę. Album został opatrzony tekstami specjalistów z różnorodnych dziedzin – Karoliny Grodziskiej, Bronisława Maja, Anny Olszewskiej, Jacka Purchli, Andrzeja Rabendy i Andrzeja Szczeklika.

Publikacja nagrodzona tytułem Najpiękniejsza Książka Roku 2011 w kategorii katalogów bibliofilskich w ramach 52. Konkursu Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek „Najpiękniejsze Książki Roku”.



Pomarańczowa Alternatywa – happeningiem w komunizm

wersja polsko-angielska, 237 stron, format: 19 × 26 cm, oprawa twarda, ISBN: 978-83-89273-91-8, proj. Kuba Sowiński

Książka towarzysząca wystawie pod tym samym tytułem jest pierwszą antologią traktującą o tym niezwykłym ruchu w kontekście międzynarodowym. Jej autorzy – badacze i publicyści, z Polski, Czech, Ukrainy i Węgier – nie tylko przybliżają historię i genezę samej Pomarańczowej Alternatywy, ale i opisują ruch happeningowy z perspektywy socjologicznej, antropologicznej, artystycznej, teatrologicznej i politycznej. W antologii znalazły się teksty Grzegorza Działskiego, Jana Przyłuskiego, Bronisława Misztala, Marka Krajewskiego, Ewy Rewers, Padraica Kenneya, Jurija Andruchowycza, László Beke, Vojtěcha Lahody, Włodzimierza Sulei, Michała Ogórka, Jacka Purchli, Katarzyny Jagodzińskiej i Natalii Żak.

Publikacja uhonorowana pierwszą nagrodą w Konkursie EDYCJA 2010–2011 „Książka edytorsko doskonała”, organizowanym przez miesięcznik „Wydawca” oraz Arctic Paper Polska (już po raz drugi publikacja mck zdobyła najwyższe wyróżnienie w tym konkursie), oraz tytułem Najpiękniejsza Książka Roku 2011 w kategorii książek naukowych i popularnonaukowych z dziedziny humanistyki w ramach 52. Konkursu Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek „Najpiękniejsze Książki Roku”.



Polowanie na awangardę. Zakazana sztuka w Trzeciej Rzeszy

wersja polsko-niemiecko-angielska, 416 stron, format: 24 × 27,5 cm,
oprawa twarda, ISBN: 978-83-89273-91-8, proj. Kuba Sowiński

Album towarzyszący wystawie pod tym samym tytułem to zarazem pierwsza w Polsce publikacja podejmująca w tak kompleksowy sposób problematykę tzw. *entartete Kunst* (sztuki zdegenerowanej) i nazistowskich prześladowań artystów w Niemczech i w Polsce, wieloaspektowo naświetloną w tekstach specjalistów z obu krajów: Gertrude Cepl-Kaufmann, Gabriele Uelsberg, Gerharda Schneidra, Judith Schönwiesner, Alfreda Dümlinga, Winricha Meiszesa, Ulrike Müller, Moniki Rydiger, Andrzeja Chwalby, Nataszy Styrny, Pauliny Kurc-Maj.

Wśród prezentowanych w albumie twórców pojawiają się takie wybitne osobowości jak Emil Nolde, Otto Freundlich, Rudolf Belling, Anna Seghers, Lion Feuchtwanger. Ostatni dział publikacji skupia się na dramatycznej sytuacji polskich artystów (Karola Hillera, Jankiela Adlera, Władysława Strzemińskiego, Katarzyny Kobro, Jana Rubczaka, Brunona Schulza), którzy z chwilą wybuchu drugiej wojny światowej nagle znaleźli się w orbicie nazistowskiej „polityki kulturalnej”. Prezentacje dzieł wyposażono w biogramy poszczególnych artystów.



Praca zbiorowa, Jacek Purchla (red. nauk.)

Zarządzanie miejscami wpisanymi na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO w Polsce i w Norwegii

Wersja polsko-angielska, 488 stron, format: 16,7×24 cm,
oprawa miękka ze skrzydełkami, ISBN: 978-83-89273-82-6,
proj. okładki Krzysztof Radoszek, oprac. wnętrza Wojciech Kubiena

Publikacja jest owocem dwuletniego projektu *Zarządzanie miejscami wpisanymi na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO w Polsce i w Norwegii* (2009–2011), który stał się platformą wymiany doświadczeń pomiędzy polskimi i norweskimi przedstawicielami instytucji odpowiedzialnych za zarządzanie dziedzictwem, a także szansą na zainicjowanie bezpośredniej współpracy konkretnych zespołów i instytucji z obu krajów.

Norweskim partnerem Międzynarodowego Centrum Kultury była w tym przedsięwzięciu Dyrekcja Ochrony Dziedzictwa Kulturowego (Riksantikvaren) w Oslo.

Kryterium wyboru miejsc było podobieństwo merytoryczne obiektów na Liście UNESCO w obu krajach oraz podobna problematyka ochrony. Celem było porównanie analogicznych miejsc w Polsce i w Norwegii w 4 grupach tematycznych: 1. Układy urbanistyczne dużych miast; 2. Dziedzictwo przemysłowe na przykładzie miast górniczych; 3. Kościoły drewniane; 4. Krajobrazy kulturowe.

Do książki dołączono płytę CD z planszami wystawy, która została przygotowana w ramach podsumowania projektu.)



Jacek Purchla (red. nauk.)

Protecting and Safeguarding Cultural Heritage.

Systems of Management of Cultural Heritage in the Visegrad Countries

wersja angielska, 264 strony, format: 16,7×24 cm, oprawa miękka ze skrzydełkami, ISBN: 978-83-89273-87-1, proj. okładki Wojciech Kwiecień-Janikowski, oprac. wnętrza Wojciech Kubiena

Publikacja jest owocem spotkania ekspertów krajów Grupy Wyszegradzkiej, Czech, Polski, Słowacji i Węgier w czerwcu 2010 roku na temat ochrony i zarządzania dziedzictwem kulturowym.

Procesy transformacji zachodzące w Europie Środkowej w istotny sposób zmieniły nasz stosunek do dziedzictwa kulturowego i wymusiły nowe podejście do jego ochrony. Klasyczne pojęcie zabytku zastąpione zostało szerszym pojęciem dziedzictwa. Zmiana krajobrazu kulturowego w procesie globalizacji i transformacji spowodowała konieczność zmiany systemu ochrony dziedzictwa kulturowego. Ekspersi przedstawiają swoje spostrzeżenia i sugestie co do rozwiązań systemowych w tym zakresie dzisiaj i w przyszłości.

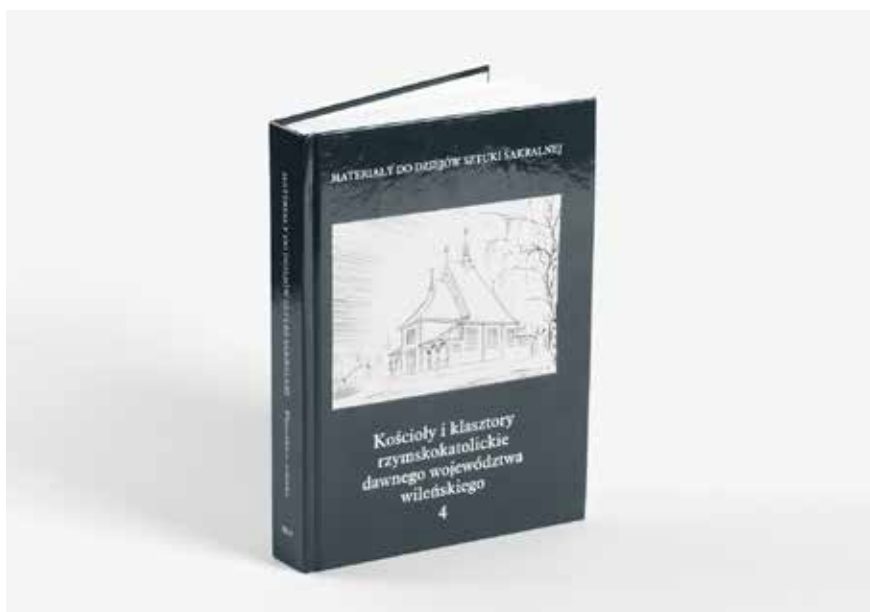


Jan K. Ostrowski (red. nauk.)

**Kościoły i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa ruskiego
część I, tom 19**

wersja polska, 928 stron, 890 fotografii, format 17,5×25 cm, oprawa twarda,
ISBN 978-83-89273-92-5, oprac. graficzne Tomasz Kulawik

Tom rozpoczyna część poświęconą kościołom i klasztorom Lwowa z okresu przedrozbiorowego i zawiera omówienia 21 mniejszych świątyń: św. Jana Chrzciciela, Matki Boskiej Śnieżnej, św. Anny i dawny klasztor oo. Augustianów, Niepokalanego Poczęcia NMP i dawny klasztor ss. Bernardynek, Wszystkich Świętych i klasztor pp. Benedyktynów, św. Zofii, św. Wojciecha Biskupa i Męczennika oraz dawny klasztor ks. Misjonarzy, św. Piotra w Okowach i dawny klasztor pp. Brygidek, św. Łazarza (wraz ze szpitalem), św. Kazimierza i Zakład Wychowawczy ss. Miłosierdzia (dawny klasztor oo. Reformatów), św. Marcina i klasztor oo. Karmelitów Trzewiczek, Oczyszczenia NMP i dawny klasztor ss. Karmelitanek Bosych, klasztor i szpital oo. Bonifratrów, św. Mikołaja i dawny klasztor oo. Trynitarzy, Niepokalanego Poczęcia NMP i klasztor oo. Franciszkanów (pierwotnie Kapucynów), Zaślubin NMP i św. Józefa oraz klasztor pp. Sakramentek, dom i szpital ss. Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo z kaplicą św. Franciszka Serafickiego, oraz dawne kościoły: św. Katarzyny Sienieńskiej i klasztor ss. Dominikanek (później cerkiew św. Ducha i greckokatolickie seminarium duchowne), św. Agnieszki i klasztor ss. Karmelitanek Trzewiczek (później gmach Ossolineum), św. św. Piotra i Pawła (później cerkiew greckokatolicka św. św. Piotra i Pawła), św. Urszuli oo. Dominikanów Obserwantów.



Maria Kałamajska-Saeed (red. nauk.)

**Kościoły i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa wileńskiego,
część III, tom 4**

wersja polska, 532 strony, 495 fotografii, format 17,5×25 cm, oprawa twarda,
ISBN 978-83-89273-90-1, oprac. graficzne Tomasz Kulawik

Prawie wszystkie miejscowości ujęte w tomie znajdują się w rejonie iwiewskim (Bakszty, Dudy, Gawia, Iwie, Jatołtowicze, Juraciszki, Lipniszki, Łazduny, Urciszki i Zigmunciszki), pozostałe w lidzkim (Berdówka, Kirjanowce) i woronowskim (Trokiele). W latach 1919–1939 większość z nich należała do województwa wileńskiego.

Pod względem wartości artystycznej i historycznej najciekawszy jest pobernardyński zespół klasztorny w Iwii, z późnogotyckim kościołem poddanym barokizacji w duchu baroku wazowskiego, z ciekawą późnobarokową fasadą w formach tzw. baroku wileńskiego. We wnętrzu kościoła zachował się zespół stiukowych ołtarzy – najwartościowszy wśród zabytkowego wyposażenia omawianych w tomie świątyń.

Z wielką stratą dla lokalnego pejzażu kulturowego znikły z niego wszystkie drewniane kościoły wzniesione w dwudziestolecie międzywojennym: neogotycki w Baksztach, o bardzo interesującej bryle z wysoką wieżą, a także utrzymane w malowniczym „stylu swojskiego baroku” kościoły w Juraciszkach i w Berdówce, gdzie akcenty barokowe zostały wdzięcznie połączone z elementami zaczerpniętymi z tradycji budownictwa ludowego. Ofiarą ateistycznej polityki władz sowieckich padł również bardzo interesujący obiekt tzw. małej architektury – późnobarokowa, utrzymana w duchu baroku wileńskiego murowana kapliczka w Iwii, wzniesiona ok. roku 1780, bezmyślnie zniszczona w latach 60. wieku xx. Tym większa wartość zgromadzonej w tomie dokumentacji tych utraconych obiektów.

**Herito, nr 2**

Temat numeru: Tożsamości wyobrażone

wersja polsko-angielska, 200 stron, format 23,5×29 cm, oprawa miękka ze skrzydełkiem, ISSN: 2082-310X, proj. Kuba Sowiński

Tematem numeru uczyniono „tożsamości wyobrażone”, co stanowi nawiązanie do terminu „wspólnoty wyobrażone”, sformułowanego przez Benedicta Andersona, a opisującego zasadę tworzenia się narodów przez zaszczepianie ludziom wyobrażenia o ponadlokalnej wspólnocie, jaką stanowią. Tymczasem w dzisiejszych płynnych czasach człowiek poszukuje miejsca, miejsce zaś człowieka; ludzie chcą odnaleźć się w przestrzeni, ale i przestrzenie wpływają na całe zbiorowości. Rodzi to potrzebę wyobrażenia pewnych możliwych, wielowarstwowych tożsamości – dla miejsca, człowieka, zbiorowości. O tym piszą autorzy w części tematycznej: Simona Škrabec (Barcelona), Claudio Magris (Triest), Joanna Ugniewska (Warszawa), Maria Dąbrowska-Partyka (Kraków), Radu Pavel Gheo (Timișoara), Marta Bucholc (Wiedeń / Warszawa), Ewa Chojecka (Katowice), Żanna Komar (Iwano-Frankiwnsk / Kraków), Beata Nykiel (Kraków).

W numerze znalazł się także wywiad z prof. Robertem Trabą, fundatorem Fundacji „Borussia”, założycielem olsztyńskiego stowarzyszenia Wspólnota Kulturowa „Borussia”, a obecnie dyrektorem Centrum Badań Historycznych PAN w Berlinie i współprzewodniczącym Polsko-Niemieckiej Komisji Podręcznikowej.

Ponadto Joanna Sanetra-Szeliga i Mihaela Carpea prezentują Europejską Stolicę Kultury Sybin 2007. Katarzyna Jagodzińska pisze o dawnych bunkrach, w których zagościła sztuka współczesna (Contemporary Art Tower w Wiedniu i powstające we Wrocławiu Muzeum Współczesne). W dziale recenzyjnym Żanna Komar omawia wystawę i publikację *Geschichte der Rekonstruktion. Konstruktion der Geschichte* (Architekturmuseum München 2010), Beata Nykiel omawia trzytomową publikację *Architektura i landszafty Rosji* (Moskwa 2003), Helena Postawka omawia wystawę *Powtórka z teorii widzenia* (Centrum Sztuki Współczesnej, Warszawa 2010). Numer zamyka esej Łukasza Galuska o wybitnym przedstawicielu secesji wiedeńskiej architekcie Maksie Fabianim, skupiający się na mało znanym okresie jego działalności po rozpadzie cesarstwa austro-węgierskiego.



Herito, nr 3

Temat numeru: *Miasto i muzeum*

wersja polsko-angielska, 160 stron, format 23,5×29 cm, oprawa miękka ze skrzydełkiem, ISSN: 2082-310X, proj. Kuba Sowiński

Tematem numeru jest relacja miasto – muzeum. W naszej części Europy muzealizacja przestrzeni miejskiej splata się mocno z kolejnymi falami narodowych odrodzeń. Ale wymiary narodowy czy państwowy są tylko jednym z rozdziałów opowieści, jaką jest miasto. Dziś opowieść o mieście bądź spojrzenie na miasto jako swoiste muzeum bywa szansą na docieranie do autentycznej, wielowarstwowej tożsamości miejsc, o czym piszą John V. Maciuika (Nowy Jork), Michał Niezabitowski (Kraków), Arnold Bartetzky (Lipsk), Felix Ackermann (Berlin / Frankfurt nad Odrą), Żanna Komar (Iwano-Frankiwsk / Kraków), Ačalya Allmer (Stambuł). Ponadto w części tematycznej przeprowadzono ankietę wśród dyrektorów ważnych miejskich placówek muzealnych w Europie. Swoje odpowiedzi nadesłali: Michał Niezabitowski (Muzeum Historyczne Miasta Krakowa), Maciej Łagiewski (Muzeum Miejskie Wrocławia), Pavel Zatloukal (Muzeum Sztuki w Ołomuńcu), Blaž Peršin (Muzeum i Galerie Lublany), Joan Roca (Muzeum Historii Barcelony).

Do tematu numeru nawiązuje wywiad z Erhardem Buskiem, byłym wiceburmistrzem Wiednia i wicekanclerzem Austrii, jednym z pomysłodawców stworzenia wiedeńskiej dzielnicy muzeów, na temat MuseumsQuartier w Wiedniu i idei śródkowoeuropejskiej.

Ponadto Joanna Sanetra-Szeliga i Brigita Žuromskaitė prezentują Europejską Stolicę Kultury Wilno 2009. Simona Škrabec recenzuje wystawę *Triest Claudia Magrisa* (Centrum Kultury Współczesnej w Barcelonie 2011), Katarzyna Jagodzińska recenzuje publikację *Atlas of Transformation* (Praha 2010), Nóra Veszprémi omawia wystawę *XIX. Naród i sztuka – Portret i autoportret* (Węgierska Galeria Narodowa, Budapeszt 2011).

Numer zamyka esej Łukasza Galuska o Florianie Biesiku, pochodzącym z Galicji poecie piszącym w nieznanym szerzej języku wymyślonym (dialekt średniowiecznego języka flamandzkiego, jakim do drugiej wojny światowej mówiono w miasteczku Wilamowice w zachodniej Galicji), który żył, pracował i tworzył w Trieście.



Herito, nr 4

Temat numeru: Sztuka zmienia miejsce

wersja polsko-angielska, 160 stron, format 23,5 × 29 cm, oprawa miękka ze skrzydełkiem, ISSN: 2082-310X, proj. Kuba Sowiński

Sztuka zmieniała swoje miejsce – wyszła z pracowni, ale też wymknęła się gdzieś poza galerie, poza muzealne sale. Co to oznacza dla instytucji i na ile powinno się zmienić myślenie o infrastrukturze dla sztuki? A nowe miejsce, dokąd trafia, czy i ono się zmienia? Co dzieje się w miastach, krajobrazie, przestrzeni publicznej i prywatnej poddanym działaniu sztuki?

Autorzy części tematycznej numeru – Anda Rottenberg, Joanna Rajkowska, Katarzyna Kozyra, Katarzyna Jagodzińska, Magdalena Ujma, Michał Wiśniewski – piszą o sztuce, której materia jest przestrzeń społeczna, o nie zawsze wykorzystywanym potencjale biennale i o wpływie instytucji sztuki na tkankę miejską.

Ponadto Piotr Piotrowski i László Beke dyskutują o tym, czy Europa Środkowa może być jeszcze przydatna, o globalnej zmianie, jaką przyniósł 1989 rok i o współczesnej historii sztuki. Joanna Sanetra-Szeliga i Zoltán Bencze obiektywnie i subiektywnie o Europejskiej Stolicy Kultury Pecz 2010. Łukasz Galusek, Paweł Jarosz, Katarzyna Kotyńska, Bela Tsipuria, Wojciech Wilczyk dzielą się wrażeniami z wystaw i lektur w Brnie, Lwowie, Krakowie, Tbilisi, Katowicach i Poczdamie. Mykoła Riabczuk o nieodwzajemnionej ukraińskiej tęsknocie do Austrii i Europy.



Herito, nr 5

Temat numeru: *Miasta do przemyslenia*

wersja polsko-angielska, 180 stron, format 23,5×29 cm, oprawa miękka ze skrzydełkiem, ISSN: 2082-310X, proj. Kuba Sowiński

Tematem numeru jest pojawiająca się w wielu miejscach naszego regionu potrzeba ponownego przemyslenia miasta jako całości. Adam Zagajewski pisał o dzisiejszym Lwowie jako o mieście na pół istniejącym i na pół porzuconym, straconym i na pół odzyskanym... Trudno więc oprzeć się wrażeniu, że to zarazem *pars pro toto* syndromu miasta środkowoeuropejskiego – nie należy ono w pełni do nikogo, ani do tych, którzy w nim mieszkają, ani do tych, którzy je stracili. A ileż innych nazw można by wpisać w miejsce Lwowa? Miast wciąż splątanych jak węzeł gordyjski? Aleksander jednak nie przybędzie, dodaje Peter Krečič, i trzeba zacząć rozsupływać je cierpliwie.

O miastach wciąż niedomyślanych – od Bośni po Ukrainę, od Triestu po Szczecin – w tym numerze piszą Lubomír Lipták, Bogdan Bogdanović, Husein Oručević, Peter Krečič, Artur Daniel Liskowacki.

Ponadto Jacek Purchla opowiada o mieście jako laboratorium zmiany i o modernizacyjnej rewolucji, jaką w polskich miastach zainicjował konkurs o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2016. Martina Lehmannová przedstawia willę Dušana Jurkoviča – środkowoeuropejski przykład „domu miłośnika sztuki” i nowy obiekt muzealny na kulturalnej mapie Brna. Martin Pollack, Éva Forgács, Magdalena Bystrzak, Magdalena Petryna dzielą się wrażeniami z ukraińskich i środkowoeuropejskich lektur oraz z wystaw w Krakowie i Bratysławie. Wojciech Wilczyk pisze o fotograficznych obrazach miast górnośląskich i tamtejszej architektury poprzemysłowej.



Robert Kusek, Joanna Sanetra-Szeliga (red.)

Swoi – Obcy

Edukacja międzykulturowa w Polsce – materiały

wersja polska, 185 stron, format 12,5×14 cm, CD, ISBN 978-83-89273-89-5,
oprac. graficzne Krzysztof Radoszek

Multimedialna publikacja *Swoi – Obcy* stanowi rodzaj przewodnika dla początkujących praktyków dialogu międzykulturowego. Stanowi także inspirację do podejmowania własnych działań i realizacji nowych autorskich projektów promujących tak niezbędną dziś w Polsce tolerancję wobec „innego”. Publikacja o charakterze multimedialnym zawiera filmy wideo, nagrania radiowe, teksty informacyjne, instruktażowe oraz ćwiczenia. Przynosi szczegółowe opisy projektów: od koncepcji, poprzez realizację, na analizie efektów kończąc, bazujących na bogatych doświadczeniach członków polskiej sieci Fundacji im. Anny Lindh.

BIBLIOTEKA MCK I CZYTELNIĄ ROLANDA BERGERA

Zgodnie z profilem działalności naukowej i edukacyjnej mck specjalistyczna biblioteka gromadzi wydawnictwa dotyczące szeroko pojętych zagadnień dziedzictwa i kultury. Są wśród nich czasopisma artystyczne, katalogi wystaw, publikacje (w tym monografie) z zakresu urbanistyki i architektury, zarządzania dziedzictwem, sztuki, etnografii i tradycji regionów Europy, ochrony mniejszości itp., jak również publikacje obcojęzyczne o Polsce i Europie. Znaczną część księgozbioru stanowią czasopisma oraz kolekcja galicjanów. Wiele zgromadzonych książek, fachowych czasopism czy niepublikowanych opracowań to pozycje unikatowe, będące niejednokrotnie jedynymi egzemplarzami w Polsce. W roku 2011 biblioteka wzbogaciła się o 2403 dzieła pozyskane w drodze zakupów, darowizn i wymiany, wskutek czego całkowita liczba woluminów w księgozbiornie wzrosła do 26 117. W bibliotece mck znajdują się między innymi księgozbiory Pracowni Konserwacji Zabytków (5040 jedn. inw.), dr. Mariana Korneckiego (1682 jedn. inw.), częściowy księgozbiór prof. Jacka Woźniakowskiego (377 jedn. inw.), znaczna część księgozbioru prof. Lecha Kalinowskiego (632 jedn. inw.) oraz judaika ze zbiorów dr Izabelli Rejdach-Samkowej (94 jedn. inw.).

W połowie lipca rozpoczęto prace nad uporządkowaniem, przyjęciem do inwentarza i skatalogowaniem ofiarowanego przez rodzinę księgozbioru prof. Andrzeja Tomaszewskiego. Do końca roku wpisano do inwentarza i opracowano dwie największe części księgozbioru – publikacje polskie i niemieckie, łącznie 856 egzemplarzy. Do przyjęcia pozostało jeszcze około 700–800 egzemplarzy, w tym czasopisma.

W związku z przejściem do Biblioteki mck tego księgozbioru 10 listopada odbyło się w sali „Pod Kruki” spotkanie poświęcone pamięci prof. Andrzeja Tomaszewskiego, na którym rodzina, przyjaciele, wychowankowie, współpracownicy i znajomi wspominali jego pracę i dorobek na polu ochrony zabytków. Spotkaniu towarzyszyła ekspozycja wybranych publikacji z księgozbioru zawierających dedykacje dla profesora od ludzi nauki i kultury z całego świata oraz wydany przez mck okazjonalny folder.

W roku 2011 w czytelni biblioteki kontynuowano udostępnianie trzech zagranicznych baz danych: JSTOR, Central and East European Online Library i Humanities e-book. Bazy te umożliwiają dostęp do elektronicznych wersji pełnych tekstów artykułów z czasopism naukowych oraz do książek elektronicznych. Największym powodzeniem cieszy się, podobnie jak w latach poprzednich, baza JSTOR (kolekcje artykułów z dziedziny humanistyki).

W bibliotece mck można również korzystać z baz na płytach CD-ROM: Allgemeines Künstlerlexikon, Belser Lexikon der Kunst- und Stilgeschichte i Encyclopaedia Britannica 2007.

Zbiory biblioteki mck są katalogowane w systemie VTLS/Virtua, we współpracy z Narodowym Uniwersalnym Katalogiem Centralnym (NUKAT). Z księgozbioru można korzystać w czytelni, która dysponuje 10 stanowiskami pracy oraz stanowiskami komputerowymi. Sprawne wyszukiwanie publikacji



umożliwia katalog elektroniczny (<http://katalog.mck.kzb.krakow.pl>), znajdujący się we wspólnej bazie krakowskich bibliotek naukowych (KRAK8: AMUZ., UR, ASP, AWF, PAU/PAN, PWST, ISiEZ PAN i MCK).

Anna Strzebońska
BIBLIOTEKA MCK

PRACOWNIA DOKUMENTACJI

Jubileusz dwudziestolecia Międzynarodowego Centrum Kultury stanowił przesłankę do podsumowania dotychczasowego dorobku instytucji. Uznaliśmy, że nadszedł czas, aby go usystematyzować i udostępnić szerszej grupie zainteresowanych. Stąd pomysł powołania Pracowni Dokumentacji, którą otworzyliśmy dla użytkowników 29 maja.

Pierwszym obszarem działań Pracowni jest gromadzenie, digitalizowanie i dokumentowanie bieżącej i przeszłej aktywności MCK. W Pracowni można skorzystać z kilku wyposażonych w katalog stanowisk komputerowych i zapoznać się ze zdjęciami, nagraniami, drukami ulotnymi i plakatami prezentującymi dorobek Centrum, z publikacjami MCK oraz wybranymi pracami dyplomowymi absolwentów studiów podyplomowych Akademia Dziedzictwa. Personel pracowni służy też wszelką pomocą oraz wiedzą na temat historii i działalności MCK.

Drugą płaszczyzną aktywności Pracowni jest kwerenda materiałów związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego na świecie, współpracą międzynarodową w dziedzinie kultury i dziedzictwa, uczestnictwem MCK w międzynarodowych sieciach (takich jak CIHA, RIHA, Europa Nostra, ENCATC, CultureActionEurope), polityką kulturalną Unii Europejskiej, szczególnie Europejskimi Stolicami Kultury, współpracą z organizacjami międzynarodowymi (takimi jak UNESCO, Rada Europy, INTACH), dialogiem międzykulturowym, zwłaszcza Eurośródziemnomorską Fundacją Dialogu Kultur im. Anny Lindh. Pracownia pozyskuje, przechowuje i udostępnia raporty instytucji kultury, konwencje i karty dotyczące dziedzictwa kulturowego oraz opracowania związane z kulturą i dziedzictwem Europy Środkowej. Zapraszamy wszystkie instytucje zajmujące się pokrewną działalnością do przesyłania informacji i materiałów na temat swojej pracy. O szczególnie interesujących nabytkach i nowościach informujemy w newsletterze MCK.

Z częścią materiałów dotyczących wydarzeń MCK można się zapoznać na stronie internetowej panorama.mck.krakow.pl, na której zwiedzić można również wirtualną wystawę *Panorama dwudziestolecia MCK*.

Do Pracowni Dokumentacji zapraszamy po wcześniejszym umówieniu telefonicznym (12 42 42 878, 831) bądź pocztą elektroniczną (pracownia@mck.krakow.pl).

Ewa Nosal

PRACOWNIA DOKUMENTACJI

ANEKS

RADA PROGRAMOWA MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

KADENCJA 2010–2013

Andrzej Rottermund – przewodniczący

Andrzej Chwalba

Wojciech Czech

Paweł Jaskanis

Adolf Juzwenko

Jerzy Mikułowski-Pomorski

Maria Poprzęcka

Mykoła Riabczuk

Janusz Sepioł

Monika Smoleń

Andrzej Tomaszewski

Robert Traba

Magdaléna Vášáryová

Andrzej Wajda

Jerzy Wyrozumski



Rada Programowa mck, dyrekcja mck oraz stypendiści drugiej edycji programu Thesaurus Poloniae na tarasie widokowym mck

STRUKTURA ORGANIZACYJNA MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

DYREKCJA

Dyrektor

Jacek Purchla

Zastępca Dyrektora ds. Programowych

Agata Wąsowska-Pawlik

Zastępca Dyrektora ds. Organizacyjnych

Anna Gawron

Zastępca Dyrektora ds. Administracyjnych

Ryszard Błachut

Główna Księgowa

Maria Biel

ZESPÓŁ

Instytut Dziedzictwa Europejskiego

Krzysztof Broński (zastępca Kierownika), Beata Nykiel (zastępca Kierownika)

Katarzyna Jagodzińska, Anna Kępińska, Żanna Komar,

Joanna Sanetra-Szeliga, Ewa Wojtoń

Biblioteka MCK i Czytelnia Rolanda Bergera: Magdalena Spyrka,

Anna Strzebońska, Teresa Stupnicka-Kępińska

Pracownia Dokumentacji: Ewa Czarnecka, Ewa Nosal

Galeria MCK

Regina Pytlik (Kierownik)

Agnieszka Adamczak, Karolina Grabarczyk-Chocholek, Helena Postawka,

Monika Rydiger, Anna Śliwa, Natalia Żak

Wydawnictwo MCK

Łukasz Galusek (Kierownik)

Agnieszka Antos, Marzena Daszewska, Magdalena Petryna, Anna Sawłowicz

Ośrodek Edukacji – Akademia Dziedzictwa

Michał Wiśniewski (Kierownik)

Anna Depowska, Barbara Szyper

Ośrodek Komunikacji

Joanna Hojda-Pepaś (Kierownik)

Edyta Gajewska, Miranda Jędrzejowska, Monika Skoczek, Magdalena Wrońska-Sudoł

Biuro Organizacyjne

Barbara Bańska (Kierownik)

Anna Jakubiak, Barbara Kołacz, Magdalena Link-Lenczowska, Jolanta Szymanek (Archiwum)

Biuro Administracji

Piotr Bąk (Kierownik)

Zbigniew Bednarz, Elżbieta Hajdas, Roman Kawalec, Daniel Krawczyk, Marek Krawczyk, Antoni Michalik, Janusz Ogonowski (Koordynator ds. Zespołu Konferencyjnego), Grażyna Sanak, Sylwia Żmuda-Żelazny

Biuro Finansowo-Księgowe

Barbara Sendor

Stanowisko ds. Zamówień Publicznych

Alina Drozd

Radcy Prawni

Andrzej Kulczycki, Andrzej Matlak

PARTNERZY, MECENASI I SPONSORZY MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

STYCZEŃ – GRUDZIEŃ 2011

Ambasada Królestwa Norwegii w Polsce	Galeria Kazimierz
Ambasada RP w Mińsku	Gmina Miejska Kraków
Astor	Hamelin Polska
Benjamin Moore Paints	Herbaciarnia „Smak Sztuki”
Berrylife	Historia i Media
Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie	Hotel Andel's
Biurowisko Jordan – Dział Transportu	Hotel Holiday Inn
Brytyjsko-Polska Izba Handlowa	Hotel Polski „Pod Białym Orłem”
CA Visual Com	IKEA Kraków
Canson	Independent Cultural Journal „i”
Catering Chimera	Indian National Trust for Art and Cultural Heritage (INTACH)
Cogo	Institut für den Donauraum und Mitteleuropa
Cukiernia Michalscy	Instytut Badań nad Cywilizacjami WSiiz w Rzeszowie
Culture Action Europe	Instytut Polski w Mińsku
EMPIK	Instytut Polski w Sankt Petersburgu
European Network of Cultural Administration Training Centers (ENCATC)	International Association of Research Institutes in the History of Art (RIHA)
Eurośrodkonamorska Fundacja Dialogu Kultur im. Anny Lindh	Kolegium Europy Wschodniej („Nowa Europa Wschodnia”)
FARMONA Laboratorium Kosmetyków Naturalnych	Konsulat Generalny Republiki Austrii w Krakowie
Fotografia Cyfrowa Henryk Ostrowski	Konsulat Generalny Republiki Słowacji w Krakowie
Fotografia Paweł Wodnicki	Krakowskie Biuro Festiwalowe
Fundacja „Borussia” w Olsztynie	Landschaftsverband Rheinland
Fundacja Międzynarodowe Centrum Kultury	„Letterman” Agencja Tłumaczy Zawodowych
Fundacja Orange	Local Heroes
Fundacja Ośrodka „Karta”	Małopolska Szkoła Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie
Fundacja Pomarańczowa Alternatywa	Małopolski Instytut Kultury („Autoportret”)
Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej	
Fundacja Zeszytów Literackich	

Ministrowie Kultury Krajóv Grupy Wyszegradzkiej	„Rita Baum”
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP	Sinfonietta Cracovia
Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP	Spółeczny Instytut Wydawniczy Znak
Mistral Bus	Szkoła Wizażu i Stylizacji „Artystyczna Alternatywa”
Monuments Board of the Slovak Republic	Śródmiejski Ośrodek Kultury w Krakowie („Fragile”)
Monument Care Department, Ministry of Culture of the Czech Republic	TAIWPN Universitas
Motion Trio	Tam’Tam – Sezon Kultury Nadrenii Północnej-Westfalii w Polsce 2011/2012
Multibank	Teatr im. Juliusza Słowackiego w Krakowie
Muzeum Historii Kielc	Teatr Nowy w Krakowie
National Office of Cultural Heritage, Budapest	Telekomunikacja Polska
OHL Žs	Tribeca Coffee
Olomouc Museum of Art	UNESCO
Ośrodek „Pogranicze – sztuk, kultur, narodów” w Sejnach	Uniwersytet Jagielloński
Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau	Urząd Miejski Wrocławia
Pod Chochołami Cafe & Catering	VideoBoard
Restauracja Magnifica	Vinnners.pl
Restauracja Wentzl	Warimpex
Riksantikvaren – Directorate for Cultural Heritage, Oslo	Wydawnictwo Debit
	Wydawnictwo Egmont

Patroni medialni

AMS	Polski Portal Kultury O.pl
cracow-life	„Przekrój”
czasdzieci.pl	„Purpose”
e-krakow	Radio Kraków Małopolska
„Gazeta Wyborcza”	Telewizja M
„Karnet”	tvp Kraków
The Krakow Post	„The Warsaw Voice”
Magiczny Kraków	

STATUT MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

ZAŁĄCZNIK DO ZARZĄDZENIA MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO Z DNIA 6 WRZEŚNIA 2007

ROZDZIAŁ I • POSTANOWIENIA OGÓLNE

- § 1** Międzynarodowe Centrum Kultury, zwane dalej „Centrum”, jest państwową instytucją kultury działającą w szczególności na podstawie:
- 1) ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (DzU z 2002 r., nr 13, poz. 123, z późn. zm.* zwanej dalej „ustawą”;
 - 2) zarządzenia nr 11 Ministra Kultury i Sztuki z dnia 10 maja 1991 r. w sprawie utworzenia Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie, zmienionego zarządzeniem nr 18 z dnia 6 lipca 1992 r. oraz zarządzeniem nr 27 Ministra Kultury i Sztuki z dnia 18 maja 1995 r.;
 - 3) niniejszego statutu.
- § 2**
1. Siedzibą Centrum jest miasto Kraków.
 2. Terenem działania Centrum jest terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i zagranica.
- § 3** Centrum podlega ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, zwanemu dalej „Ministrem”.

ROZDZIAŁ II • CELE I ZADANIA

- § 4** Centrum jest instytucją kultury o charakterze naukowo-badawczym, edukacyjnym i informacyjnym.
- § 5** Celem działania Centrum jest wspieranie współpracy oraz integracji kulturalnej Europy i ochrony jej dziedzictwa kulturowego poprzez:
- 1) prowadzenie badań i studiów nad dziedzictwem europejskim ze szczególnym uwzględnieniem:
 - a) przestrzeni kulturowej Europy Środkowej i Wschodniej,
 - b) zjawiska wielokulturowości i przenikania kultur,
 - c) polskiego dziedzictwa kulturowego za granicą,
 - d) zarządzania dziedzictwem;

* Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w DzU z 2002 r., nr 41, poz. 364, z 2003 r., nr 96, poz. 874, nr 162, poz. 1568 i nr 213, poz. 2081, z 2004 r., nr 11, poz. 96 i nr 261, poz. 2598, z 2005 r., nr 131, poz. 1091, nr 132, poz. 1111, oraz z 2006 r., nr 227, poz. 1658.

- 2) edukację na rzecz Europy, prowadzoną w ramach tematyki obejmującej zakres działalności Centrum;
- 3) działalność promocyjną i informacyjną dotyczącą wszelkich dziedzin kultury europejskiej.

§ 6 Do zadań Centrum należą w szczególności:

- 1) organizowanie i udział w badaniach naukowych w zakresie dziedzictwa kulturowego oraz propagowanie ich wyników;
- 2) inspirowanie współpracy instytucji o charakterze naukowym i kulturalnym w zakresie ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego Polski i Europy;
- 3) organizowanie wystaw w galerii własnej i innych miejscach w kraju i za granicą;
- 4) organizowanie i realizowanie programów edukacyjnych, a zwłaszcza Akademii Dziedzictwa;
- 5) działalność wydawnicza i prowadzenie specjalistycznej biblioteki;
- 6) zbieranie, dokumentowanie i upowszechnianie informacji dotyczących dziedzictwa kulturowego Polski i Europy.

ROZDZIAŁ III • ZARZĄDZANIE I ORGANIZACJA

-
- § 7**
1. Działalnością Centrum kieruje dyrektor powoływany i odwoływany przez Ministra.
 2. Zastępców dyrektora powołuje i odwołuje dyrektor.

-
- § 8** Do obowiązków dyrektora Centrum należy w szczególności:
- 1) kierowanie pracami Centrum oraz nadzór nad majątkiem przekazanym mu w zarząd;
 - 2) decydowanie o celowości wydatków i zarządzanie wypłat w ramach zatwierdzonego budżetu;
 - 3) decydowanie o przyjmowaniu zapisów i darowizn oraz przyjmowaniu i przekazywaniu depozytów;
 - 4) zawieranie umów o pracę, umów zlecenia i umów o dzieło oraz decydowanie w sprawach osobowych;
 - 5) reprezentowanie Centrum na zewnątrz.

-
- § 9**
1. W skład Centrum wchodzi następujące komórki organizacyjne:
 - 1) Biuro Organizacyjne;
 - 2) Biuro Administracji;
 - 3) Biuro Finansowo-Księgowe;
 - 4) Instytut Dziedzictwa Europejskiego;
 - 5) Ośrodek Wystaw i Wydawnictw;
 - 6) Ośrodek Edukacji – Akademia Dziedzictwa;
 - 7) Ośrodek Strategii i Komunikacji.
 2. Dyrektor Centrum może tworzyć, łączyć, dzielić i likwidować komórki organizacyjne Centrum.

§ 10

1. Organizację wewnętrzną Centrum, w tym szczegółowy zakres działania komórek organizacyjnych oraz podział kompetencji między dyrektorem Centrum i zastępcami dyrektora, określa regulamin organizacyjny nadany przez dyrektora Centrum, z zastrzeżeniem art. 13 ust. 3 ustawy.
2. Zmiany regulaminu organizacyjnego dokonywane są w trybie określonym w ust. 1.

ROZDZIAŁ IV • RADA PROGRAMOWA

§ 11

1. W Centrum działa Rada Programowa, zwana dalej „Radą”, jako organ doradczy i opiniodawczy dyrektora Centrum.
2. W skład Rady wchodzi od 10 do 15 członków (w tym delegowany przez Ministra jego przedstawiciel), powoływanych i odwoływanych przez dyrektora Centrum spośród:
 - 1) autorytetów w zakresie sztuki, dziedzictwa kulturowego i jego ochrony;
 - 2) krytyków sztuki, historyków sztuki i mecenasów kultury.

§ 12

1. Kadencja Rady trwa trzy lata.
2. Do zadań Rady należy opiniowanie i wnioskowanie w sprawach związanych z całokształtem działalności Centrum.
3. Pracami Rady kieruje przewodniczący wybrany przez członków Rady.
4. Przewodniczący zwołuje posiedzenia Rady przynajmniej raz w roku.
5. Rada działa na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu.
6. Obsługę Rady prowadzi przedstawiciel Centrum wskazany przez dyrektora.

ROZDZIAŁ V • MAJĄTEK I FINANSE

§ 13

1. Centrum prowadzi gospodarkę finansową na zasadach określonych w ustawie z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.
2. Działalność Centrum finansowana jest z dotacji budżetowych, z dochodów własnych uzyskiwanych z działalności statutowej, dobrowolnych wpłat, zapisów osób prawnych i fizycznych, a także z innych źródeł.
3. Podstawą gospodarki finansowej Centrum jest roczny plan finansowy ustalony przez dyrektora.
4. Dyrektor Centrum zapewnia terminowe sporządzenie rocznego sprawozdania finansowego, obligatoryjnie jego zbadanie przez biegłego rewidenta i przedłożenie go do zatwierdzenia Ministrowi.

- § 14**
1. Do składania w imieniu Centrum oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych konieczne jest współdziałanie dwóch upoważnionych osób.
 2. Osobami upoważnionymi są: dyrektor Centrum, zastępca dyrektora, główny księgowy oraz upoważnieni pisemnie przez dyrektora Centrum pełnomocnicy.
 3. Dyrektor może upoważnić określone osoby do dokonywania innych niż wymienione w ust. 1 czynności prawnych w imieniu Centrum, określając każdorazowo zakres pełnomocnictwa.

- § 15**
1. W celu finansowania działalności określonej w § 5 i 6 Centrum może prowadzić, jako dodatkową, działalność gospodarczą według zasad określonych w obowiązujących przepisach, o ile działalność ta nie spowoduje ograniczenia przedmiotu działalności Centrum, określonego w § 5 i 6.
 2. Dochód z działalności gospodarczej Centrum może być wykorzystywany wyłącznie w celu finansowania działalności określonej w § 5 i 6.

ROZDZIAŁ VI • POSTANOWIENIA KOŃCOWE

- § 16**
1. Centrum podlega wpisowi do rejestru prowadzonego przez Ministra.
 2. Centrum rozpoczyna działalność i uzyskuje osobowość prawną z chwilą wpisania do rejestru.

- § 17**
- Zmiany w statucie mogą być dokonywane w trybie określonym dla jego nadania.

© Copyright by Międzynarodowe Centrum Kultury, Kraków 2012

REDAKTOR

Jacek Purchla

OPRACOWANIE TEKSTÓW

Łukasz Galusek

OPRACOWANIE TYPOGRAFICZNE I PROJEKT OKŁADKI

Kuba Sowiński (Biuro Szeryfy)

KOREKTA

Anastazja Oleśkiewicz

SKŁAD

Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy)

AUTORZY ZDJĘĆ

Edyta Gajewska, Andrzej Janikowski, Miranda Jędrzejowska,
Michał Korta, Katarína Kosová, Wojciech Kubiena, Stanisław Markowski,
Jacek Martini-Kielan, Paweł Mazur, Beata Nykiel, Jacek Purchla,
Ewa Świącka, Andrzej Tracz, Michał Wiśniewski, Ewa Wojtoń,
Archiwum Fundacji Bankowej im. Leopolda Kronenberga

DRUK I OPRAWA

Drukarnia Goldruk

Nowy Sącz, ul. Kościuszki 28

WYDAWCA

Międzynarodowe Centrum Kultury

31-008 Kraków, Rynek Główny 25

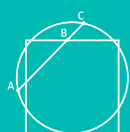
tel.: 12 42 42 811

faks: 12 42 18 571, 12 42 17 844

e-mail: sekretariat@mck.krakow.pl

www.mck.krakow.pl





MIĘDZYNARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Rynek Główny 25
31-008 Kraków
www.mck.krakow.pl